UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii que||stionum Tusculanarum

Cicero, Marcus Tullius

Paris, 1509

[Liber] Secvndvs Secunde questionis Tusculanæ commentarius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70313

Visual Library

Secunde queſtionis Tuſculanæ commentarius.

NEoptolemus. Cũ philoſophia animorũ medela ſit Sollí=
citudinũ expultrix: cupiditatũ debellatrix: merito philo=
ſophandũ eſt: & intẽperanter in philoſophiæ liquores in
gurgitandũ cuius cratera quanto crebior: quantoq; me=
rator eſt tanto propior fit
ad animi ſanitatẽ quod ſe=
cutus. Mar. Tullius impro=
bat neoptolemũ ennianũ:
qui ita ait: philoſophãdum
eſt paucis nã omnino haud
placet cuius verſus atq; ſen
tẽtiæ apuleius & gellius me
minerũt. Nihil agens: in
hanc ſententiã eſt ille eruſi=
culus: dic mihi quid melius
deſidioſus agam? Non pau
cis vt ille. Au. Gellius. En=
niani neoptolemi conſilio
vtendum eſt: qui guſtandũ
de philoſophia cenſet nõ in
eam ingurgitandũ. Neop
tolemi vt tum erat: Neop=
tolem⁹ græco vocabulo no
uus miles ſignificatur: quo
nomine dictus eſt pyrrhus
achyllis filius: quem a colo
re come rubẽtis pyrrum no
minari autumat ſeruius. En
nius purrum q̃ pyrrhum di
cere malebat. Pauca ſepe
proſunt: quãtulicũq; pro=
greſſus in diſciplinis inge=
nuis non parum proſunt.
Quod vitari non poteſt
mors cũctis mortalib⁹ qua
ſi tantalo ſaxum ſemper im
pendet: cuius metus fundi=
tus humanam vitam pertur
bat. nec vllam eſſe volupta=
tem liquidam purãq; relin=

Cratera philoſo=phie.

Ennian⁹. Neopto=lemeus.

Neopto=lemus no uus mi=les.

Marci Tullii Ciceronis Tu=ſculanarum quæſtionum. Liber Secundus.

NEoptolemus quidem a=
pud Enniũ philoſophã
ri ſibi ait neceſſe eſſe: ſed
paucis. Nam oĩno haud
placere. Ego autem brute neceſſe
quidem mihi eſſe arbitror philoſo
phari. Nã quid poſſum preſertim
nihil agens agere melius: ſed non
paucis vt ille. Difficile.n.eſt in phi
loſophia pauca eſſe ei nota: cui nõ
ſint aut pleraq;: aut omnia: nã nec
pauca niſi e multis eligi poſſunt.
nec qui pauca percipit nõ idẽ reli=
qua eodẽ ſtudio pſequẽtur. ſed in
vita tamẽ occupata: atq; vt neop=
tolemi tũ erat militari pauca ipſa
multũ ſæpe proſunt: & ferũt fru=
ctus ſed nõ tantos. quanti ex vni=
uerſa philoſophia pcipi poſſint:
tamen eos quibus aliqua ex parte
interdũ aut cupiditate: aut ægritu=
dine: aut metu liberemur. Velut ex
ea diſputatione: quæ mihi nuper
habita eſt in tuſculano: magna vi
debatur mortis effecta contẽptio:
quæ non minimũ valet ad animũ
metu liberandum. nã qui id quod

Mihi ca= ne & po= pulo

Oratorũ bonorũ genera.

Attici o= ratores. Rhodii

quit vt ait lucretius. Popularis illa facultas: ſummi oratoris eſt:ſum
mũ oratorẽ populo videri:vnde ait Mar. Tullius in bruto ſe nõ dictu
rum quod antigenidas dixerit: mihi cane & muſis : ſed mihi cane &
populo vultq; eloquentiã ſuã populo ꝓbari: & enim neceſſe eſt : qui
ita dicat vt a multitudine ꝓbetur eundẽ doctis ꝓbari. Idẽ in oratore
eloquentiã appellat popula
rem. Niſi quod imitari:zeu
ſis picturæ in qua ſibi pla=
cuerat ſubſcripſit verſũ in
hanc ſententiã: inuiſurũ ſi=
bi aliquẽ facilius q̃ imitatu=
rum. Ieiunitatẽ:taxat eos
qui cũ granditatẽ Cicero=
nis & illã beatiſſimã ac ini=
mitabilẽ vbertatem imitari
nõ poſſent:genus impos di
cendi & ieiunũ ſequebãtur
dũ ſe attenuate limate:preſ
ſe atticorũ more dicere exi
ſtimarent:oratorũ enim bo
norũ duo genera ſunt: vnũ
attenuate preſſeq;:alterũ ſu
blate ampleq; dicentiũ ſed
cauenda eſt preſſo illi orato
ri: vt p̃cipit Cicero in bru
to inopia & ieiunitas. Ge
nus atticorũ:antiqua vrato
rum diuiſio fuit inter atti =
cos & aſiaticos : ex quibus
attici preſſi limati emuncti
habebãtur: nihil inane aut
redundans ferentes. Cõtra
aſiani inflati tumidi ac iac=
tatores. Mox tertiũ genus
adiecerũt Rhodiũ:quod ve
lut medium eſſe atq; ex vtroq; mixtum voluerunt. Neq; enim rhodii
oratores attice preſſe : neq; aſiane ſunt abundantes optimum autem
genus eſſe atticorum nemo inficiatur: de quo Quintilianus Cicero &
ceteri ſatis multa. Nunc. Mar. Tullius taxat illuditq; eos: qui dũ vo=
lunt videri preſſi & limati inſtar atticorum fiunt ieiuni aridi & exan=
gues: & quod conſequens pro ridiculis repudiãtur:ſubrepunt enim p

vitari nõ poteſt: metuit : is viuere
animo quieto nullo modo poteſt
ſed qui nõ modo quia neceſſe eſt
mori: verum etiã quia nihil habet
mors quod ſit horrendũ mortem
non timet: magnũ is ſibi præſidiũ
ad beatam vitam cõparat. Quan
quã non ſumus ignari multus ſtu
dioſe contra eſſe dicturos: q vitare
nullo modo poſſumus : niſi nihil
omnino ſcriberemus. & eni ſi ora
tiones quas nõ multitudinis iudi
cio probari volebamus : popula=
ris eſt enim illa facultas: & effectus
eloquentiæ eſt audientiũ approba
tio: ſed ſi reperiebantur nonnulli
qui nihil laudarent: niſi q ſe imita
ri poſſe confiderent: quiq; ſperan
di ſibi eundẽ pene dicendi finẽ p
ponerent: & cũ obruerẽtur copia
ſentẽtiarũ atq; verborũ ieiunitatẽ
& famen ſe male quã vbertatẽ &
copiam dicerent:vnde erat exortũ
genus atticorũ: his ipſis qui id ſeq

ſe ꝓfitebantur ignotũ q iam con-
ticuere: peneab ipſo foro irriſi:qđ
futurum putamus cũ adiutore po
pulo quo vtebamur antea: nunc
minime nos vti poſſe videamus?
eſt enim philoſophia paucis con-
tenta iudicibus multitudinem con
ſulto ipſa fugiens. eiq; ipſi & ſuſpe
cta & inuiſa: vt vel ſi quis vni uer-
ſam velit vituperare ſecũdo id po
pulo poſſit facere. vel ſi ea que nos
maxime ſequimur conetur inuade
re magna habere poſſit auxilia reli
quorum philoſophorum diſcipli
nis nos autem vniuerſæ philoſo-
phiæ vituperatoribus reſpondi-
mus in hortenſio. pro academia
autem quæ dicenda erant ſatis

virtutibus vitia proximitate fallentia. Adiutore populo: nunq̃ volui inquit Seneca populo placere: nam quæ: ego ſcio non probat populus quæ probat populus ego neſcio. Paucis iudicibus: ſententia orati-ua eſt. Contentus paucis lectoribus: pluris enim eſt teſtimoniũ vnius eruditi: quã ſexcentorum ineruditorum. Dixit. Mar. Tullius ſibi vni-cũ cantonẽ eſſe ꝓ centum milibus. Et antimach⁹ poeta cũ eum legẽtem oẽs preter platonẽ reliquiſſẽt legã inquit nihilominus: plato .n. mihi vnus inſtar eſt omniũ. Democritus quoq; ait vnus mihi ꝓ populo eſt. Et populus ꝓ vno bene & ille quiſquis fuit qui dixit ſatis ſũt mihi pauci: ſatis eſt vn⁹ ſatis eſt nullus: quin etiã epicurus: cũ vni ex conſectaneis ſtudiorꝫ ſuorꝫ ſcriberet hæc ego inquit nõ multis ſed tibi: ſatis .n. magnũ alter alteri theatrũ ſumus. Diu⁹ Hieronymus in epiſtola ad marcellam ſic ſcriptũ reliquit: eruditis contẽtus auribus nõ magnopere cures quid imperitorũ de ĩgenio tuo rumuſculi iactitent ſubſcribit huic ſñiæ illud quoq; epigrãmatarii poetę Me iuuat raris auribus placere. Vniuerſam .ſ. philoſophiã cuius multa ſunt mẽbra. Secũdo: fauẽte & cõprobãte. Vel ſi ea: ptẽ philoſophie moralẽ ſignificat q̃ peculiariter tractauit: vel dogma academicorũ: cuius ſectæ ſectator & conſectaneus fuit. M. Tullius. Reſpondimus in hortenſio: de hoc ſic meminit libro primo de finibus: q̃q̃ philoſophiæ equidem vituperatoribus ſatis reſponſum eſt eo libro: quo a nobis philoſophia defenſa & collaudata eſt cum eſſet culpata & vituperata ab hortenſio: diuus Auguſtinus libro. viii. confeſſionum tradit ſe excitatum eſſe vndeuigeſimo etatis anno ad ſtudia ſapientiæ ac philoſophiæ lecto ciceronis hortenſio. Idem libro de beata vita. Ego inquit abuſq; vndeuigeſimo anno ætatis meæ: poſtq̃ in ſcola rhetoris librum illum Ciceronis: qui hortenſius vocatur accepit tanto

Dictũ antimachi

Vnus pro populo

Dictũ epicuri

Hortẽſi⁹ cic.

Auguſtinus cepit philoſophari lecto hortẽſio

amore philoſophiæ ſuccenſus ſum: vt ſtatim ad eã me ferre medita-
rer. In academicis: Cicero villã habuit quã vocabat academiã:ab ex
Academici cic. emplo platonicæ academiæ: vbi cõpoſuit volumina eiuſdẽ nominis
in qua & monumentũ ſibi inſtauraverat. In his autẽ academicis libris
diſputationẽ per dialogũ inducit cũ .M. Varrone: quẽ omniũ facile
acutiſſimũ:& ſine vlla dubi
tatiõe doctiſſimũ nominat
vbi miro preconio.M.Var
ronis doctrinã p̄dicat. Iã
languẽti græciæ priſcis tẽ
poribus græcia diſciplinis
multarũ artiũ fuit florẽtiſſi
ma:quæ ætate.M.Tullii iã
langueſcẽs decoquebat. Si
Dictũ apollonii. cut reliquas trãſtulerũt:Ap
pollonius rethor grecus cũ
aliquãdo ciceronẽ audiuiſ-
ſet græce declamantẽ: diu
tacitus & ex admiratiõe cõ
ticuit : mox erupit in hæc
verba te nẽpe cicero & lau
do & admiror:ſed græco-
rum fortunæ me miſeret cũ
videã eruditionẽ & eloquẽ
tiam:que ſola nobis bono-
rum relicta erãt per te romã
trãſferri. Venit ad ſummũ
Venimus ad ſũmũ Ita oratius: Venimus ad ſũ
mũ fortunæ pingimus atq;
pſallimus & luctamur achi-
uis doctius vnctis. Quod
natura fert: naturaliter q̃cũ
q; peruenerunt ad ſummũ
incrementũ: paulopoſt cor
ruant neceſſe eſt:Nã vt inqt
decẽter vereq; Lucanus:In
ſe magna ruunt letis hunc
numina rebus creſcendi po
Sũma ad exitũ p̄dant. ſuere modũ: & vt ait Seneca laborant magna faſtigia:aliubi quoq; in
quit: quicquid ad ſummũ venit ad exitũ prope eſt. Omia vt Saluſtii
verbis vtar orta occidũt aucta ſeneſcũt. Quaſi addicti & cõſecrati:

accurate in academicis quatuor li
bris explicata arbitramur. tamen
tantũ abeſt vt ſcribi cõtra nos no
lumus. vt id etiã maxime optemus
in ipſa eni græcia philoſophia tan
to in honore nunquã fuiſſet. niſi
doctiſſimorũ contẽtionibus diſcẽ
ſionibuſq; viguiſſet. quãobrẽ hor
tor omẽs qui facere id poſſunt: vt
huius quoq; generis laudẽ iam lan
guenti græciæ eripiant: & perfe
rant in hanc vrbem:ſicut reliquas
omnes q̃ quidem erant expetendæ
ſtudio atq; induſtria ſua maiores
noſtri tranſtulerunt. atq; oratorũ
quidẽ laus ita ducta ab humili ve
nit ad ſummũ vt iam quod nã fert
in omnib[9] fere ſeneſcat rebus: bre
uiq; tempore ad nihilũ ventura vi
deatur philoſophia naſcatur lati
nis quidẽ litteris ex his tẽporibus:
eamq; nos adiuuemus: noſq; ip
ſos refelli redarguitq; patiamur.
quod hi ferunt animo iniquo:qui
cæteris quibuſdã deſtinatiſq; ſen
tentiis quaſi addicti & cõſecrati ſũt
eaq; neceſſitate conſtricti: vt etiam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tertullianus cōſecraneos appellat: ſidonius cōſectaneos: qui cōſecrati ſunt & quaſi a mancipati vni ſectæ: inueniūtur aūt tales cōpluſculi: qui ſe penitus addixerunt ſectæ doctoris: vt ne digitū quidē trāſuerſum ab eius doctrina diſcedāt: vt etiā ea defendāt conſtātiæ cauſa: q̄ tamē nō ꝓbant: quo circa illi magis laudādi ſunt: qui nulli ſectæ ſūt addicti. Sed ex oī ſecta eligunt q̄ maxie ꝓbabilia eſſe videātur: talis fuit. M. Tullius: talis oratius: qui ait: Nullius adductus iurare ī verba magiſtri quo me cūq; rapit tēpeſtas de feror hoſpes. Quintilianus in tertio. Neq; enim inquit me cuiq̄ ſectæ velut quadā ſupſtitione imbutus ad dixi: Et. re. ſi. p. laus ꝓbi perindeq; eruditi viri hæc eſt vt refellat ſine pertinacia: & patiatur refelli ſine iracundia diſſerētium inter ſe reprehēſiones vt ait idem in primo de finibus nō ſunt vituperāde.

Cōſecraneum.
Cōſectanei.

que nō probare ſoleāt: ea cogātur conſtantiæ cauſa defendere. Nos qui ſequimur ꝓbabilia: nec vltra q̄ id quod veriſimile occurerit progredi poſſumus: et refellere ſine ꝑtinatia & refelli ſine iracūdia parati ſumus. quod ſi hæc ſtudia traducta erunt ad noſtros. ne bibliothecis quidē grecis egebimus: in quibus multitudo infinita librorū eſt ꝓpter eorū multitudinē qui ſcripſerunt eadem. n. dicuntur a: multis ex quo libros oīa reſerſerūt quod accidet etiā noſtris ſi ad hæc ſtu-

Madelicta cōtumeliæ. Tū iracūdiæ continētes concertationeſq; in diſputando ꝑtinaces indignæ philoſophia mihi videri ſolēt. Refellere aūt eſt refutare: & redarguere falſitatē: & vt ait Donatus arguendo falſum oſtēdere: ꝑtinacia a prendēdo dicta In vituperationē cadit: cū in eo ꝑtēdimus in quo ꝑtādi nō debet vt docet. M. Varro: Acius in myrmidonibus ꝑtinacē inquit nihil moror: ꝑtinaciā indocti poſſidēt ait nonius ꝑtinatiā ſemp eſſe malorū rerū. cuius ſententiæ reclamant teſtimonia ſcriptorū claſſicorū: vt Senecæ q libro vltimo de beneficis. vincit inqt malos ꝑtinax bonitas: vt Liuii q ſic ſcribit. Vicit tamē oīa ꝑtinax virtus. Hæc ſtu. philoſophiæ. Bibliotecis: legata bibliotheca querūt iuriſcōſulti vtrū armariū ſolū an libri quoq; cōtineantur. Nam & locū ſignificari bibliothecā teſtatur vlpianus & armariū: ſicuti dicimus eboreā bibliothecā emit: alias libros ſicuti dicimus bibliothecā emiſſe. Itaq; legata bibliotheca libri & interdū armaria debentur: quæ pleriq; bibliothecas appellant: latinæ librariā vocāt: Aulus gellius: forte in libraria ego & Lucius paulus poeta vir memoria noſtra doctiſſimus cōſederam⁹: bibliothecę ex p̄ceptio victrunii ad oriētem ſpectare debēt: vſus ei librorū matutinū expoſtulat lumē. Idē in

Refellere quid.
Pertinacia
Pertinax virtus
Bibliotheca
Libraria

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

bibliothecis libri nō putreſcūt. Nāq; quæcūq; ad meridiē & occidē-tē ſpectāt a tineis & humore vitiantur. Et pallore volumina corrum-pūtur. Multitudo infinita: Legimus apud ſcriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuiſſe bibliothecas: in q̄bus fuerunt a ad millia ferme voluminū ſeptingenta milia. Differēdi elegātia. in multis doctrina rerū eſt: q̄bus diſputādi nitor & loquēdi ſplendor deeſt. Neq; diſtinctæ: Inſulſus & ꝑinde ridiculus ſcriptor merito iudicari poteſt: q ꝓfiteat̃ ſe neq; diſtinctæ ſcribere: neq; diſtributiōe vti ſcire. Et tamē ſcribere velit: cū melius fuiſſet oīo tacere: q̄ inſcitiā ꝓfiteri Vnde in vituperationē catonianā iuſte meritoq; incidit

Albinus a catone reprenſus.

Albinus: q ſcribēs res romanas orōne græca in eius hiſtoriæ principio ſcriptū reliq̄t ad hāc ſentētiā: neminē ſuccēſere ſibi cōuenire ſi q̄d in his libris parū cōpoſite aut minus elegāter ſcriptū foret: q̄d græca orō ab hoīe romano alieniſſima eſſet q̄

Næ nugatores.

cū legiſſet Cato. næ vt inq̄t albine nimiū nugator es: cū maluiſti culpā deꝑcari: q̄ culpa carere. q̄s te oro ꝓpulit vt id cōmitteres: q̄d priuſq̄ faceres peteres vt ignoretur.

Lectionē negligo: Laus cōſumati ſcriptoris illa āpliſſima eſt: vt ꝑſit doctrina. De lectet elegātia cū alterū ſine altero trūcū ſit & mutilum.

Doctrina cū elegātia.

Hinc illud Oratianū: oē tulit pūctū: q miſcuit vtile dulci: lectorē delectādo pariter q; monēdo. Aut nō appro

dia plures cōfluxerint ſed ſi poſſumus eos excitemus qui liberaliter eruditi adhibita ēt differēdi elegantia ratione: & via philoſophantur Eſt. n. quodā genus eorū: q ſe philoſophos appellari volūt: quorū dicūtur eſſe latini ſane multi libri: quos nō cōtēno q̄dē: q̄ppe quos nūq̄ legerim. ſed quia ꝓfitētur ipſi illi qui eo ſcribūt: ſe neq; diſtincte neq; diſtribute. neq; eleganter. neq; ornate ſcribere lectionē ſine vlla delectatione negligo. Quid. n. dicāt & q̄d ſentiāt hi q ſunt ab ea diſciplina: nemo mediocriter quidē doctus ignorat. Quāobrē quoniā quēadmodū dicāt ipſi non laborant cur legendi ſint. niſi ipſi inter ſe qui idē ſentiūt: ego nō intelligo. Nā vt platonē reliquoſq; ſocraticos: & deinceps eos qui ab his ꝓfecti ſunt: legūt oēs ēt: qui illa aut nō approbāt aut nō ſtudioſiſſime cōſectātur. Epicurū aūt & Metrodorū nō fere ꝓter ſuos quiſquā in manu ſumit. ſic hos latinos hi ſoli legūt: qui illa recte dici putāt: Nobis aūt videt̃ quicquid litteris mādetur: id cōmēdari omniū eruditorū lectione decere. nec ſi ipſi minus

bant:ꝙ platonici nõ ſunt: q̃uis nõ ꝓbẽt dogmata platonis tñ nõ inut
ti legũt platõica volumina: ꝓpter elegantiã ſingulari doctrina cõiun
ctam. Epicurũ & metrodorũ: hic epicuri diſcipulus fuit: ꝙ cũ a p̄cep
tore ſapiẽs appellaret̃ repudiare noluit tñ bñficiũ. Nec ipſi: De ſe mo
deſte loqtur & pudẽter: ois.n ſui indecora iactatio eſt. Dicendi exer
citatio: cõtradicẽdo refellẽ
do: cõtraria diſerẽdo potiſ
ſimũ veritas eluceſcit: & in
geniũ fit vegetius viuidiuſ
qꝫ: & lĩgua exercitatior vbe
riorqꝫ. Noſtra memoria
philo: Mar. Tullius ſe totũ
tradidit philoni academiæ
principi vt ipſe in bruto te-
ſtat̃ admirabili quodam ad
philoſophiã ſtudio cõcita-
tus cũ ille i bello mithrida-
tico domo ꝓfugiſſet romã
qꝫ veniſſet. Antioch⁹ diſci
pulus cõtra philonẽ docto
rẽ ſuũ librũ edidit diſſerẽs
cõtra academicos cui ope-
rã quoqꝫ. M. Tulli⁹ ſe dediſ
ſe refert. Rethorũ p̄cepta:
hoc ab Ariſtotele pipateti-
corũ pricipe factitatũ eſt: ꝙ
tẽpus matutinũ dabat exer
cendis acroamaticis: ita.n.
vocãtur cõmẽtatiões Ari-
ſtotelice i qb⁹ philoſophia
remotior ſubtilior agitabat̃
veſpertinũ vero tp̄s dabat
rhetoricis meditationib⁹ q̃
exoterica i. extraria noia-
bat matutinã exercitationẽ
appellat εωφινορ. ϖερι-
ϖατον. i. diluculariã ãbu-
lationẽ: alterã veſptinam.
Δει Διvov idẽ popidianã
vtroqꝫ.n. tpe ãbulãs diſſere
bat. Dictioni: arti oratorię

Indecora ſui iacta-tio.

Antioch⁹ cõtra phi lonẽ ma-giſtrum

Acroama tica

Exoteri-ca

Pomeri-diana am bulatio

conſequi poſſumus: iccirco minus id ita faciendũ eſſe ſentimus. Itaqꝫ mihi ſemp peripateticorum acade- miæqꝫ cõſuetudo de oibus rebus in cõtrarias partes diſſerendi non ob eam cauſam ſolũ placuit. quod aliter nõ poſſet: quid in vnaquaqꝫ re veriſimile eſſet inueniri: ſed etiã ꝙ eſſet ea maxima dicendi exercita tio: qua princeps vſus eſt Ariſto- teles: deinde eum ꝙ ſecuti ſunt no- ſtra aũt memoria Phylo quẽ nos frequẽter audiuimis: inſtituit alio tẽpore rhetorũ p̄cepta tradere. alio philoſophorũ: ad quã nos conſue tudinẽ a familiaribus noſtris addu cti in tuſculano: quod datũ eſt tẽ- poris nobis: in eo conſumpſimus Itaqꝫ cũ ante meridiẽ dictioni ope- ram dediſſemus: ſicut pridie fecera mus poſt meridiẽ in academiã deſ cendimus. In qua diſputationẽ ha bitam nõ quaſi narrantes exponi- mus: ſed eiſdẽ fere verbis vt actum diſputatũqꝫ eſt. Eſt igitur: ambulã tibus ad hunc modũ ſermo ille no bis inſtitutus: & a tali quodã indu ctus exordio. A dici nõ põt: quam ſim heſterna diſputatione tua dele ctatus vel potius adiutus: & ſi eni

Dicere.n.oratorũ ꝓpriũ eſt. Dictio oratoris Orõ: in prio de oratore
ait.L.Craſſus. ſunt ad popularẽ ſenſũ accõmodata oia genera huius
forẽſis noſtræ dictiõis. Poſt meridiẽ:hic poſt meridianæ ſiue pome
Pomeridianæ ſcholę
ridianæ ſchole dicũtur.Q uitilianus in tertio refert qđ poſt meridia-
nis ſcolis Ariſtoteles artẽ aratoriã cœpit:Cicero libẽtius dici: pome
redianũ q̃ poſt meredianũ
Ambulãtibus:more ariſto-
telico ille.n.ϖεριϖετον
ideſt ãbulãs differebat:vn-
de pipatetici noiati. Ni-
mis cupidũ vitæ præceptũ
ſenecæ ſaluberrimũ eſt mo-
nẽtis: ne nimis amemus vi
tam:ne nimis operibus grę
Philozo⁹
cæ φιλοξωοσ dicitur ni-
Fortuna fortes: iuuat.
mis cupidus vitæ. Fortes
fortuna : terentianũ eſt ex
phormione:te aduigilare æ
quum : fortes fortuna adiu
uat:vbi expoſuit: Donatus
ϖαροιμοιον eſſe hoc eſt
ꝓuerbiabile. Virgilius pro
fortes dixit audẽtes illo he
miſtichio. Audiẽtes fortu-
na iuuat tibullus quoq; vt
amaſius poeta dat veneri:
quod fortunæ eſt:ſic eni de
center inquit audeudũ eſt:
fortes adiuuat ipſa venus.
Liuius fortes fortunã adiu
Ratio:
uare aiebant. Ratio : quid
eſt inquit Seneca ratio:niſi
naturæ imitatio : Sequitur
eni ratio naturã:& bonũ ſi-
ne ratione nullũ eſt:& virt⁹
non aliud q̃ recta ratio eſt.
Humana deſpicientẽ: In
hãc ſniam eſt illud a papi-
nio platũ in polii laudatio
ne. Spẽq; metũq; domas vi
tio ſublimior omi Et mox

mihi cõſcius ſum:nũquã me nimis
cupidũ fuiſſe vitæ: tamẽ obiicieba
tur interdũ aio metus quidã:& do
lor cogitãdi:fore aliquãdo finẽ hu
ius lucis:& amiſſionẽ oim vitæ cõ
modorũ. hoc genere moleſtiæ ſic
mihi crede ſum liberat⁹:vt nihil mi
nus curãdũ putẽ. M.minime mirũ
id qdẽ: nã efficit hoc philoſophia
medetur ais: inanes ſollicitudines
detrahit: cupiditatibus liberat:pel
lit timores: ſed hæc eius vis nõ idẽ
poteſt apđ oẽs: tamẽ valet multũ
cũ ẽ idoneã cõplexa naturã:fortes
eni nõ mõ fortuna adiuuat. vt eſt
in vetere ꝓuerbio: ſed multo ma
gis ratio: quæ quibuſdã quaſi præ
ceptis cõfirmat vi fortitudinis.ie
natura excelſũ quendã videlicet &
altũ & humana deſpicientẽ genuit
itaq; facile in animo forti contra
mortem habita inſedit oratio. ſed
hæc eadem num cenſes apud eos
ipſos valere niſi admodũ paucos:
a quibus inuẽta diſputata cõſcrip
ta ſunt:Q uotus.n. quiſq; philoſo
phorũ inuenitur q ſit ita moratus
ita aio ac vita cõſtitutus vt rõ po-
ſtulat q diſciplinã ſuã nõ oſtẽtat o
nẽ ſciẽtiæ ſed legẽ vitæ putet. Quiſ

paulo. Celſa tu mētis ab arce deſpicis errātes hūanaqꝫ gaudia rides.

Quotus qſqꝫ philoſophorū: Lactātius q meli⁹ eē ait ciuiliter: q̄ phi loſophice viuere: q philoſophiā tollit philoſophos oppugnat. In eos libro tertio inſtitutionū ſic inuehitur. Nā ſi qs mores philoſophorū diligēter ingrat: inueniet iracūdos: cupidos: libidinoſos: arrogātes: ꝑ

Lactātius i philoſophos.

qꝫ obtēperet ipi ſibi & decretis ſuis pareat. videre licet alios tāta leuita te & iactatiōe: his vt fuerit nō didi ciſſe meli⁹: alios pecuniæ cupidos

teruos: & ſub obtētu ſapiē tie ſua vitia celātes: domi faciētes ea q̄ i ſcolis arguiſſēt. Poſt hāc acerrimā philoſophorū crimiationē inibi ſtati hęc Ciceronis verba ſubnectit: Nepos quoqꝫ corneli⁹ ad ciceronē ita ſcribit: tm̄ abeſt vt ego magiſtrā eē putē vitæ philoſophiā beatæqꝫ vitæ ꝑfetricē: vt nullis magis exiſtimē op⁹ eſſe magiſtros viuēdi quā pluriſqꝫ q i ea diſputāda verſant: & ꝑfecto multi hoc tpe tales obābulāt caparo ſupcilio ac frōte corrugata: & vt inqt ille obſtipo capite figētes lumie terrā: q foris ſūt Catōes: itus ſardanapali: quos cū videas haud dubie cēſeas ſanctos eſſe & caſtos: verū ſub habitu ouiū lupi deliteſcūt: & vt oli macrobiorū ethiopū rex ſcite dixit: Doloſi hoies doloſa veſtimēta: hi ſunt q pleno vētre de ieiuniis diſputant: in ꝓbaſtulo triſtes domi diſſoluti: q alienas papulas obſeruāt. Intercutibus ipſi vitiis madētes: q ſimplices mortaliū mentes circūueniūt: q impoſturā faciūt mulierculis ſupſtitioſis: quæ id genus hominibus ſubdolis ſcilicet. & vaferrimis crudelitatē ſuā addixerunt: illud viciſſim inſuſurātes: en animā & mentē cū qua dii nocte loquūtur: libuit ex indignatione paulū perorare in palliata decipula: & ex occaſione ſtomachū meū digerere aduerſus iſtos pſeudo philoſophos: vel quod verus eſt pſeudo religioſos: qd eni aliud ſunt quā ficti adumbratiqꝫ religioſi: ſub quo noie maxima in pleriſqꝫ vitia cōreguntur: qui vt in fabula eſopia eſt αλλα μεν λεγουσι αλλα δε πρατ τουσι. alia quidē dicūt: alia aūt faciūt. Sed iam domū repedādū ē & ad iſtitutū redeūdū. Quot⁹ quiſqꝫ: Vet⁹ elegāſqꝫ locutio p interrogationē ꝓ eo qd ē quot ſunt & ad paucitatē refert: vt quotus qſqꝫ ſtudet: ideſt quot ſtudēt. i. quā pauci ſunt q ſtudeāt. Mar. Tullius in oratione ꝓ plācio quotus qſqꝫ iuris peritus ē? Quot⁹ qſqꝫ diſertus ē. Sed legē vitæ: Seneca philoſophiā dixit eē vitę regulā & legē honeſte bn̄qꝫ viuēdi. Decretis ſuis pareat q̄ gręci dogmata vocāt: nr̄i mō decreta mō ſcita mō placita appellāt vt Seneca. Apulei⁹. Cicero ꝓdiderūt ſcribit Laerti⁹ Diogenes ſectā philoſophoꝝ nullā cōſtare poſſe ſn̄ decretis ſiue dogmatib⁹. Ad de qd artes liberales hn̄t decreta ſua non tm̄ pręcepta: ſicut medicina. Itaqꝫ eſt alia hippocratis ſecta alia.

hi ppocratis piratio.

Doloſa veſtimenta.

Pſeudo philoſophi.
Pſeudo religioſi
Quotus quiſqꝫ
Lex vitę
dogmata
Decreta
Placita.
Decretā medicine.

Aſclepiadis: alia themiſonis. Præterea nulla ars. contēplatiua ſine de
cretis ſuis eſt. Plinius frequēter placita appellat: vt illud ex libro ſecū
do: babiloniorum placita motus terræ hiatuſq; & cætera omnia vi ſy
derum exiſtimant fieri. Idem magorū placita appellat: Gloriæ non
nullos: Hieronymus ad Pamachiū: philoſophus inquit gloriæ ani-
mal & popularis auræ atq;
rumorū venale mancipium
Pugnet oratio: talis homi-
nibus vere philoſophantib[9]
debet eſſe vita: qualis ora-
tio: vt cū moribus verba cō
cordent: ne a labiis animus
diſſideat: quod in hippocri
tis notamus: qui vt inquit
ille. Curios ſimulant & bac
chanalia viuūt: & de virtu-
te loquuti clunē agitāt La
ctantius.. Qui docēt tantū
nec faciunt ipſi præceptis
ſuis detrahunt pondus: &
eſt incongruens nō in pec-
tore ſed in labiis habere bo
nitatem. Ioannes chryſoſtomus tales accuſans bene inquit docēdo
& male viuendo deū inſtruis quomodo te debeat cōdemnare: philo-
ſophia enim tam ad benedicendum quā ad beneuiuendū reperta eſt:
quā iſti contaminant dum benedicendo male viuunt & verbis deco-
ris obuoluunt vitia ſordentia: ſtat Seneca defenſor philoſophorū ac
philoſophiæ acerrimus: qui libro ad galionē de vita beata. Aliter in-
quit loqueris aliter viuis hoc per malignisſima capita Et optimo cui-
q; inimiciſſima platoni obiectum eſt obiectum epicuro: obiectum ze-
noni: Omnes eni iſti dicebant: non quemadmodū ipſi vixerunt: ſed
quemadmodū viuendum eſſet: Idem tamē libro epiſtolarū vnde vi-
geſimo iudicat nullos peius mereri de omnibus mortalibus: q̄ qui ali
ter viuunt: q̄ viuendum eſſe præcipiunt. Quiſpiam barbare: grāma
ticus: qui latinitatis norma eſt: & regulam loquendi profitetur: maxi
me peccat ſi barbariſſimū facit aut ſoleciſmū: q̄ vitia ſunt latinitatis.
Seneca libro epiſtolarū. xv. grammaticus inquit nō erubeſcit ſi ſole-
ciſmū ſciēs facit. Erubeſcet ſi neſciens. Hoc turpior: tanto. In ra-
tione vitæ: Seneca in hac arte viuendi turpior volentium culpa eſt.
Artem vitæ: Philoſophiam: q̄ eſt ars recte vitæ agendæ: q̄ eſt lex be-
ne viuendi: vel recta viuendi ratio: vel regula vitæ. Nihil eum pro-

gloriæ nonnullos multos libidi-
num ſeruos: vt cū eorū vita mira-
biliter pugnet oratio. quod quidē
mihi videtur eſſe turpiſſimū. vt eni
ſi grammaticum ſe profeſſus quiſ-
piam barbare loquatur autē ſi ab-
ſurde cantatis q ſe velit habere mu-
ſicum: hoc turpior ſit quod in eo
ipſo peccet cuius profitetur ſcien-
tiam: ſic philoſophus in ratione vi-
te peccans: hoc turpior eſt: q; &
in officio cuius magiſter eſſe vult
labitur: Artēq; vitæ profeſſus do-

Philoſo-
phus glo
riæ man-
cipium

Talis vita
qualis ora
tio.

Qui bñ
docent &
male vi-
uunt.

Ars vitæ
philoſo-
phia.

deſſe: abiicienda eſt inquit Lactantius ois philoſophia: ſed rethorici doctores vitioſum argumentationis genus eſſe dicunt rẽ ex vitio hominis vituperare: vt ſi quis doctrinam ex alicuius docti vitiis repræhendat: ſic enim medicina videri poſſet vituperabilis. Cum multi medicorum egrotos per inſcientiam occidant. Et vt ait eleganter Iulius firmicus in primo matheſeos ſi interrogãti imperitus profeſſor falſa reſpõdit: nõ matheſis ſed hominis fallax ac temeraria notetur in ſciẽtia. Ipſa ſuapte natura: Quintilianus in ſecũdo ſic refert terræ nullã fertilitatẽ habẽti nihil optimus agricola ꝓfuerit: E terra vbere aliquid etiã nullo colẽte naſcetur: at in ſolo fecundo: plus: cultor q̃ ipſa ꝑ ſe bonitas ſoli efficiet. Segetem dici tradit. M. Varro qđ aratũ ſed nec dũ ſatũ eſt: priſci deã colebant noie ſegetiã vt letas faceret ſegetes. Dolorẽ exiſtimo: propoſitio ſecũdæ q̃ſtionis Tuſculanæ a diſcipulo ſiue Attico fit: dolorẽ eſſe maximũ malorũ: quã ſtatim ſubneruat magiſter ex dogmate ſtoicorũ oſtẽdens dedecus maius malũ eſſe q̃ ſit dolor: ſtoici.n. nihil p̄ter dedecus in malis ducũt: ſicut nihil in bonis p̄ter virtutem. Dolorẽ dicũt aſperũ quidẽ eſſe. moleſtũ: odioſum contra naturã difficilẽ toleratu ſed quia nulla ſit in dolore nec fraus nec ĩprobitas: nec malitia: nec culpa nec turpitudo non eſſe illud malum. Excipiẽdus dolor: Cali-

Non improbãdaſ artes ob artificem malum.

Seges

Segetia dea.

An malũ dolor

liquit in vita. A. nonne verendum igitur. ſi eſt ita vt dicis ne philoſophiam falſa gloria exornes: Quod eſt enim maius argumentũ nihil eã prodeſſe: quam quoſdã perfectos philiſophos turpiter viuere. M. Nullũ vero id quidem argumentum eſt. nã vt agri nõ omnes frugiferi ſunt qui colũtur: falſumqꝫ illud ac improbe. Et ſi in ſegetẽ ſunt deteriorem datæ fruges tamen ipſe ſuapte natura enitent: ſic animi nõ omnes culti fructum ferent. Atqꝫ vt in eodem ſimili verſer: vt ager quãuis fertilis ſine cultura fructuoſus eſſe non poteſt: ſic ſine doctrina animus. Ita eſt vtraqꝫ res vna ſine altera debilis. Cultura autem animi philoſophia eſt: quæ extrahit vitia radicitus. & p̄parat animos ad ſatus accipiendos. ea que mundat his: & vt ita dicam ſerit quæ adulta fructus vberimos ferant. Agamus igitur vt cœpimus. Dic ſi vis de quo diſputari velis. A. dolorem exiſtimo maximũ malorũ omniũ. M. etiam ne maius quam dedecus? A. non audeo id dicere quidem: & me putet tam cito de ſententia eſſe deiectum. M. magis eſſet

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

craticas claſſis laconicæ pfectus apud arginuſſas inſulas mori maluit q̃ fugere exiſtimãs dedecus fugæq; turpitudinẽ eſſe deteriorẽ morte.

Cõtrariorũ cõtraria conſequentia.

Ariſtippus nõ dubitauit: Cũ cõtrariorũ cõtraria ſint cõſequentia ſi voluptas eſt ſummũ bonũ: cõſequẽs eſt vt dolor ſit ſummũ malũ. Et ita Eudoxus argumẽtabatur dicẽs voluptatẽ p ſe expetendã eſſe vt ſummũ bonũ: idq; ex cõtrario patere. Dolorẽ.n.p ſeipſum eſſe fugiẽdũ: qđ & Ariſtoteles in decimo ethicorũ copioſe cõmemorat. Ariſtipus aũt cyrenaicus philoſophus ſocratis diſcipulus aſſertior fuit voluptatis. In ea ſummũ bonũ ponẽs: & ecõtrario dolorẽ ſummũ malũ eſſe decernẽs: a quo cyrenaicorũ philoſophorũ ſecta deflexit: q voluptatẽ lenẽ motũ. Dolorẽ aſperũ motũ appellãt: ob hoc dixit Orati⁹.

Ab Ariſtippo cyrenaici.

Nũc in ariſtippi furtim præcepta relabor. Diuus quoq; Hieronymus i inuectiua cõtra garulũ detractorẽ ait, pcul Epicurus: longe Ariſtippus ſubulci nõ aderunt: fœta ſcropha non grũniet: idẽ ſcribens contra Iouinianũ: nũq̃ nos inqt Ariſtippi multitudo terebit. Erat huic ingeniũ facile loco tempori: pſonis accõmodatũ. Ideoq; Platonem dixiſſe tradũt ſoli Ariſtippo & chlamydem & pannũ fere datum eſt qđ luculenter expræſſit Orati⁹ illo verſu: omnis Ariſtippũ decuit ſtatus & color & res dicere ſolebat nullo impedimento eſſe ad bene viuendũ lautiorem victum: fuit alter Ariſtippus huiuſce Ariſtippi nepos ex filia metrodidactos dict⁹ quaſi a matre doctus.

Vir oĩum horarum Ariſtipp⁹

Epicurus: Et hic philoſophus fuit voluptari⁹ vnde ducta ſecta epicureorum: qui ſummũ bonũ in voluptate collocant:

pudendum: ſi in ſententia permaneres. Quid enim minus eſt dignũ quã tibi quicquã peius videri dedecore: flagitio turpitudine: quæ vt effugias: quis eſt nõ mõ nõ recuſandus: ſed vltro appetẽdus: ſubeundus excipiendus dolor. A. ita prorſus exiſtimo quare nõ ſit ſane ſummũ malum dolor. Malum eſt certe. M. vides ne igitur quantum breuiter admonitus de doloris terrore deieceris? A video plane. ſed plus deſidero. M. Experiar equidẽ ſed magna res eſt. animoq; mihi opus eſt non repugnante. A. Habebis id quidem vt enim heri feci: ſic nũc rationẽ quo ea me cũq; ducet: ſequar. M. primũ igitur de imbecillitate multorũ: & de variis diſciplinis philoſophorũ loquar: quorũ princeps & auctoritate & antiquitate ſocraticus: ariſtippus non dubitauit dolorẽ ſũmũ malũ dicere. De hinc eneruatã. ad hanc mulie

hinc feſtiuiter ait Mar. Tullius in epiſtola ad papirium petũ. In epicuri
nos aduerſarii noſtri caſtra coniecimus hæc ſecta ſectatores habet in
finitos vtpote delicata & amabilis: cum homines illuc libentiſſime cõ
currant vbi audiunt laudare voluptatẽ: querentes libidinibus ſuis pa
trociniũ aliqđ ac velamentum. Sidonius apollinaris de epicureis phi
loſophis ſic ait: aſt epicure=
os eliminat vndiq; virtus.

Epicuri ſecta co=pioſiſſi=ma.

breq; ſentiam ſatis docilem ſe epi=
curus præbuit. Hunc poſt rhodi=
us Hieronymus dolore vacare ſũ
mum bonum duxit. tantũ in dolo
re duxit mali. Cæteri præter Ze=
noné ariſtoné pyrroné idem fere
A. Quomodo tu? M. malum illud
quidem: ſed alia peiora. Ergo id
quod natura ipſa & quædam ge=
neroſa virtus ſtatim reſpuit. ne do
lorem ſummum malum dicere op
poſitoq; dedecore ſententia de=
pellere in eo magiſtra vitæ tot ſæ=
cula pmaneret philoſophia: quod
huic officium quæ laus: quod de=
cus erit tanti: quod adipiſci cum
dolore corporis velit: q dolorem

Rhodius Hieronym⁹. Hu
ius meminit. Seneca & alibi
Mar. Tullius: qui libro de fi
nibus ſecũdo refert Hiero=
nymo rhodio finem videri
ſũmi boni nihil dolere: græ
ce dicit αραλγησια la=
tine: indolẽtia de quo a no
bis ſcriptũ eſt in libello de
fœlicitate. Præter zenonẽ
Hic conditor fuit ſtoicæ ſe
ctæ: qui in porticu docebat
q̃ græco vocabulo στωα
nuncupatur. Ex quo ſtoici
dicti: qui ab ipſius nomine
zenoni quoq; appellantur.
Ariſtonem pirhonẽ horũ
exploſa iam pridẽ doctrina
eſt: qui ommia exæquabant
a pirhone pirhonii philoſo=
phi dicti: quos græco cognomento ſcepticos appellant: id ferme ſig=
nificat quaſi quæſtores & conſideratores: ſemper enim in quærendo
conſiderandoq; ſunt: ac ne videre quidẽ plane quicq̃ neq; audire ſeſe
putant: omniũq; rerũ veritatem incomprenſibilem ſibi videri aiunt.

Indolen=tia.

Stoici a porticu

Pirhonii philoſo=phi Sceptici.

Malum illud quidem: Stoici dolorem malum non eſſe ita argumẽ=
tantur: quod malum eſt nocet deteriorem facit. Dolor deteriorem nõ
facit: ergo malum non eſt dolor. Verum Cicero dolorem malũ qui=
dem eſſe concedit vt peripateticus academicuſq;: ſed ſummũ negat:
Cũ dedecus & flagitia dolore peiora ſint. Eſt aũt ſenſus: indecorum
eſſe ſi philoſophia aſſeueraret dolorẽ eſſe ſummũ malũ: quod genero
ſa natura citra doctrinã reſpuit & recuſat. Quod huic officio: per=
cenſet incõmoda: q̃ ſequærẽtur ſi dolorem ſummũ malum concede=
retur. Inde. n. fieret vt nemo cui hoc perſuaſum eſſet: vellet vllũ offi=
cium capeſcere: vllum etiã maximũ decus ornamentũq; adipiſci cum

Dedecus cauendū

Cōplexio natum

Cōſtitutū

Cōſtitutio

Cōplexio

In metrodorum.

dolore corporis. Et ecōtrario vt effugeret dolorē nullam ignominiā turpitudinē ꝑ recuſaret. Cū tamen quotidie videamus viros generoſos malle honeſte occūbere q̄ turpiter fugere adeo dedecus cauendū eſſe cenſent. Et quis eſt cui nō poſſit: verſiculus eſt publii mimographi dignus ſcitu: dignuſq; memoratu: cuius accidere poteſt quod cui q̄ poteſt. Metrodorus: de hoc ſupra dixim⁹: quē Epicurus ſapientē appellauit. Corpus bene cōſtitutū: qđ recentiores medici barbare magis q̄ latine dicūt bene cōplexionatū: hoc latini eleganter appellāt bene cōſtitutū: a quibus conſtitutio corporis dicitur ipſa complexio. hiſdem ferme verbis hanc ſniam metrodori taxat Cicero in ſecūdo de finibus: ſic ſcribens: ipſe eni metrodorus beatū deſcribit his fere verbis. Cū corpus bene cōſtitutū ſit & ſit exploratū ita futurū: an id exploratū cuiq̄ pōt eē? quō ſeſe habiturū ſit corpus: nō dico ad annū ſed ad veſperam. Dolor igitur ſummum malū metuetur ſemp etiam ſi nō aderit. Iam. n. adeſſe poterit. Si vratur ſapiens Quaſi exiſtimauit Epicur⁹ futuros tā plūbeos tam ſaxeos: tā ſtupētes vt crederent: ſapientē ſi vratur: ſi in tauro phalaridis crucietur dictvrū id ſuaue eſſe incredibile. n. vt inquit Seneca videtur aliquē in ſummis cruciatibus poſitū dicere beatus ſum. Magna me hercule laus ſatis inquit magna laude dignus foret ſapiēs ſi in cruciatibus ac tormentis nō ſuccūberet: quod ad fortitudinē ptinet dicere aūt ſuaue eſt cruciati: ad dementiā pertinet. Per quē iuraui: Quia dixerat me hercule quod iuſiurandū per herculē ſignificat: qui erumnas animo inuicto exclamauit: magiſq; vicit labores: q̄ a laboribus vinceretur. Cicero

ſummum malū ſibi eſſe perſuaſerit: Contraq; quá porro quis ignominiam quam turpitudinē non pertulerit vt effugiat doloré ſi id ſummum malum eſſe decreuerit. Quis autem non miſer non modo tunc cum: premetur ſummis doloribus ſi in his eſt ſummū malum ſed etiā cum ſciet id ſibi poſſe euenire: & quis eſt cui nō poſſit: ita fit vt omnino nemo poſſit eſſe beatus. Metrodorus quippe cum perfecte putat beatum cui corpus bene conſtitutum ſit & exploratū ita ſemper fore. Quis autem eſt iſte cui id exploratum poſſit eſſe. Epicurus vero ea dicit: vt mihi quidē riſus captare videatur. Affirmat eni quodam loco ſi vratur ſapiens: ſi crucietur: expectas fortaſſe dum dicat patietur perferet: non ſuccūbet: Magna me hercule laus & eo ipſo pe

quem iuraui hercule digna. ſed epicuro homini aſpero & duro & nõ hoc ſatis: In phalaridis tauro ſi erit dicet quã ſuaue eſt hoc: quam hoc non curo. ſuaue etiam an parũ eſt ſi non eſt amarũ. At id quidem illi ipſi dolorem malum eſſe negant non ſolẽt dicere cuiquã ſuaue eſſe cruciari. aſperũ difficile odioſum contra naturã dicunt nec tamẽ malum. hic qui ſolum hoc malum dicit: & malorum omniũ extremum ſapientẽ cenſent id ſuaue dicturũ. Ego a te non poſtulo vt dolorem eiſdem verbis afficias quibus epicurus voluptatem homo vt ſcis voluptarius. Illa dixerit ſane idem in phalaridis tauro. quod ſi eſſet in lectulo: ego tantam vim non tribuo ſapienti: & contra dolorem

in oratore: magis me ꝓbat hercule q̃ me hercules. Aſpero & duro ironicos legendũ: cũ a cõtrario ſenſu intelligi velit homini voluptatio & delicato non cõuenire ſententiã tam atrocẽ. In phalaridis tauro: Inter cruciatus aſperrimos tormẽtaq; tyranica: famigeratus ẽ phalaridis taurus æneus: quo hoĩes incluſi igne ſubdito mugiebãt: cuius artificẽ ꝑ illũ nemo laudat: vtpote ſeniorẽ ipſo phalaride: q prius expertus ẽ cruciatũ iuſtiſſima ſeuitia. neq; eni vt inquit Ouidius Lex iuſtior vlla eſt: quã necis artifices arte pire ſua. De tauro phalaridis Pli. i. xxxiiii. Oui. in triſtibus phalaris in epiſtolis & cæteri oẽs meminerũt. In phalaride inqt Seneca i ſecũdo de ira erat feritas. cui nõ verbera lacerationeſq; in vltionẽ petebantur: ſed in voluptatem.

Taurus phalaridis.

Illi ipſi: Stoicos deſignat qui quãuis negẽt dolorẽ eẽ malũ: qa nulla ſit in eo turpitudo: tamẽ aſperũ: odioſum: cõtra naturã difficilẽ toleratu eſſe dicũt: Hic: ſcilicet epicurus. Quibus epicurus voluptatẽ: dũ cenſet epicurus ſapientẽ in tauro phalaridis dicturũ id ſuaue eſſe. Idem tribuere videtur dolori: quod voluptati: hoc eni voluptatis ꝓprium eſt vt ſuauis dicatur: vt in voluptate poſiti dicamus: quam ſuaue eſt. In lectulo: ſcilicet quã ſuaue eſt. Vt letetur: Videtur letari dolore ſapiens: ſi in tauro phalaridis tortus dicit id ſuaue eſſe. Aſpice philoctetã: Philoctetes peantis filius Herculis comes ſuccẽdit pyram: qua Hercules in monte Oeta hominem exuit. In gratiam ſagittarum: quas hydræ felle tinctas ei Hercules reliquit. Poſtea troiano bello reſponſum eſt ſagittis Herculis opus eſſe ad Troiæ expugnationẽ inuentus itaq; Philoctetes cum duceretur ad bellum vnius ſagitte caſu vulneratus eſt pedem: quo ſepulchrum herculaneum indicauerat: cuius inſanabilis vulneris. Cum putorem græci ferre non poſſent:

Hiſtoria philoctetæ

apud lēnon inſulā ſublatis ſagittis philoctetā reliquerunt. Vbi crucia
tu impatibili affectus gemebat: Vlyxes apud Ouidiū ſuaſiſſe ſe in iu
dicio fatetur philoctetæ vt ſe ſubtraheret belli viæq; labori tentaret
q; feros requie leuire dolores: qui poſtea cum horrore vulneris ſui ad
patriam redire noluiſſet venit in italiā vbi petiliā ciuitatem condidit:
de qua Virgilius. Parua phi
loctete ſubnixa petilia mu=
ro: turrinorū quoq; vrbem
in italia cōdidiſſe philocte=
tam hiſtoriei ꝓdiderūt De
hoc ſcriptæ ſunt tragediæ
quibus inducitur philocte=
tes in ſaxo lēnio gemebun=
dus & eiulans ex magnitu=
dine dolorū : quos ex ictu
ſagittæ ꝑpetiebatur. In oe

Pyra in oeta.

ta: nomē eſt montis theſſa
lici: a quo Hercules oeteus
inſcribitur Senecę tragedia
vbi locū pyram appellant;
qđ ibi mortale corpus Her=
culis crematū ſit: vbi hele=
borum optimū naſcebatur
auctores Plinius & theo=
phraſtus. Viperino morſu
Verba ſunt tragici poetæ
ex tragedia philoctete: quo
rum verborū: itidem memi
nit libro ſecūdo de finibus:
ſignificat autē ſagittas tin=
ctas ſanguine viperino hoc
eſt hydræ lerneæ: quo vul=
nus mortiferū & irremediabile infligebatur: Auctor diodorus. Te=
tros cruciatus cient: aſperos & impatibiles cruciatus cōmouēt. Heu
qui ſalſis: Verba ex tragedia philoctetæ. Ex vertice ſaxi ſaxū lēniō
ſignificat: quod eiulatu philocteteo. quæſtu: gemitu: fremitibus reſo
nādo mutū flebiles voces referebat. Iacuit autē philoctetes decimū
annum in ſpelunca ſaxi lēnii. Conficit: necat perimit. Virgilius nūc
vulnus acerbū conficit. Inde cōfectores dicti occiſores ferarū. Tū
dolore frangebatur: apud Ouidiū & Senecam inducitur hercules eiu
lans: furens; gemens: ex dolore ac cruciatu: quē faciebat tunica inte=

ſi forte in perferendo officii ſatis ē
vt lætetur etiam non poſtulo. Tri
ſtis eni res eſt ſine dubio: aſpera a
mara inimica naturæ ad patiendū
tolerandūq; difficilis. Aſpice phi=
loctetam cui credendū eſt gemēti.
ipſum enim herculē viderat in Oe
ta: magnitudine dolorū eiulantem
Nihil igitur hūc virū ſagittræ quas
ab hercule acceperat tum conſola
bantur: cū e viperino morſu venę
viſcerum veneno imbutæ tetros
cruciatus cierent Itaq; exclamat au
xilium expetens mori cupiens. heu
quis ſalſis fluctibus mādet me ex ſu
blimi. vertice ſaxi lamiā abſumor,
conficit aiam vis vulneris. vlceris
æſtus. Difficile dictu videtur eū nō
in malo eſſe & magno quidē qui
ita clamare cogatur. ſed videamus
Herculē ipſum: qui tū dolore frā

tula ab vxore per lycam puerum miſſa. Nam trahit illa cutem fedũqꝫ relatu aut heret mẽbris fruſtra tentata reuelli: aut laceros artus & grã dia detegit oſſa. Sophocles tragici cothurni apud græcos priceps tragediam ſcripſit, dolores herculis mortemqꝫ erũnoſam continentem: cui titulum fecit thrachina a ciuitate theſaliæ: q̃ heraclea ab hercule cognominata eſt: quam ſophocles in ea tragedia phithioticam nominauit tanq̃ ditioni phithiotarum ſubiectam: hinc ab Ouidio trachinius dictus Ceix coniunx alcyones græci trachina vocant aſpera: vnde teracinam quaſi trachinã ab aſperis dici autumat. Strabo. Centauri: neſſi: notiſſima eſt fabuloſa hiſtoria. Tunicam induiſſet: hinc ſcitum eſt illud valerii in epiſtola ad ruffinum: deianira: quem debuit veſtire interula veſtiuit interitu. Exanclato: exauſto erumnis cruciatibuſqꝫ debilitato. Euryſtheus: hic imparauit herculi. xii. certamina ſubeunda: quibus conſumatis fieret immortalis: quas erumnas herculis vocant: ait Iuno apud Senecam que fera euryſthei tyranni iuſſa violento queant nocere iuueni: hic ad marathonem in bello aduerſus herculis filios fertur occubuiſſe: cuius caput corinthi ſepultum nomen indidit loco: nam euriſthei caput appellatur. Oenei po. e. Dianyra vxor herculis ſignificatur filia æneí calydoniorum regis. Pulmonum veteres pluraliter tantum pulmones dicebant: ſicut & ceruices. Plautus in curgulione. pulmones diſtrahuntur: cruciatur iecur: libro tamen quarto rhetoricorum per figuram intellectus vnum a pluribus intelligi demonſtrat cum ſic dicitur: atrox calamitas pectore mœrore pulſabat: hanelans ex imis pulmonibus præ cura ſpiritus ducebatur: hic enim vnus pulmo & vnũ pectus intelligit: a pulmone ouis pulmonaria dicta eſt a columela laborãs morbo pulmonis: quẽ græco vocabulo pneumonicũ & pipneumaticũ appellant: q acutus morbus eſt vt docet celſus.

Sophocles in trachinis.

Aſpreta

Trachina aſpera

Euryſtheus.

Pulmões

Pulmonarius

Pneumonicus

gebatur cũ immortalitatẽ ipſa morte querebat: Quas hic voces apud Sophoclem in trachinis edit Cui cum Deianira ſanguine cẽtauri tinctam tunicã induſſet: inhæſiſſetqꝫ ea viſceribus: ait ille. O multa dictu grauia perpeſſu aſpera: q̃ corpore exãclato atqꝫ animo pertuli. nec mihi Iunonis terror implacabilis nec tantum inuexit triſtis Euryſtheus mali. quantum vna vecors Oenei ptu edita. hæc me irretiuit veſte furiali inſcíũ: quæ lateri inherens morſu lacerat viſcera. vrgenſqꝫ grauiter pulmonũ haurit ſpũs lã decolorẽ ſãguinẽ oẽm exorbuit ſic corp⁹ clade horribili abſũptum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Extabuit: tabo & corrupto ſanguine cōputruit. Peſte textili: veneno letifero: quod tunica textili cōtinetur: nexilis dicitur veſtis: que nectitur: textilis que texitur. Lucretius. Nexilis ante fuit veſtis q̄ textile tegmen. Terra edita: terrigenæ dicti ſunt gigantes: quia editi terra ſunt quos hercules in italia debellauit ad campū phlegreum: vbi mons veſbius eſt flāmiuomus: idē bello giganteo ꝓ diis fortiſſime depugnauit multiſqꝫ gigantū interfectis maximā gloriam adeptus: tunc iuppiter herculē dionyſiūqꝫ olympios appellauit: quo cognomine dignatus eſt eos potiſſimū deos: qui ſibi i gigātomachia ſuppetias auxilia res tuliſſent: gigantes autē tradūt ex terra genitos pp corporū ingētem molē: quos ob id diu⁹ Auguſtinus vocabulo non illiberali ſtaturoſos appellat.

Nexilis
Veſtis
Textilis
Veſbius flammiuomus
Dii olympii.

> extabuit. ipſe illigatus peſte interimor textili. Hos nō hoſtilis dextra: non terra edita moles gigantū non biformato impetu centaurus ictus corpori infixit meo. Nō graia vis: non barbara vlla immanitas non ſæua terri gens relegata vltimis: quas pagrans vndiqꝫ omnē hic feritatē expulit ſed fœminea vi fœminea interimor manu. Ornate vere hoc nomen vſurpas patri.

Hos ictus: hæc vulnera & cruciatus. Cētaurus: Centauros ab hercule victos interfectoſqꝫ memorat Diodorus & poetæ concinūt: hic illud herculis p̄coniū apud maronem: Tu nubigenas inuictæ bimembres: hyleūqꝫ pholūqꝫ manu. Tu creta mactus prodigia. Dicti autē ſunt centauri vt grāmatici interpretatur ατϖοτουκεpτειp: quia furētem taurorū gregem telis confecerunt: exiſtimati ſunt biformes & bimembres: quia vt hiſtorici tradūt primi equitare cœperunt: nominātur vnde bigenæ: quaſi filii nubis: ppterea quod in caſtello habitauerunt nomine nephele: græco autē vocabulo pεφεΛн dicitur nubes. Centaurus āt εpικωσ.i. ſingulariter dixit pro centauri: quod eloquutionis genus ornat orationem vt ait Quintilianus eſtqꝫ oratoribus ac poetis frequēs T. Liuius ſæpè ſic dicit. Romanus ꝓlio victor cū romanos viciſſe ſignificat. Virgilius medioqꝫ ex hoſte recepi. Quas peragrans: Hercules ab apuleio dictus ē luſtrator orbis: purgator ferarū: domitor gentiū: qui terras peragrauit: qui ob virtutes in cælū aſcitus eſt. De quo Dion ſatis multa in libro de regno. Fœminea manu: turpe eſt viro forti: & pudibundum mori manu fœminea: apud Senecā ita lamentatur dirus o nobis pudor: o turpe fatū: fœmina herculeæ necis auctor feretur. O nate: llus dicebatur filius herculis & deianiræ: quē hercules rogat vt pluris faciat charitatē paternam q̄ maternā. Effœminatā: emolita eneruata:

Staturoſi
Centauri vnde Nubigenæ
Luſtrator orbis.
Ilus filius herculis.

Afflictu: vulnere & attactu tabifici veneni: flictũ dixerũt veteres: qđ nos afflictũ. Silius. Galea horrida flictu aduerſæ ardeſcit Graleæ.
Flictus.

Celeſtiũ ſator: iuppiter: qui eſt hominũ ſator atq; deorũ. Anxiferi vertices: turbines vertigineſq; ferẽtes anxietatẽ & angorẽ. Vortices.n. dicunť cõtorti venti ac rotari: a qbus fit: q typhon vocatur.i. vibratus
Vortices.
Typhon.

Ne me occidentem matris ſuperet charitas. Huc arripe ad me mani- bus abſtractam piis. iam cernam me ne an illam potiorẽ putes. Per ge aude nate illa cryma: patris pe- ſtibus miſerere. gentes noſtras fle- bunt miſerias: heu virginalem me ore ploratum edere: quẽ vidit ne- mo vlli ingemiſcente malo: ſic fœ minata virtus afflictu occidit. Acce de nate. aſſiſte miſerandum aſpice euiſceratum corpus lacerati patris Videte cuncti dii: tuq; cæleſtiũ ſa- tos iace obſecro in mevim coruſcã fulminis: nunc nũc dolorum anxi feri torquent vertices nũc ſerpit ar dor. O ante victrices manus o pec tora: o terga: o lacertorũ tori: no- ſtro ne preſſu quõdã nemæus leo frendens efflauit grauiter extremũ halitum: hæc dextra lernã terram mactata ex cetra placauit: hæc bi-

Vortice vt inqt Apuleius in coſmographia torq̃tur hu- mus arida: & ab imo erigiť ad ſũmũ. Vẽtus auctore Se neca libro.v. q̃onũ natura- liũ aliquo ꝓmõtorio reper- cuſſus atq; in ſe volutatus facit verticẽ: q circũactus & eundẽ ambiẽs locũ: ac ſe ipſa vertigine cõcitãs verti go vocať. Docet Quinti. in xiii. verticẽ dici cõtortã in ſe aq̃: vel qcqd aliud ſimili- ter vertiť. Itẽ pp fluxũ capil lorũ pars ſũma capitis diciť vertex itaq; vertices dolorꝫ elegãti tranſlatione dicti ꝑ vertigine rõneq;: q̃ in dolo ribus circũagit lãcinatq; ꝑ- cordia. Anxiferos quaſi an- gorẽ anxietatẽq; ferẽtes op timo epitheto appellat. La certorũ tori: Seneca in her- cule oeteo: mẽbra & hercu leos toros vrit lues neſcio q̃ toros appellam⁹ pulpã car- nis muſculoſam i qua ineſt robur & valẽtia: vnde toro ſus deriuatur: ſcribit columela: parãdos eẽ boues nouellos ceruice lon ga & toroſa. Tori quoq; in herbis eẽ dicũť p decorã trãſlationẽ A Pli nio inula toroſior dicta q toros idẽtidẽ noiat in plãtis. Præſſu: ꝑſſu ra. Excetra: hydrã latini excetrã vocãt qđ vno ceſo capite tria ex- creſcebãt. Plautus in pſa cũ excetra cũ anteo deluctari mauelim q̃ cũ amore: græco vocabulo dř echidna: qđ apud latinos vſitatũ eſt Oui dius pars quota lerneæ ſerpẽs eris vnus echidnæ. Scribit diodorus herculẽ debellaſſe hydrã nõ ſolũ ferro ſed etiã flãmis: adhibito iolao:

Vertices dolorum
Anxiferi
Tori
Toroſus.
Excetra
echidna
Hydra.

qui inciſam ceruicē ardente face eueſtigio inurere:cōſtat ſecūdū hiſto
ricos hydrā in lerna argiuorū palude extitiſſe aq̄s euomētē:q̄ vaſta
bāt vicinas ciuitates:in quo vno meatu clauſo multi erūpebāt:qđ her
cules vidēs loca ipſa exuſſit:& ſic aq̄ meatus clauſit:nā tphya.απο
του υδατοσ.i.ab aqua nomē accœpit. refert Strabo diuulgatū ē

Lerna malorum.

ꝓuerbiū:qđ eſt lerna malo=
rū ob facta i eo loco purga=
mina: in quo hydrā ſtabu=
laſſe fabulanť.Plato qđ āno
tatu dignū eſt:aſſerit reuthy
demo hydrā fuiſſe callidiſ
ſimā ſophiſtria: cui p̄ter ſa=
piētiā ꝓ vno ſermonis capi
te āputato multa repullula=
bāt. Afflixit manū:cētau
ros q bicorpores biformeſ=
q; fuerūt ſua ſe dextra mac=
taſſe ſignificat. Alii de geri=
one intelligūt quē tricorpo
rē fuiſſe ferūt de quo poeta

corporem afflixit manū: Eriman
thiam hæc vaſtificam abiecit belua
hæc & tartarea tenebrica abſtracti
plaga tricipitē eduxit hydra gene
ratum canem. hec interemit torm
multiplicabili draconem: aurifera
obtutu obſeruantē arborem. Mul
ta alia victrix noſtra luſtrauit ma
nus. nec quiſq̄ e noſtris ſpolia co
pit laudibus Poſſumus ne nos co
temnere dolorē. cum ipſum Her

Erimāthius

Et forma tricorporis vmbræ. Erimathiā beluā:erimāthus mons a
chadiæ eſt: vbi fuit aper ferociſſimus vaſtator agrorū quē ea ſolerti
vicit hercules:vt viuū ſup humeros ad euriſteū:deferret:quo cōſpe
cto euriſtheus. In æreo ſe vaſe abſcōdit:a poetis erimāthia peſtis nū

Triceps Cerberus

cupaŕ. Vaſtificā cūcta vaſtātē:& vaſta ac deſolata faciētē. Tricipi
tē canē:cerberū ſignificat:quē hercules ab inferis traxit ad ſupos:cu
ius rei hæc rō eſt:qa oēs cupiditates & cūcta vitia terrena cōtēpſit ac
dormuit. Nā cerberus eſt terra:q̄ eſt cōſūptrix corporū:vnde & cerbe

Vnde cerberus dictus.

rus dictus:quaſi κρεοβοροσ.i.carnē vorās: hiſtorici tradūt orcū re
gē moloſſorū habuiſſe canē ingētis magnitudinis noīe cerberū:q p
rithoū iteremit. Draconē:vulgata fabula eſt heſperides puellas hor

Horti heſperidum. Mala aurea.

tos habuiſſe nemore aurifero p̄cioſos vbi erat draco cuſtos puigil ma
la aurea vigilāter obſeruās:quē interfecit hercules pomaq; aurea retu
lit euriſtheo. Pli. & Soli. Draconē interp̄tanť fuiſſe eſtuariū maris me
atu flexuoſo iſtar draconis:qđ hortos heſperidū āplectebaŕ: vbi p̄ter
oleaſtros aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare ꝓdidērūt

Oues.

.M. Varro ꝑ mala aurea heſperidū oues ſignificari dicit:quas hercules
ex africa in græciā exportauerit: ea.n.ſua voce græci appellant mala

Melotæ

apud quos μηλορ.i.malū ſignificat ouē & pomū:hic melotæ dictę
veſtes ex pellib⁹ ouiū:cōfectæ qua dictōe vtūŕ eccleſiaſtici. Diodor⁹
in. v. bibliothece aſſerūt inqt q̄dā pecudū greges exq̄ſita pulchritu

dine heſperides habuiſſe:q̄ ob decorē a poetis aureæ dictæ ſint:quēad modū & venerē ob ægregiā formā aureā appellāt: nōnulli eas pecu- des colore auro ſimili fuiſſe volūt eoqꝫ hoc appellatas nomine:alii ob charitatē aurea fuiſſe ꝓdiderūt. Draconē vero extitiſſe:paſtores q in- ſtar draconū pugiles latrocinia ꝓpulſabant ac greges cuſtodiebant.

culem tam intoleranter dolere vi- deamus: Veniat Aeſchilus nō poe ta tantum: ſed pythagoreus: ſic.n. accepimus.quomodo fert apud eū ꝓmetheus dolorem: quem exce- pit ob furtū lemnium: vnde ignis lucet mortalibus: clam diuiſus. eū ꝓmetheus doctus clepſiſſe dolo pœnaſqꝫ Ioui fato expendiſſe ſu-

Poſſumus ne nos hactenꝰ relata ſunt carmina ſopho- clis latinitate donauit. M. Tullius. Veniat eſchilus: tragedias primꝰ in lucē eſ- chilꝰ ꝓdidit ſublimis & gra uis & grādiloquus ſæpe vſ qꝫ ad vitiū: quē aqla intere mit cui ingeniū: teſtudines raptas frāgere ex ſublimi ia ciēdo:fuit hic ſi Oratio cre dimus reptor palle ueſtis & perſone Philoſtratus tradit ab eſchilo ornatos eē hiſtriones veſtibꝰ herū & heroinarū:ex quo pa- rēs tragediæ dictus eſt:& i Dionyſiꝰ.i.liberalibꝰ iuocat. Promethēꝰ dolorē:tragedia eſchili eſt noie ꝓmetheus:cuiꝰ meminit Plutarchus in pōpeio ſic ſcribēs apud eſchilū liberatus ab hercule ꝓmetheus in- quit. Inuiſi pr̄is hoc mihi dulce eſt dignus: de ꝓmetheo inuulgata fa- bula eſt:a quo mythici fabulant̄ Iouē deceptū ſubduxiſſe ignē morta- libus:ne carnis vſus vtilis hoībus cū coqui nō poſſet. Prometheū āt ſolitū inſidiari ignē mortalibꝰ aſtu reſtituiſſe:deuenit.n.ad iouis ignē ethereū. eoqꝫ i ferulā cōiecto abiit lætꝰ vt volare nō currere videret̄. Ex quo i ludis iſtitutū fuit: vt ingt higinus vt curſores lāpadē iactarēt ob quā cām idignatꝰ iuppiter ꝓmetheū in caucaſo ſythie mōte ferrea catena religauit ad ſaxū:cui adhita eſt aqla: q̄ aſſidue renaſcētia ioci- nora exeſſet:quā hercules dr̄ interfeciſſe ictu ſagittæ exiſtimat̄ ꝓme- theus pp mirā ingenii excellētiā hoies finxiſſe: qa vt ingt Lactātius. Simulachrū hoim primꝰ de molli luto formauit: ab eoqꝫ nata plaſtice eſt. Scribit Plato i ꝓthagora: ꝓmetheū ſubripuiſſe Vulcani mineruæ- qꝫ artificioſā cū igne ſapiētiā:eā hoim generi largitū Atqꝫ ita ſapiētiā hoies eē cōſecutos. Ob furtū lēniū:ob ignē furto ſubductū:quē poe tice furtū lēniū appellat:quoniā i lēno iſula colit̄ Vulcanꝰ deus ignis. Vn̄ & lēniꝰ ardor dr̄ a poetis: a lēno teterrima q̄qꝫ facinora apud græ cos lēnia appellāt̄. Ex facinore qđ memorat Herodotus. Et ex ſcelere fœminarū q̄ viros ſuos īteremerūt. Sapiētiā quoqꝫ vulcani ſubripuit cū igne. Ignis lucet mortalibus: ſcribit Pli. pyrodē ex ſilicet primū

Eſchilus.

Mors eſchili.

Prome- theus eſ- chili.

Curſores tediferi.

Plaſtice a Prome- theo.

Furtum lenniū.

Lēnia

Clepere

Cleptum

Arpagare

De tita- nibus

Titan

Titania.

Cōpedes ſaturni.

ignē inueniſſe: quē aſſeruare in ferula docuit ꝓmetheus. Clepſiſſe: furto ſubduxiſſe ſubtraxiſſeq;. Clepere. n. ē furari tractū a κλεϖτω verbo græco: vnde cleptū furto ſubtractū. Seneca opponit ac ſe tegmine ingenti clepit. Liuius ſi qs clepſit ne populo ſcelus eſt: ne ue cui cleptū erit. Plaut⁹. Rape clepe: harpaga: vbi arpagare ſignificat rapere: alibi aurū arpagatū dixit ꝓ raptū. Titanū ſoboles: Verba eſchili: q̄ latina fecit. M. Cicero: q̄ dicūt a ꝓmetheo afflixo ad caucaſum: quē alligatū ad triginta milia annorū eſchilus ꝑdidit. Iō āt titanas appellat: qa ipſe ſoboles fuit titanū. Tradūt titanas fuiſſe ſex fratres & qnq; ſorores a titea matre dictos vt auctor eſt Diodorus ex qbus vnus fuit Iapetus pr̄ ꝓmethei: hipperion quoq; ex numero titanū ē: q ſolis ac lunę ſtellarūq; motus ob

premo. has igitur pœnas pendēs affixus ad caucaſum hæc dicit. titanum ſoboles ſotia noſtri ſanguinis generata cælo: Aſpicite religatum aſperis vinctum ſaxis: nauem vt horriſono fræta noctem pauentes timidi adnectunt nautæ: saturnius me ſic infixit Iuppiter. Iouiſq; numē mulcibris abſciuit man⁹. hos ille cuneos fabrica fideli iſerēs pru pit art⁹: qua miſer ſolertia trāſuerberat⁹ caſtrū hoc furiarū icolo. lā

ſeruaſſe primus fert. Iōq; ſolis parēs & aſtrorū traditus: hinc Sol titan Luna titania a poetis dicūt. Virgili⁹ dixit. Titaniaq; aſtra. Refert ſacra hiſtoria ſaturnū a titāib⁹ fuiſſe cōprēſū victūq; cōpedib⁹: ex quo cōpedit⁹ colit: & cōpedes ſaturno dicatæ. Papini⁹ in ſilius. Saturnus mihi cōpede exoluta. Martialis. Saturne tibi cōpedes annulos priores. Seruius enarrās illud ex ſexto æneidos: hic genus antiquū terræ titania pubes: ſic refert: ferūt fabulæ titanas ab irata cōtra deos terra in ei⁹ vltionē creatos vnde & titanes dicti ſūt: αϖοτησ τισεωσ. i. ab vltione Generata cælo: qdā tradunt ex cælo & terra ꝓgenitos eē titanas: alii ex vno curetū & matre titea Sacra hiſtoria narrat Saturnū & titanē fratres de regno diſceptaſſe. Mulcibris adſciuit man⁹: Lamētat Iouē vſum eſſe & ope & opera vulcani fabrili: ad artus cuneis figēdos. Vulcanū aūt dici mulciberē: nullus ignorat vel a mulcēdo vt Donatus & Macrobius ſentiunt qđ omnia mulceat. ideſt molliat. Vincat

Mulciber vnde Mulciberis non mulciberi.

domet ignis potētia: vel a mutilādo: qđ ob claudıtatē ſit mutilatus ac debilis: alii a mulctando deducūt. Semidocti grāmatiſtæ doctorē minutū triuialēq; ſequuti mulciberum & mulciberi enūciant: perinde ac nomen ſecundi ordinis: cum mulciberem: & mulciberis & per contractionem mulcibris dicere debeamus cum ſit tertii ordinis: quod & Priſcianus oſtēdit. Ouidi⁹. Mulciberis capti marſq; venuſq; dolis.

Tertio quoq; die: quolibet quocũq; die tertio.i.alternis diebus ꝓper=
tius. Vix decimo admitor nunc ego quoq; die. Iouis ſatelles: aquila
ſignificatur ſatelles armigera ales Iouis dicta: vel quia vt ait Plinius Armige=
nunq̃ fulmine exanimata eſt: vel quod Ioui aduerſus titanas ꝓficiſcē ra iouis
ti in auſpicium aduolauit. quã victor bono homine acceptam tutelæ aquila
ſuæ aſſignauit.

tertio me quoq; funeſto die triſti
aduolatu aduncis lacerans vngui=
bus: Iouis ſatelles paſtu dilaniat fe
ro. tũ iecore opimo farta & ſaciata
affatim clãgorem fundit vaſtũ: &
ſublime adulans pinata cauda no=
ſtrum adulat ſanguinẽ: cum vero
adeſum inflatu renouatũ eſt iecur
tum rurſus tetros auida ſe ad pa=
ſtus refert ſic hunc cuſtodẽ mœſti
cruciatus alo: q me perẽni viuum
fœdat miſeria. nãq; vt videtis vin
clis cõſtrictus Iouis arcere nequeo
diram volucrem a pectore: ſic me ip
ſo viduus peſtes excipio anxias: a=
more mortis terminũ inquirẽs ma
li. ſed lõge a leto numine aſpellor

Farta: ꝓple
na: ſatura. Affatim: admo Affatim
dum abundanter large me
dia correpta ꝓnunciatur:
ita veteres loquuti ſunt. Ita
ꝓbus grãmaticus huncver
ſum plauti legere ſolitus e=
rat. Aliorũ eſt affatim q fa=
ciant. Clangorẽ: ſonorem
eſt vox tubarũ: anſerũ: & re
rum quoq; aliarũ conſtre=
pentiũ Adulat ſanguinẽ. Adulat.
pro adulatur hoc eſt lambit
ebibit: & intrinſecus pene=
trando populatur ſicut a=
dulando faciunt adulato=
res: qui feriũt interiora vẽ
tris: vt inqt Hieronymus:
veteres adulãt dixerũt: qđ
nũc dicimus adulantur. Lu
cretius lõge alio pacto gan=
nitu vocis adulant. Ade=
ſum: comeſum conſumptũ: ambeſum: a verbo ædo & ædor fiunt cõ
poſita adedo. exædo ambedo: comedo a Virgilio menſæ ambeſæ di adeſum
cuntur quaſi circũroſæ: & comeſæ: Seruius parũ ſcitæ expoſuit am= ambeſum
beſas ꝓ rotundis. Tetros ad paſtus: ad paſtionẽ iocineris mei: q̃ te= Tetrare
tra eſt res.i. fœda polluta & crudelis: verbũ vetus eſt tetrare: quod ſi=
gnificat fœdare & voluere. Alo nutrio: paſco: vnde altor & altrix.
A pectore: Martialis: aſſiduam nimio pectore pauit auem. Me vi=
duus.i. priuatus viduatuſq; memetipſo: vtpote conſtrictus vinculis:
pp q̃ erat veluti mancus & trũcus. A læto. a morte: quæ finis eſt &
requies erũnarum: dolet qđ iuppiter non ſinat eũ morte finire. Cru
ciatus diuturnos ita tiberius dãnatis mori volentibus vim adhibebat
viuendi: nam mortẽ adeo leue ſupplicium putabat: vt cũ audiſſet vnũ Mors le=
nomine carmilium anticipaſſe eam exclamauerit. Carmilius me euaſit ue ſuppli=
& olim precãti cuidam cuſtodiæ maturitatẽ mortis: reſpondit non= cium

dũm tecum in gratiã redii. Seclis glomerata: dixit eſchilus prome-
theũ ad triginta milia annorũ fuiſſe alligatum in caucaſo ad ſaxum,
Ita affectũ ita languẽtem lancinatũq; diro cruciatu: verba ſunt Ci-
ceronis. Sed is.ſ.Dionyſius qui fuit magnes:de quo in bruto:aſſi-
duiſſime mecũ fuit Dionyſius magnes. Quaſi dictata: dictata dici

Dictata

veluti themata atq; pſcrip-
ta voluerunt: quæ magiſter
ludi pueris pbere cõſueuit:
quæ nõ ſolũ de litteris di-
cũtur:ſed de aliis quoq; re-
bus: vt dictata gladiatorũ
laniſtarũ: dictata gulæ ſtru-
ctorũ:Iuuenalis: donec pa-
gat dictata magiſtri omnia
Philo: hũc principẽ aca-
demiæ audiuit. M.Tullius
ſtudioſe de quo ſupra dictũ
eſt. Quaſi ſenilẽ declama
tionẽ: philoſophicas haſce
diſputationes & ſcholas in-
telligi vult: q̃ ſunt quaſi ſe-
niles declamatiões. Lamẽ
tantes inducunt: vt ſopho-
cles herculẽ eſchilus pme-
theũ. Aedificãtur: Alexã
der magn⁹: vt inquit Dion
edidicit totã homeri iliada
& magnã partẽ odyſſeæ: p̃
cipit Quinti. edicẽdos eſſe
electos ex ſcriptoribus lo-
cos: quoniam ita acrius me
moria exerceatur fiatq; ad-
Ediſcere tacite debemus. miniculatior: æ diſcere autẽ
tacite debemus. Ita.n.faci-
lius expeditiuſq; pcipitur:
poetica ſtudia adoleſcentiã
agũt:ſenectutem oblectant:
Vmbraticus hõ. Delectant domi:non impe-
diunt foris. Vitã vmbra
Vmbratilis vita. tilem:quæ in vmbra & otio
domeſtico degitur ita ho-

Iouis. atq; hæc vetuſta ſæclis glo
merata horridis luctifica clades no
ſtro ĩfixa eſt corpori ex quo liqua
tæ ſolis ardore excidũt guttæ:quæ
ſaxa aſſidue inſtillant caucaſi. Vix
igitur poſſe videmur ita affectum
non miſerum dicere. A.& ſi hunc
miſerum: certe dolorem malũ.M.
tu quidẽ adhuc meã cauſam agis:
ſed hoc mox videro. A.interea vn
de iſti verſus: non enim agnoſco
M.dicam hercule. &.n.recte requi
ris. vides ne abundare me ocio.A
quid tum? M.fuiſti.ſæpe credo:cũ
athenis eſſes ĩ ſcholis philoſopho
rũ. A.vero ac libenter. M.animad
uertebas igitur & ſi tũ nemo erat
admodũ copioſus: verũ tũ verſus
ab his admiſceri orationi ac mul
tos quidẽ a Dionyſio ſtoico.A.p
be dicis.M.ſed is quaſi dictata nul
lo delectu:nulla elegantia philo &
propriũ numerũ & electa poema
ta: & locos adiũgebat.Itaq; poſtq̃
adamaui hãc quaſi ſenilẽ declama
tionẽ ſtudioſe equidẽ vtor noſtris
poetis. ſed ſic vbi illi defecerunt:
Verti enĩ multa de græcis:ne quo
ornamento in hoc genere diſputa
tionis careret latina oratio. ſed vi

mo vmbraticus a plauto dictus trapezita: qui in vmbra ſub tecto vitã
agit ocioſam: artes quoq; & negocia vmbratica ab euriditis nominã⸗
tur: in quibus per deſidiã & ignauiã in vmbra elangueſcimus. Studio
ſi vitã vmbratilẽ colũ: quos libri docent in vmbra & otio: vt inqt. M.
Tullius in orone ꝓ cor. balbo. itẽ ꝓ murena. Cedat inqt ſtilus gladio

des ne poetæ quid mali afferant. la
mẽtãtes inducũt fortiſſimos viros
Molliũt animos noſtros. ita ſunt
deinde dulces vt non legantur mó
ſed etiam ediſcantur: ſic ad malam
domeſticã diſciplinã: vitãq; vm⸗
bratilem: & delicatã cũ acceſſerunt
etiam poetæ neruos omnis virtu⸗
tis elidunt. Recte igitur a platone
ducuntur ex ea ciuitate: quam fin⸗
xit ille cum mores optimos & op⸗
timum reipublicæ ſtatum exqui⸗
reret. At vero nos docti. ſ. a græ⸗
cia: hæc & a pueritia legimus &
diſcimus. Hanc eruditionem libe⸗
ralẽ & doctrinam putamus: ſed qd

vmbra ſoli. A platone edu
cũtur ex ciuitate: Plato in li
bris. ϖεριτησϖολιτε⸗
ιασ. i. de repub. format in⸗
ſtituitq; luculẽtia deſcriptio
ne qualis eſſe ciuitas debeat
ex qua cẽſet ſubmouendos — Poete ſub moti a ci uitate pla tonis
poetas tanq̃ dedecoratores
deorũ. Sic. n. inqt in ſecũdo
Improbe mentitus eſt heſi⸗
odus quãdo fingit queãd⸗
modũ ſaturnus cæliũ patrẽ
puniuit: q̃ue a filio ioue p⸗
peſſus eſt ipſe ſaturnus quæ
quidẽ ſi vera eſſent non ta⸗
mẽ putarẽ eſſe ꝓferẽda: ſed
tacenda potius. De Home⸗
ro paulopoſt ſic ait. Vincu⸗
la iunoni a filio idia proie⸗
ctionẽq; vulcani a patre: cũ
ille verberate matri ſubue⸗
nire vellent: aut deorum pugnas quotcũq; Homerus ſcripſit minime
in ciuitate recipere debemus ſiue per allegoriam dicta ſint ſiue ſine al
legoria: idem in. x. poeſin inquit ex ciuitate expulimus. Euſebius in
ꝑparatione euangelica poetas ex ciuitate platonis repudiatos eſſe tra
didit & in primis homerũ propter pugnas cõtentioneſq; deorũ: ob
hoc Caligula imperator cũ cogitaſſet de homeri carminibus abolen⸗
dis: dicere ſolebat: cur ſibi nõ liceret: qd̃ platoni placuiſſet: qui eũ e ci — Dictum caligule
uitate quã cõſtituebat eiecerit. Auguſtinus quoq; in ſecũdo de ciui.
dei. Cũ plato inquit ratione formaret qualis eſſe ciuitas debeat: tanq̃
aduerſarios ciuitatis poetas cẽſuit vrbẽ pellẽdos. Cęterũ plato alibi — Poetarũ gen⁹ di⸗ uinũ.
extollit poetas ſic ſcribẽs in tertio de legibus: poetarũ gen⁹ diuinũ ẽ:
diis agit & ſacros cõcinit hymnos: idẽ in. vii. Electos de poetis verſ⁹
iuuenib⁹ ediſcẽdos eẽ ꝑcipit: vt ex variorũ poetarũ peritia facũdi red — Diſcipli⸗ næ libe⸗ rales.
dant. Hãc eruditionẽ liberalẽ: extat oratio noſtra in libro orationũ
continẽs laudationẽ poetices & poetarũ vbi non pauca ex ſecretariis

doctrinarũ deprompſimus:quæ indidẽ poteris guſtare ſi fecerint ad
ſtomachũ.Diſciplinas liberales vocamus:vt inquit Seneca: qa hoie li
bero digne ſunt: vnũ vero ſtudiũ ſapientiæ vere liberale eſt:quod li=
berum facit:ſublimẽ:fortẽ: magnanimũ . Alio noie ingenuas vocant
artes idonei ſcriptores picturæ ars olim auctore Plinio recepta eſt in
primũ gradũ liberaliũ: quã
in tota græcia pueri inge=
nui:ante oĩa docebant. Sũ
mũ malũ dolorẽ:vt Ariſtip
pus:& epicurus. Verbo de
ſentẽtia deſtitiſti: dixit ſu=
pra: pudet me tam cito de
ſentẽtia eſſe deiectũ. In de
decore nihil mali: ecõtra=
rio ſtoici dedecus ſummum
malorũ eſſe dicũt. Quis
dolor:illudit epicurũ q dice
bat dedecus nõ eẽ malũ ni
ſi ſubſequeret dolor. Con
cludũt raciũculis ſtoici:pun
gunt ſtoici q̃ſi aculeis inter
rogatiũculis anguſtis:qbus
etiã q aſſentiũtur aio:& iidẽ
ab eunt q venerãt. & ꝓprie
ſtoicorũ ẽ minutius & ſcru
puloſius rõcinari: dicũt.n.
qđ malũ ẽ nocet: qđ nocet
deteriorẽ facit. Dolor de=
teriorẽ nõ facit:ergo dolor
nõ eſt malũ. Iidẽ cur dolor
malũ nõ ſit:dicũt aſperũ eẽ
dolorẽ moleſtũ odioſũ:cõ=
tra naturã difficilẽ toleratu
ſed qa nulla ſit ĩ dolore nec
fraus nec ĩprobitas: nec ma
litia:nec culpa:nec turpitu=
do:nõ eẽ illud malũ:hæc q
audierit inqt alibi Cicero:
vt ridere nõ curet diſcedet
tamẽ nihilo firmior ad do
lorem ferẽdum q̃ venerat.

Rõcina=
tio ſtoico
rum

poetis iraſcimur : virtutis magiſtri
philoſophi inuentis ſunt: qui ſum
mũ malũ dolorem dicerent. At tu
adoleſcens.cũ id tibi paulo ante di
xiſſes videri. rogatus a me etiá ne
maius quá dedecus: verbo de ſen
tentia deſtitiſti. rogo hoc idẽ Epi=
curum maius dicet eſſe malum me=
diocrẽ dolorem:quã maximũ dede
cus. In ipſo.n.dedecore mali nihil
eſſe : niſi ſequantur dolores Quis
igitur Epicurũ ſequitur dolor. cũ
hoc ipſum dicit ſummũ eſſe malũ
dolorẽ:quo dedecus maius a phi=
loſopho nullum expecto : Quare
ſatis mihi dediſti cum reſpondiſti:
maius tibi videri malum dedecus
quam: dolorem: Hoc ipſum enim
ſi tenebis : intelliges q̃ ſit obſiſten=
dum dolori Nec tam querendum
eſt dolor: malum ne ſit: qua firmã
dus aĩus ad dolorem ferẽdum.cõ=
cludunt ratiunculis ſtoici: cur non
ſit malum quaſi de verbo non de
re laborentur. Quid me decipis ʒe
no. Nam cum id quod mihi hor=
ribile videtur: tu omnino malum
eſſe negas: capior & ſcire cupio:
quomodo id quod ego miſerimũ
exiſtimem ne: malum quidem ſit.

Conſectaria ſtoicorũ quoqꝫ hæc ſunt: qui prudens eſt temperans eſt qui tẽperans eſt cõſtans eſt: qui cõſtans eſt imperturbatus eſt: qui imperturbatus eſt ſine triſtitia eſt: qui ſine triſtitia eſt beat⁹ eſt: ergo prudẽs beatus eſt: ſed talibus collectionibus ſtoicorũ peripatetici alacriter reſpondẽt: & natura ſenſus mors repugnãt.

Diuitie p̄poſitũ nõ bonum.

Nihil eſt inquit malum: niſi quod turpe aut vitioſum eſt. A. Ad ineptias redis: illud.n. quod me angebat non eximis. ſcio dolorẽ nõ eſſe nequitiã deſine id me docere: hoc doce. doleã necne doleã nihil intereſſe. M. nũquã quicquã inqt ad beate quidẽ viuendũ: quod eſt in vna virtute poſitũ ſed tamen eſt reiiciendũ. Cur? aſperũ eſt: cõtra naturã difficile perpeſſu triſte: durũ. Hæc copia verborũ eſt: quod oẽs vno verbo malũ appellamus: id tot modis poſſe dicere diffinis. Tu mihi nõ tollis dolorẽ: cũ dicis aſperũ contra naturã vix quod ferri tolerariqꝫ poſſit: nec mẽtiris. ſed re ſuccũbere nõ oportebat verbis gloriantẽ: dũ nihil bonũ niſi quod

Quaſi de verbo: Ex rebus timiditas nõ ex vocabulis naſcitur: vt in quarto de finibus traditũ eſt. Item ſtoici negant bonũ eſſe diuitias præpoſitũ eſſe dicũt: quod verbum maius eſſe videtur: q̃ bonũ. Præpoſitũ.n. appellatũ eſt ex eo qđ p̄ponatur aliis. Itaqꝫ Mar. piſo dicebat plus tribui diuitiis a ſtoicis qui eas in p̄poſitis ponerẽt q̃ ab Ariſto. qui bonũ eẽ diuitias fateretur. Sed tamen eſt reiiciẽdũ ſtoici morbum egeſtatẽ: dolorẽ non appellant mala ſed reiectanea ariſtoteles reliquiqꝫ platonis alũni oĩa quæ cõtra naturã ſunt appellãt mala. Itaqꝫ zeno: & ſtoici cũ ariſt. & illi re conſentiũt verba diſcrepant. Nã quid aliud ſunt reiectanea q̃ mala ex eo dicta qđ reiiciantur repellanturqꝫ tãq̃ noxia. Et conſequẽter mala: latini modo reiectanea: mõ reiecta: mõ relationes appellãt: quæ ſtoici græce dicũt αϖοϖροηγουμερα. Tu mihi apo. i. ſermonis a verſio ad ſtoicũ zenonẽ. Re. ſuc. olim qdã nobilis in ſtoica diſciplina philoſophus egra egritudine oppreſſus decũbebat doloribuſqꝫ afflictabatur: licuitqꝫ id tẽporis videre cõgrediẽtes cõpugnãteſqꝫ philoſophũ & dolorẽ: tũc e ſectatoribus tauri philoſophi iuuenis in diſciplinis philoſophiæ nõ ignarus: ſi tãta inqt doloris acerbas eſt: vt contra volũtatẽ cogat hominẽ ad gemendũ: cur dolor apud ſtoicos indifferẽs eſſe dicitur nõ malũ cur deinde aut ſtoicus hõ cogi aliqd poteſt aut dolor cogere: cũ & dolorẽ ſtoici nihil cogere & ſapientẽ nihil poſſe dicãt. Dũ ni. bo. ni qđ ho. ſtoici dicunt bonũ oẽ laudabile:

Scitum piſonis.

Reiectanea

Reiectanea vnde.

Reiecta

Exẽplũ ſtoici egro tauris.

Dolor indifferens

Sorites
aceruus
Bonũ honeſtum
Malũ turpe

laudabile aũt oẽ honeſtũ igitur o ẽ bonũ honeſtum. Ille quoq; ſorites quod argumẽti genus aceruatio ſiue aceruus latine dicitur ſtoicorum eſt: quod bonũ ſit id eſſe obtabile qđ optabile id honeſtũ: gitur oẽ bonũ honeſtũ Dogma ſtoicorũ: eſt nihil aliud eẽ vere & ſimplr̃ bonũ niſi honeſtũ: nec aliud quicq̃ malũ niſi turpe reliqua oia quæ in medio forent an neq; honeſta eẽnt neq; turpia neq; bona eẽ neq; mala decretũ ẽ quæ græce Adiaphora dicũtur latie indifferẽtia: i quibus voluptas & dolor reponũť. Quæ aſpernať in malis: Ariſtoteles & platonici bona appellant oia: quæ ſecundũ naturam ſint: q̃ aũt cõtra mala. Verborũ concertatiõe: verbi controuerſia. vt ait alibi M. Tullius: & ab auguſtino libro. ix. de ciui. dei repetitũ eſt: iã diu torquet hoies græculos cõtentionis cupidiores q̃ veritatis. Iſti: ſtoici. Decorũ ap. græce ꝓpon. dr̃ qđ latinæ decorũ. Cui⁹ vis eſt ea: vt ab honeſto nõ q̃at ſeparari: nã & qđ decet honeſtũ eſt: & qđ honeſtũ ẽ decet. Decorũ ait. M. Tullius de officiis ſcribens id eſſe quod conſentaneum ſit hominis excellẽtiæ: qđ ad prudentiã: ad fortitudinẽ ad iuſtitiã: ad tẽpantiã pertinet: & in oĩ honeſtate verſatur: Eſt & decorum: quod & poete ſequuntur cum id quod quaq; perſona dignum eſt: & fit & dicitur. Ambroſius libros officiorum a decoro auſpicatur: quod in canonicis ſcripturis primo loco conſtituitur: ex quo eſt illud. Te decet hymnus deus in ſyon. Nec cum turpitudinis malo comparanda: quod turpe eſt. In ſummum malum & ſolum dicunt eſſe ſtoici: in tantum vt dolor collatus cum turpitudine i medio loco ſit: qui apud illos adiaphorõ. i. indifferens eſt.

Adiaphora

Decorũ
Prepon

honeſtũ. nihil malum nihil quod turpe: optare hoc quidẽ eſt nõ docere. illud & melius: & verius: oia quæ natura aſpernatur in malis eẽ quæ aſciſcat in bonis. hoc poſito & verborũ concertatione ſublata tantũ tamẽ excellet illud: quod recte amplectãtur iſti: quod honeſtũ quod rectũ: quod decorũ appellamus: quod idẽ interdũ virtutis nomine amplectimur: vt oia præterea quæ bona corporis & fortunæ putãtur perexigua: & ꝑminuta videãtur. nec malũ quidẽ illũ: nec ſi vnũ in locũ collata oia ſint: cũ turpitudinis malo cõparãda. Quare ſi vt in initio cõceſiſti turpitudo peius eſt quã dolor: nihil eſt plane dolor. nã dum tibi turpe nec viro dignũ videbitur gemere: eiulare: lamentari: frangi: debilitari dolore: tum honeſtas tum dignitas tum decus aderit: tuq; in ea intueberis

Te continebis: ſapiens ne qd faciat in decorũ: nõ ſuccũbet dolori: non eiulabit: non lamentabitur. hinc ſcribit Au. gellius: quod ſtoicus philoſophus grauiter egrotans perpetiebatur duce ratione: & cohibebat coercebatq; intra ſeſe violentias effrenati doloris: nullos eiulatus nullas cõplorationes: ne nullas quidẽ voces indecoras edebat. Aut

Stoicus violẽtias doloris cohibens

te continebis: cedet ꝓfecto virtuti dolor: & animi inductione lãgueſcet Aut enim nulla virtus eſt: aut contẽnẽdus eſt dolor omnis. prudentiam ne vis eſſe: ſine qua ne intelligi vlla virtus poteſt: quid ergo ea patietur ne quicq̃ facere nihil ꝓſpicientẽ & laborantẽ: an tẽperantia ſinet te i moderare facere quicq̃: an coli iuſtitia poterit ab hoie pp vim doloris enũtiate com miſſa: ꝓdente conſcios: multa offi cia relinquente: Quid fortitudini

enim vlla virtus: eſt autem virtus: igitur contẽnendus dolor: argumentum eſt qđ dialetici diſiunctum: Dicũt omnia autem quæ diſiunguntur: pugnantia inter ſeſe eſſe oportet. Prudẽtia: virt⁹ habet partes quatuor prudentiam iuſticiã: fortitudinem temperantiã. Prudẽtia eſt rerum bonarũ & malorum & vtrarũq; ſcientia. Iuſticia eſt habitus ai communi vtilitati cõſeruata ſuã cuiq; tribuens dignitatem: fortitudo eſt conſiderata periculorũ ſuſceptio: & laborũ perpeſſio. Tẽperãtia eſt ratiõis in libidinẽ atq; in alios nõ rectos impetus ai firma & moderata dominatio. Socrates oẽs virtutes putabat eſſe prudẽtias: impoſſibile eſt inqt Ariſtoteles prudentẽ eſſe quem piã niſi ſit bonus: prudentis eſt bene conſulere: Anaxagorã & thalen & id genus philoſophos ſapiẽtes eſſe dicũt ſed nõ prudẽtes: qa ꝓpria cõmoda ignorabãt. Plato ait in legibus prudentiã oim virtutũ ducẽ eſſe: dr̃ græce φρονεσισ inde eſt illud feſtiuiter a plauto ꝓlatum in truculẽto: quæ hic habet ꝓneſiũ omnẽ & pectore emouit e meo phroneſim Temperantiam: græce dicitur ſophroſyne quæ phroneſeos. i. prudentiæ ſalus & conſeruatio eſt: vt ait plato in cratylo: temperãtia maxime continetur eluſceſcitq; decore. Iuſtitia græci diceoſynẽ vocant: quod ſignificat iuſti intelligentiam: ſine qua quid ſunt regna niſi magna latrocinia: hæc vna virtus eſt vt aliubi ait. Mar. Tullius: omnium domina ac regina virtutũ ουτεεσ ϖεροσ ουτε εωοσ ου τω θαυματοσ: neq; heſperus neq; lucifer ita mirabilis. Enunciante commiſſa: archana quæ fidei noſtræ commiſſa ſunt minime enuncianda in uulgandaq; ſunt. Id enim eſſet contra iuſticiam: hinc illud oratianũ memoria dignũ: archanũ nec tu ſcrutaberis vlli⁹ vnq̃ cõmiſſũ ve teges: & vino tortus & ira. Fortitudini amdriã greci appellãt.

Partes virtutis

Prudẽtia

Iuſticia

Fortitudo

Temperãtia.

Philoſophi ſapiẽtes non prudẽtes

Sophroſyne.

Diceoſyne.

Arcana nõ in uulganda

Comitibuſq; eius. M. Tullius in ſecūdo rhetoricorum fortitudinis partes ait eſſe: magnificentiā: fidentiā: pacientiā: perſeuerantiā: circa timorē & audaciā fortitudo μεσοτησ εστιν. mediocritas eſt vt inquit Ariſtoteles in ſecūdo ethicorꝝ. Ita affectū: lamentabili voce lamentantē & dolori ſuccūbentē. Ne virū quidē hoc nomine non ſexus ſed virilitas plane & robur ſignificat. Ecquid: nōne nūquid interrogatiue legendū. Si quid de corinthiis amiſeris: ſenſus eſt ſi vnius vaſculi ex corinthiis vaſis iactura facta ſit reliqua ſupellex non amittitur: ſed in virtutibus ſecus eſt: vna enim amiſſa oēs amitti dicūtur qui enim vnā virtutē habet vt philoſophi tradūt: oēs habet. Sūt enim inter ſe iugatæ copulateq; vt diiungi nō poſſint: ſicut & diſciplinæ. M. Tullius in oratōe pro archia: & enim oēs artes quæ ad humanitatē ptinēt habent quodā cōmune vinculum: & quaſi cognatione quadā inter ſe cōtinent. Victruuius tradit oēs diſciplinas inter ſe cōiūctionē rerū & cōicationē habere: ex quo encyclios ſiue encyclopedia dicitur a græcis doctrinarū orbis cōſtans ex mēbris plurib⁹: vti corpus bene cōpactū qūo autē intelligi poſſit: qui vnā virtutē habuerit oēs habere: & oēs deeſſe cui vna defuerit: docet diuus Auguſtinus in epiſtola ad Hieronymū ſcribens quod prudentia nec ignaua nec iniuſta nec intēperans poteſt eſſe. Nā ſi aliquid horū fuerint prudētia nō erit: porro ſi prudentia tūc erit ſi & fortis & iuſta & tēperans ſit: profecto vbi fuerit ſecū habebit cæteras. Sic & fortitudo imprudens eſſe nō poteſt: vel intēperans vel iniuſta. Sic tēperantia neceſſe eſt vt prudens fortis & iuſta. Sic iuſticia nō eſt niſi ſit prudens fortis temperās: ita vbi eſt vna vera aliqua earū: & aliæ ſimiliter adſunt: vbi aūt aliæ deſunt vera vna illa nō eſt: etiā ſi aliquo mō ſimilis eſſe videatur: hoc eſt quod ſenſit Ariſtoteles in. vi. ethicorū: cū ait: ſimul cū prudentia oēs virtutes exiſtimant: hæc āt inter philoſophos cōſtant: ſed opinio popularis ſeiungit: & ita vulgus loquitur: & alios fortes: alios prudētes:

Magnificētia pars fortitudinis.

Qui vnā virtutem habet oēs habere.

Encyclios Encyclopedia.

comitibuſq; ei⁹ magnitudini animi grauitati paciētiæ rerū humanarū deſpicientiæ qūo reſpondebis: Afflictus ne & iacens & lamentabili voce deplorās audis: o virū fortē te vero ita affectū ne virū quidem dixerit quiſquā. amittenda igitur fortitudo eſt: aut ſepeliendus dolor. Ecquid. ſcis igitur ſi quid de corinthiis tuis amiſeris. poſſe habere te reliquā ſuppellectilem ſaluam. Virtutem autē ſi vnā amiſeris: & ſit amitti non poteſt virtus: ſed ſi vnā confeſſus fueris te non habere nullā eſſe te habiturū: num igitur

alios iuſtos: alios temperatos dicat : ex ſentētia vulgi eſt iuſtitiā ſine
prudētia multū poſſe: ſine iuſtitia nihil valere prudentiā. De vaſis co=
rinthiis & ære corinthio: qđ mixtura auri & argenti p̄cioſiſſimū fuit.
Copioſiſſime ſcripſimus in ſecūdo tranquilli cōmētario. Auguſtus di
ctus eſt corinthiarius: qđ corinthiorum p̄cupidus foret. M. Tullius in
oratione p̄ roſcio amerino.
Domus chryſogoni referta
vaſis corinthiis & deliacis:
vbi annotādū eſt deliaca di
ci vaſa ex ære p̄cioſa ab in=
ſula delo: vbi fuit prima no
bilitas æris. Plini⁹ l. xxxiiii.
Antiqſſima inquit æris glo
ria deliaci fuit mercatus in
delo cōcelebrāte toto orbe
Ex ære deliaco fiebant pe=
des triclinorū fulcraq̄. Ro=
mæ fuit ſimulacrū Ioue ex
deliaco ære i capitolio. Phi
loctetā illū: quem. ſ. induxit
ſupra ex dolore vulneris ge
mētem & eiulantem. Ille:
philocteta. In lectulo hu=
mido: philocteta iacuit in
ſpelunca decimū annū ge=
mebūdus & quæribundus.
Eum dolorem: Opprimi:
vinci cohiberi. Si nu. es: me
thaphoricos ſi nullis phiæ
adminiculis ſubnixus: nul=
lo robore ſceptus. Vulca=
nis armis p̄manet in tranſ=
latione: ſicut. n. arma vulcania achilē tegebant tutabāturq̄ ab impetu
telorum hoſtiliū reddebātq̄ impenetrabilē: ita fortitudo & documē
ta philoſophorū vice armorū muniūt nos & ſepiunt: aduerſus impe=
tum: & turbinē doloris impetētis. Arma a vulcano vt thetydi gratifi
caretur fabrefacta fuiſſe achilli inuicta precioſa celata cōtra tela troia=
norum canis homerus Smyrneus in iliade: Homerus vero mantuan⁹
& ipſe luculenter ſcripſit in eneide vulcanum vt morē gereret veneri
feciſſe arma eneæ & pulchritudine & firmitudine viſera contra tela
latinorum. Cretū leges: plato in primo de legibus cretenſium leges

fortem virum nū magno animo:
num patientē. num grauem: nū hu
mana cōtementē potes dicere: aut
philoctetam illū. A. te. n. malo diſ=
cere. ſed ille certe non fortis qui ia=
cet in lectule humido: qui eiulatum
queſtu gemitu fremitibus reſonā=
do multum flebiles voces refert nō
ego dolorē: dolorē eſſe nego. cur
. n. fortitudo deſideraretur. ſed eū
opprimi dico patiētia ſi modo eſt
aliqua patientia: ſi nulla eſt quid ex
ornamus philoſophiam: Aut qd
eius nomie glorioſi ſumus: Pūgat
dolor vel fodiat. ſane ſi nudus es.
da iugulum: ſin tectus vulcaniis ar
mis. i. fortitudine reſiſte: hæc. n. te:
niſi ita facies: cuſtos dignitatis re=
linquet & deſeret. Cretum quidem
leges: quas ſiue Iuppiter: ſiue mi=
nos ſanxit de Iouis quidē ſentētia:

Cū pru=
dētia oēs
virtutes
Alius for
tis
Alius pru
dens
Corin=
thiarius
Deliaca

Arma vul
cania

Leges cretũ cōditę a minoe. Duo minoes

cumprimis probari tradit tanq̃ effectrices beatitudinis: cũ recte ſint cōditæ: vel a Ioue vt apud eundē aſſerit Clinias cretēſis vel a minoe: quē ferũt ꝑ nouēniũ habuiſſe collocutionē cũ Ioue patre ex cuius mo nitis leges cretenſibus cōſtituerit ſaluberrimas. Strabo auctor ē mi= noē ſolertiſſimũ legũ latorē extitiſſe: qui ciuilibus inſtitutis ad man= ſuetiores viuendi ritus per duxit cretēſes: poſitaq; in mediũ decreta ſingula ab ioue ea ferre cōmentabatur hũc primũ minoa ſectatus alter minos vt aiunt nouē per annos in antro iouis i= moratus quaſdã leges cōdi dit: quæ cōſulta & ſanctio nes Iouis eē diſſereret. Sũt q minoē inſulæ crete dicãt hoſpitē: ſunt q indigenã. Il lud inte oēs cōſtat cretam optimis inſtitutã legib⁹ fuiſ ſe eiuſq; ſectatores fuiſſe græcos iprimiſq; lacedęmo nios: vnde creditũ eſt mo= res cretenſes magna ex par te laconicos eſſe. Ephorus & reliqui ꝓdiderũt creten= ſes ab ineũte pueritia armis ac laboribus exerceri ſolitos calorē & frigus & aſpera viarũ facile cō temnētes. In pugnis plagas tolerãter ferre: ab arcu ſagitas excutere

Pyrrhica Lycurg⁹

ſaltationē armatã: q̃ imago erat rei bellicæ frequēter ſaltare: q̄ pyrricã vocãt: de qua apud tranquillũ ſatis multa: lycurgus oli peregrinator in cretã ꝓfectus ē: vbi a Thalete muſico & iuriſcōſulto edoctus fuit: quonãmodo primo quidē rhadamãtus deinde mios leges mortalib⁹ dederit: tũ egyptũ petēs: gentis illius iura didiciſſe fertur: q cũ ruſus lacedæmoniã i patriã rediret ad ordinãdas leges icitatus apollinem delphicũ cōſuluit Indeq; inſtituta deferēs cōdidit leges magna ex p= te cōſimiles legibus cretēſiũ: quæ ρΗΤραι: ideſt retræ appellãtur tã

Rhetre

Vomonices

Diomaſtigoſis

q̄ oraculo ſancitæ. Pueri ad arã: apud ſpartanos pueri virgis ceſi to= tũ diē in ara Dianæ cognomēto orthiæ ad mortē vſq; hilares ac leti ꝑferunt plagas: q ex ipſis diutius verbera tollerauit tã illuſtris claruſ q; habetur: q̄ qui maxie hi græco vocabulo dicũtur vomonices: ideſt in ara contēdētes. Dimicatio ipſa græce vocatur. Διαμαστιλω=

vt poetæ fuerunt: itēq; Lycurgi: la boribus erudiunt iuuentutē venã do: currendo: eſuriendo: ſitiendo: algendo: æſtuando: ſpartæ vero pueri ad aram ſic verberibus acci= piuntur: vt multus euiſceribus ſan guis exeat: nonnũquã etiam vt cũ ibi eſſem audiebam ad necē: quo= rum non modo nemo exclamauit vnquã: ſed ne ingemuit quidē. qd ergo? hoc pueri poſſunt: viri non poterunt: & mos valet: ratio nō valebit? intereſt aliquid inter labo rem & dolorem: ſunt finitima om nino ſed tamen differunt aliquid. Labor eſt functio quædam vel ani

σισ.i.diſflagellatio:quæ ſingulis annis fit: auctor plutarchus in apohthegmatis laconicis.Seneca Hieronymus.Cæteri meminerūt laconiæ tolerantiæ:ob hoc ab Oratio dicitur optimo epitheto patiēs lacedomō: Emilius ꝓbus:lacedemoniorū inquit moribus ſūma virt⁹ in paciētia ponebatur:ſcribit Seneca quod lacedemonii liberorū ſuorum indolē experiūtur publice verberibus admotis illoſq; adhortāt vt ictus flagellorū fortiter pferāt:& laceros ac ſemianimes rogāt pſeueranter vulnera pbere vulneribus. Mos valet:inſtitutū conſuetudo lacedemoniorū cōmunis conſenſus mos eſt:qui inueteratus conſuetudinē facit. Vt Varro Seruiuſq; declarāt. Græci vno nomīe appellant apđ græcos ϖοροσ dicitur labor & dolor:cū inter laborem & dolorē diſcrimiatio ſit:in hoc itaq; vberior pleniorq; eſt latina quā græca lingua. Amātes doloris:

Tolerātia lacedemoniorum

Ponos:

mi vel corporis grauioris operis & muneris. Dolor autē mortuus aſper in corpore a ſenſibus alien⁹ Hæc duo græci illi: quorū copioſior eſt lingua quā noſtra vno nomine appellant. itaq; induſtrios homines illi ſtudioſos. vel potius amantes doloris appellant:nos cō modius laborioſos: aliud eſt enim laborare. aliud dolere. N verborū inops interdum quibus abundare te ſemper putas græcia. Aliud inquam eſt dolere: aliud laborare. Cum varices ſecabantur. C.

φιλοϖονουσ: dicunt græci quod ſignificat amantes ſtudioſoſq; laboris. φιλοϖορια dicitur amor laboris. O verborum inops græcia. Mar. Tullius qui pomerium latinæ linguæ protulit: qui Romanum eloquium augere locupleċtare illuſtrare pro virili parte contendit: in primo de finibus ſentit ac profitetur latinam linguam non modo non inopem vt vulgo putabatur ſed locupletiorem etiam eſſe q̃ græcam: tamen conſtat inter ſcriptores græcam linguam diuitiorem affluentioremq; eſſe q̃ latinam:adeo vt merito dixerit Lucretius patrii ſermonis egeſtas: & Seneca in epiſtolis mortalibus. Quanta nobis verborum paupertas immo egeſtas ſit nunq̃ magis quam hodierno die intellexi: & Hieronymus in præfatione Euſebii chronicorum: ſignificatum eſt inquit aliquid vnius verbi ꝓprietate: non habeo meum quo id efferam: & dum quero implere ſententiam longo ambitu vix breuis viæ ſpatia conſummo. Quintilianus quoq; teſtatur: copia nos a græcis vinci. Cum varices ſecabantur: Docet exemplo marii quæ differentia ſit inter dolore & laborare. Varicoſum:fuiſſe mariū hiſtorici teſtātur:& auctor ē plutar=

philopōi: Philoponia

Latina lingua locupletior græca

Patrii ſermonis egeſtas

Varices ſecuit marius:

chus: cũ vtroq; in cruce varices pateretur eũ ſolutũ crus medico alte
rũ ſecandũ p̄buiſſe: neq; vllo ſuſpirio emiſſo ſectionẽ cõſtanter pertu
Varices liſſe: ſed cũ medicus iam tranſitũ faceret ad varices alterius cruris ſe
qd ixiœ candas recuſauit inquiẽs ουκειραι τοθερα ϖευμα τησαλ= γηΔοροσ αξιορ. ideſt curationẽ nõ eſſe dignã eo dolore. Plinius in
xi. ſic refert: varices in cru= ribus viro tantum mulieri raro. Caium mariũ qui ſep ties conſul fuit ſtantem ſibi extrahi paſſum vnum homi nẽ. Oppius auctor eſt: ſunt autem varices venæ in ſuris inflexe ac obtortæ : græci. ιξιασ vocant. M. Tullius
M. Tulli⁹ varicoſus varicoſus fuit. Qui velan= darum varicũ gratia togam ad calceos vſq; demiſiſſe traditur: auctor eſt auicẽna varices accidere curſoribus & onera baiulãtibus: & diu ſtantibus: hinc eſt illud ſa= tyrici poetæ. Varicoſus fiet aruſpex : ex grandi ſcilicet conſiſtitione: & quaſi qua= dam ſtabulatione ac longo ſtatu. Varices in quorundã
Locus iuuenalis ventribus innaſci teſtis eſt Cornelius celſus: qui varices aduri præci= pit ſi recta eſt vena: ſi vero curua eſt & velut in orbes quoſdam impli catur vtilius excidi: a quo varices maſculino genere dicuntur alii fœ minino vſurpant. Iulius firmicus in octano Matheſeos tardit vario
Horoſcopus varicoſi ſos fieri: qui habuerint horoſcopum in ſexta parte ſagittarii. Itaq; illi Minos rhadamantus: lycurgus: ſolon: aliiq; nomothete: ideſt cõdito res legũ ſignificãtur. Spartitatæ in fœminas tranſtulerũt: ex inſtitu
Nomothetæ. to ligurgi virgines ſpartanæ corpora curſibus ac luctationibus ac diſ corum iaculorũq; iactibus exercebant: vt ριξωσισ. i. radicatio gignẽ
Paleſtra lacenarũ dorum filiorum robuſtior fieret & pulchre germinaret . De paleſtra lacenarum fœminarũ: q̃ nudæ in gimnaſio luctabantur affatim ſcrip ſimus: ſup illa ꝓpertiana elegia cuius initium eſt: multa tuæ ſparthe= miramur dona paleſtræ præcipit plato in quinto de repub. Mulieres exercendas eſſe gimnaſtica: cũ omnium operũ natura compos ſit fœ mina. Eurotas: fluuius eſt: qui ꝓpe lacedemonẽ fluit: id quo natando

Mario dolebat cum æſtu magno agmen ducebat: laborabat. Eſt in= ter hæc tamen quædã ſimilitudo. conſuetudo enim laborum perpeſ ſionem dolorũ efficiet faciliorem. itaq; illi qui græciæ formã rerũ pu blicarum dederunt corpora iuuen nũ firmari labore voluerũt. Quod ſpartiatæ etiam in fœminas tranſ= tulerũt: que cæteris in vrbibus mol liſſimo cultu parietum vmbris oc culuntur illa autem voluerunt ni= hil horum ſimile eſſe apud Lacæ= nas virgines: quib⁹ magis paleſtra eurotas: ſol: puluis : labor: militia in ſtudio ẽ q̃ fertilitas barbara. cr

exercebātur & ſudorē diluebāt: ſicut romani poſt exercitationē cam-
peſtrē deſilibant in tyberim cauſa abluendi pulueris ac ſudoris. Fer-
tilitas barbara græce dicitur ϖλησ μορη τωρβαρβαρορ ferti
litas & opulentia barbarorū. Quaſi callum obducit: occalleſcere ver Occalle-
bū vetus eſt quod ſignificat callum abducere plautus. Coſtæ occallu- ſcere.

go his laborioſis exercitationibus
& dolor intercurrit. nōnū q̄ ipel-
lūtur: ferūtur : abiiciūtur: cadunt.
Et ipſe labor. quaſi callū quodam
obducit dolori. Militiā vero no-
ſtrā dico nō ſparciatarū: quorum
procedit admodū ad tibiā: nec ad
hibetur vlla ſine anapeſtis pedib⁹
hortatio. noſtri exercitus primum
vnde nomen habeant vides : dein
de qui labor quātus agminis: ferre

ere plagis. Mar. Tulli⁹ in epi
ſtolis. Cōſuetudo diuturna
callum iam obduxit ſtoma
cho meo. De callo aprugno
de callo ī cibis affatim apud
Suetonū: fauces gulonū op Fauces
pido q̄ decēter a Seneca di- occaloſæ
cūtur occalloſæ: tā q̄ callum
obduxerint ex cibis arden-
tibus aduerſus ſenſum fer-
uoris cibalis: qui vix ſuffre-
nat gulā helluonū magis ar
dentē: q̄ ardeat feruēs obſo
niū. Procedit ad modum
ad tibiam: Tucidides lace- At tibias
demonios tibiarū modulis in p̄lis vſos eſſe refert: vt moderatores mo acies.
dulatioreſq; fierent: qd̄ tibicinis numeris tēperatur igitur cū ꝓcinctæ Iaconica
claſſes erant: & inſtructa acies ceptūq; in hoſtē ꝓgredi: tibicines inter Procictæ
exercitū poſiti canere inceptabāt. Ea ibi p̄tentione tranqlla & venera claſſes
bili: quadā quaſi militaris muſicæ diſciplina vis & impetus militū: ne
ſparſi diſpalatiq; prorueręt: cohibebatur. Ariſtoteles autē in problema Diſpalati
tis morē illū ingrediendi ad tibiarū modulos p̄lii inſtitutū eſſe a lace
demoniis ſcripſit ιρα τουσ Δειλουσ ασχημορουρτασ γι-
ρωσκωσιρ ideſt vt timidos minus honeſte agentes cognoſcāt. In
hanc ſentētiā ait Valerius maximus ſpartanæ ciuitatis exercitus non
ante ad dimicandū deſcēdere ſolebat: q̄ tibiæ cōcētu & anapeſti pedis
modulo cohortationis calorē aīo traxiſſent. Vegeto & crebro ictu s
ſono ſtrenue inuadere hoſtē admoniti. Eſt āt anapeſtus vt grāmatici Anapeſt⁹
docēt per cōſtās ex duabus ſyllabis breuibus & lōga: vt nebulæ: quē
græci antidactilū nominât quaſi dactylo cōtrariū dictus. ϖαρατο- Antida-
αρα ϖαιειρ quia repercutit dactylū ſono reciproco. Vnde nomen ctylus
habeat exercitus vt interp̄tatur. M. Varro dictus ex eo qd̄ exercitan-
do fit melior. Vegetius in ſecūdo numerus militū exercitatur. Vnde
ex re ipſa atq; opere exercitus nomē accepit: vt ei nūquā liceret obli- Exercit⁹
uiſci quod vocabatur. Docet idem Vegetius romanos milites tā ve- vnde
teranos q̄ tyrones: exerceri ſolitos ad omne genus armorū: oēs enim

Exercitationē plꝰ ꝓdeſſe q̄ medicos.

attes iugibus exercitiis proficiūt: cūcta exercitatione cōualeſcūt: vt merito dictū ſit quottidiana exercitia ad ſanitatē plus prodeſſe q̄ medicos. Armorū doctores & magiſtros græci tacticos appellāt: dictio mendoſa apud Vegetium: nā pro tacticos atticos legitur perperam.

Tactici

Agmen

Quātus labor agminis: agmen dicit̄ exercitus incedēs: qua in re cuſtodiendū eſt ex militari diſciplina: vt oēs milites incedendi ordinē ſeruent: quadrato agmine ibat romanꝰ exercitus: qđ pro loci ratõe mutandū.

Militaris gradus

militaris gradus dr̄: quo .xx. milia paſſuū horis quinqꝫ cōficiūtur: plerūqꝫ autē gradus citatior eſt: quo totidē horis .xxv. milia peragenda ſunt. Et ita militari gradu quatuor milia.

Plenus gradus

In pleno gradu: quinqꝫ milia ꝑ ſingulas horas ſupputantur.

plus dimitiati menſis cibaria: ferre ſi quid ad vſum velint. ferre malū. nā ſcutū gladiū galeā. in honore noſtri milites non plus numerant quā humeros lacertos manus. Arma enim membra militis eſſe dicūt. Quæ quidē ita gerūtur apte: vt ſi vſus foret abiectis oneribus: expeditis armis vt membris pugnare poſſint. quid exercitatio legionū

Cibaria Ferre.

Ferre cibaria: pondus baiulare vſqꝫ ad .lx. libras & iter facere gradu militari tyrones cogebātur: vt in expeditionibus facilius annonā & arma portarēt quod antiquos milites factitaſſe dicūt idonei ſcriptores: & teſtis eſt Virgilius: q ait in georgicis: Nō ſecus ac patriis acer Romanus in armis iniuſto ſub faſce viam cū carpit & hoſti. Ante expectandum poſitis ſtat in agmine caſtris. Vbi expoſuit Seruius Iniuſto ſub faſce ſub magno onore: magnū autem onus dici propter arma: alimenta.

Faſcem portant

Vallum

Vallum: liuius in tertio refert quintū cincinatum dictatorem iuſſiſſe vt milites adeſſent in cā pro martio ante ſolis occaſum armati cū cibariis quiſque in quinque die coctis. Valliſqꝫ duodenis: ſeniores vero vt coquerent cibaria militi vicino: dum is arma pararet: vallumqꝫ peteret. Dimidiati menſis: quindecim dierum quæ differentia ſit inter dimidiatum & dimidium docet Aulus gellius in tertio & nos alibi explicauimus. Scutum galeam: murus dicebatur apud priſcos pedeſtris exercitus præter ſcuta cataphractis galeiſqꝫ fulgebant. Eſt autem cataphracta lorica ſiue thorax. Vnde cathaphracti equites dicti & cataphractarii. De quo apud Propertium in eo verſu. Stat cataphractus equo cataphractæ naues apud thucididem pro tectis nauibus arma autem pro membris habebantur a militibus Romanis: quia ſicut nulli oneroſa ſunt ſua ipſius membra ita illis oneroſum non erat arma geſtare: hinc illud ſilii: pro membris arma fuerunt. Clamor: mos græcorum fuit. ſilenter inte-

Cataphracta.

rent pugnam ac cōpſcira tu tacito nitibundi. Ex quo eſt illud Homeri. Aſt ibant taciti ſpirantes robur achiui. Contra romani cum clamore aduerſus hoſtes congrediebantur: quem clamorem barritum vocant: qui non prius debet attolli: q̃ vtræq; acies ſe iunxerint Au. gellius quid ille vult ardentibus clamor militum romanorum: quem in congreſſibus præliorum fieri ſolitum ſcriptores annalium annotauerunt cum ad manus ventum eſt: tum iam e ꝓpinquo hoſtis & impetu ꝓpulſandus & clamore terrēdus eſt: Cæſar in cōmentariis belli ciuilis pompeiani. Nō fruſtra inquit antiqtus inſtitutū eſt vt ſigna vndiq; concinerent clamorēq; vniuerſi tollerēt. Quibus rebus & hoſtes terreri & ſuos incitari exiſtimauerūt. — *Baritus Clamor militū.*

Adduc: adducito verbū eſt. A quo obligetur: q faſciis & ligamentis vulnera deliget ac linteolis impoſitis deuinciat. Curtius: ne obligato quidem vulnere aut ſegnius deſtinata exequitur Item dum corripitur: dum obligantur oculi. Seneca impreſſit mortiferum corpori vulnus: quo obligato a medicis minus habuit ſanguinis impreſſit mortiferum corpori vulnus. Quantum experti ſumus: forſan ob bellum ciuile pompeianum dixit hoc: in quo Cæſar habuit robora veteranorum qui profligarunt pompeianos nouos milites. Et inexercitatos. O patrii colles: mira commenta: & meræ nugæ dici ſolent in huiuſce loci implicatione magis: q̃ explicatione: quidam exponunt o patrocles o municipes ciueſque eandem patriam colentes. Alii indoctius legunt ac indoctius interprætantur: qui dicunt o patrii colles: tanquam exclamatio ſit ad montes patrios. Ego re ſolerter penſita lego o patrocles. Et vt ita legam ſuadet Homerus apud quem non ſomniculoſe: ſed vigilanter obſeruauimus tradi In. xi. iliados: quemadmodum eurypylus vnus ex proceribus græcorum ab Alexandro ſagitta vulneratur. καταμηρον Δεξιον. Ideſt — *Obligare vulnus.*

quid ille curſus concurſus: clamor quanti laboris eſt: ex hoc ille animos in preliis paratos ad vulnera adhuc pari animo in exercitatum militem: mulier videbitur. Cur: tātum intereſt iter nouū & veterem exercitium quantū experti ſumus: Aetas tyronum plerūque melior: ſed ferre laborē contēnere vulnus cōſuetudo docet: quinetiā videmꝰ ex acie efferri ſæpe ſaucios: & qdē rudē illū & inexercitatū quāuis leui ictu ploratus turpiſſimos edere. At vero ille exercitatus & vetus ob eamque rem fortior medicum modo requirens a quo obligetur.

Loc⁹ pulcherrim⁹

in femore dextro: ita vt harũdo ipſa in vulnere frangeretur: qui exclamans ex vulnere ait. ωφιλιο αργειων ηγητορεσ ηδεμεδορτεσ: ideſt o ſocii principes primoreſq; græcorũ ſtate: & aiaci auxilium ferte: mox factus eſt obuius patroclo claudicans ex vulnere femoris: quẽ patroclus miſeratus age inquit heros eurypyle hoc vnũ mihi reſponde vtrũ adhuc noſtri hectori pares ſint an impares atq; ab illo profligantur: cui reſpondens eurypylus inquit o υκετι διογεριο πατροειο αλκαραχαωρ εσσεται ideſt o generoſe patrocles vel vt latini dicunt patrocle nõ amplius erit vllũ auxilium græcorũ tum e vt

Euripili

O patrocles inquit ad vos aduenięns auxiliũ & veſtras manus peto: priuſquã oppeto malam peſtẽ mandatam hoſtili manu: neq; ſanguis vllo potis eſt pacto profluens conſiſtere: ſi qua ſapientia magis veſtra deuitari mors poteſt:

ſerues obſecro: in tentoriũ ducas ſagittã ex femore euellas ſanguinẽ nigrum aqua calida ablue vulneri. φαρματα εσθλα ideſt medicamẽta ſalutaria appone: quæ te achilles edocuit: quæ ipſe a chirone centauro iuſtiſſimo didicit: nam medici podalyrius & machaon eſculapii opitulari nõ poſſunt: quorũ alter machaon vulneratus eſt: alter in cãpo ſuſtinet ferociã troianorũ: tunc patroclus mediũ hominẽ cõplexus ac baiulans tabernaculo intulit: ac ſuper bouina coria extẽdens adhibuit fomẽta neceſſaria: poſtremo radicẽ quandã amari ſaporis manibus conterens vulneri appoſuit: quæ dolores oẽs ſedaret: vulnus mitigaret: ſanguinẽ ſupprimeret. Ex hac homerica narratiõe totus hic locus opinor tranſcriptus fuit a vetere quopiã poeta latino cuius hæc verba ſunt introducẽtis eurypylum vulneratũ implorãtem ſuppetias opemq; a patroclo. Et ita nodus: qui alioqui erat inenodabilis facile diſſoluitur: vt exponamus verba hæc veteris poetæ dici ab eurypylo ad patroclum. Ita legendũ erit o patrocles: vt ſit vocatiuus caſus ex formula græcanica: quẽ antiqui ſalutatorium appellãt

Vocatiu⁹ ſalutatorius

Oppeto peſtem vetus locutio eſt: oppetere mortẽ: & oppetere mortem: & oppetere peſtẽ. quod ſignificat mori. Plenus etiam ſermo ẽ oppetit: qđ eſt moritur. Hoſtili manu: alexãdri: cuius ſagitta percuſſus eſt eurypylus in femone. Potis: potens eſt poteſt. Virgilius. Nec potius ionios fluctus æquare ſequẽdo. Perſius. Nec potis es nigrũ vitio pfigere theta: declinatur vt docet Priſcianus: hic & hæc potis & hoc pote. Perſius. Qui pote ſ vis dicã. i. quomõ poſſibile eſt. Cõſiſtere dixit homerus: p fluuiũ ſanguinis vulnerato fœmine vlyxem inhibuiſſe cantamie: cuius rei apud nẽos. Plinius & apuleius meminerũt

Namqꝫ eſculapii: textura verborū ſic ordinãda eſt. ſautii opplent hoc eſt implent porticus liberorū eſculapii i. podalirii & machaonis. Eſt autem ſenſus tanta eſt multitudo ſautiorum vt podalirius & ma-chaon circūuallati ſint ab his qui medelas vulneribus medicamētaqꝫ depoſcunt: ex quo fit inquit eurypylus vt illi a me adiri non poſſint:

namqꝫ Aeſculapii liberorū ſaucii opplent porticus. non poteſt acce-di. certe. Eurypilus hic quidem eſt hominē exercitatū: vbi tantum lu-ctus continuatus. Vide q̃ non fle-biliter reſpondeat: rationem etiam afferat. cur æquo animo ſibi feren-dum ſit. qui alteri exitiū parat eum ſcire oportet ſibi paratam peſtem vt pticipet parem abducet patro-cles credo vt collocet in cubili: vt vulnus obliget: ſiquidē homo eſ-ſet. ſed nihil vidimus. Quærit eni quid actum ſit eloquere: res argiuū prelio vt ſe ſuſtinet. nō poteſt hęc fari tantum dictis. q̃tum factis ſup-

hoc aūt immutauit latinus poeta: cuius hæc ſunt ver-ba: paulū deuius ab home-ro apud quē dixit eurypy-lus ideo machaonē & po-daliriū ſibi nō poſſe opitu-lari & manus medicas adhi-bere: quoniā alter eſſet vul-neratus: alter in pugna oc-cupatus. Eſculapius aūt ce-lebratur vt pote vetuſtiſſi-mus auctor medicinæ: ob eãqꝫ in deorū numerū re-ceptus: cuius deinde duo fi-lii podarilius & machaon bello troiano ducē agamen-nonē ſequuti: nō mediocrē opē cōmilitonibus ſuis at-tulerūt: vt auctor ē Corne-liꝰ celſus: quos homerꝰ vul-neribus tantūmodo ferro & medicamētis ſolitos eſſe ꝓpoſuit. Eury-pylus: iam loquitur Cicero. Qui al. ex. pa. Verba ſunt eiuſdē veteris poetæ: q hæc oia ab homero mutuatur: ſiue is accius: ſiue pacuuius: ſi-ue quicūque alius vetuſtiſſimorū latinorū: quorū: poemata ad poſte-ros non peruenere. Eſt aūt ſolatiū hominis vulnerati: qui ad bellū ꝓ-ficiſcens ſummere debet: vt dicitur peras duas: alteram dandorū: al-teram accipiēdorū vulnerū abducet patrocles: lege patrocles: q vt iam declarauimus ex carmine homerico: eurypylū vulneratū cōplexus in-tulit in tentoriū collocauit ſuper coriū: obligauit: vulnus breuiterqꝫ oia fomēta ac medelas adhibuit. Si quidē homo eſſet: terētiana ſen-tentia eſt homo ſum humani nihil a me alienum puto: quam ait ſeneca oportere homines habere in pectore & in ore. Eſt aūt ſenſus ſi aliqd humani haberet patroclus eurypylū ex vulnere claudicãtem colloca-ret in cubili. Foueretqꝫ medicamētis quod facit apud homerū: ſed a-pud latinū poetam inducebatur patroclus nō tam curans eurypylum q̃ querēs ex eo quid agerent græci & quō pugnã ſuſtinerēt. Sed ni-

Podalirīꝰ

Machaō.

Snīa ha-benda in ore.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

hil vidimus: lego ſed nihil minus vt ſnia quadret. Quid actũ ſit ver
ba patrocli ad eurypilũ ex veteri poemate: apđ homerũ ita ſciſcitaẽ
ſed age heros eurypyle: hoc vnũ reſpõde: quõ græci tolerẽt excelſũ
hectorẽ: vtrũ reſiſtãt: an ſuccũbant. Etiã ſi eurypylus verba ſunt hęc
.M. Tulii: quorũ hic eſt ſenſus: ſi eurypylus potuit vulnerat⁹ talia for
ti res ferre: q̃to magis poſſe
Eſopus hiſtro — debet Eſoph⁹ hiſtrio dum
agit eã fabulã: ſuſtinetq; p=
ſonã eurypyli cõmẽticiã: ex
inſtituto ſcenio & ex fabu=
læ argumẽto: de eſopo tra=
gedo quintilianus: Cicero:
Plinius: oẽs meminerũt: de
quo dixit oratius: q̃ grauis
eſopus: q̃ doctus roſcius e
git: Inſignis eſt vt plinii ver
bis vtar clodii eſopi tragici
Patina eſopi — hiſtrionis patina ſeſcẽtis ſeſ
tertiis taxata: in q̃ poſuit a=
ues. cãtu aliquo aut hũano
ſermone vocales: nũmis ſex
ſingulas coẽptas: nulla alia
dictus ſuauitate: niſi vt in
his imitationẽ hoĩs mãde=
ret: ne q̃ſtus quidẽ ſuos reueritus: illos opimos & voce meritos: hæc
Margaritæ ad ſorbendum — plini⁹ q aie eſopũ filiũ habuiſſe noĩe claudiũ: q margaritas cõuiuiis ad
ſorbendũ dedit: vt expiretur in gloria palatii: qđ caperẽt vniones. He
ctoris: verba eurypyli: apud priſcũ poetã: dolẽter diſſerẽtis: queãd=
modũ hector: fundit: fugat: ſternit aciẽ græcorũ: iam in fugã incli=
natã: verbũ.n. tale aliquod ſubintelligendũ eſt. In forti viro.ſ. eury
pylo. Veteramus: ſeneca ſcribẽs de cõſolatione ad matrẽ: veterani
Senes inediã ferũt — inqt ſine gemitu velut aliena corpora excoriari patiũtur. Aniculæ
inediã ferũt: hippocrates in aphoriſmis ait. γεροντεσ ευφορωτα
Decrepiti minus fegunt — τα νηστειην φερουσι .i. ſenes facillime ieiuniũ ſiue inediã ferũt:
quod fit pp exiguũ calorẽ: q ineſt ſenibus. Cõmentatores hippocra=
tis aiunt decrepitos & capulares ſenes nõ facile famẽ tolerare: eoſq;
fulciẽdos eſſe ſæpe cibo ſed modico: ſicut lucerna iã extinctioni pxi
ma depoſcit pauxillũ alimẽti: cuius paucitas lumẽ recreat: exuberan
tia extinguit. Subduc athletæ: athletarũ vita & ars ſagina ẽ vt inqt
Galenus & repetitũ eſt: in canonicis decretis. Di. nouiſſima de cõſe
cratiõe: athletæ niſi largo cibo roborẽtur: fatiſcũt: quẽ ob id athleticũ

petit laboris: quieſce igitur & vul=
nus alliga: etiã ſi eurypilus poſſet:
non poſſet Aeſopus: vbi fortuna
Hectoris noſtrã acrẽ aciem incli=
nata: & cetera explicat in dolore,
ſic eſt.n. intẽperans militaris in for
tuito gloria. Ergo hæc veteranus
miles facere poterit: doctus vir ſa=
piens facere non poterit: ille vero
melius ac nõ paulo quidẽ. ſed de
conſuetudine adhuc exercitatiõis
loquor nondũ de ratione & ſapiẽ
tia aniculæ ſæpe inedia biduũ aut
triduum ferunt. ſubduc.n. cibum
vnum diem athlete: Iouẽ olimpiũ

vocat corneliꝰ celſus: aitqꝫ hoibꝰ bene moratis tales cibos eē ſuperua-
cuos. De pane athletarū loqͭ Galenꝰ i libro de cacochimia: Pliniꝰ ait
athletas ātiqtꝰ paſci ſolitos ficis ſiccis: quoniā is cibus corpꝰ & vires
adiuuat pythagoras exercitator primū ad carnes eos trāſtulit: de ath
letis plura i cōmētariis ſuetonii. Iouē olympiū ſenſus ē athleta ſubdu

eum ipſum cui ſe exercebit implo-
rabit: ferre nō poſſe clamabit. Cō-
ſuetudinis magna his eſt. perno-
ctant venatores in niue: in monti-
bus. vri ſe patiūtur. In de pugilles
celeſtibus cōtuſi ne ingemiſcunt q
dem: ſed quid hos: quibus: olym-
piorum: victoria conſulatus ille an
tiquus videtur. Gladiatores aut p
diti homines aut barbari quas pla
gas pſecerunt. Quomodo illi q be
ne inſtituti ſunt accipete plagā ma
lūt q̄ turpiter vitare. Quam ſæ-
pe apparet nihil eos malle quam

cto cibo famis ipaciēs iplo-
rabit opē fidēqꝫ iouis olym
pii: cui potiſſimū exercet̄ i
ludis olympiacis decertās:
athletę vt auctor ē thucidi-
des i olympiatico certamie
cāpeſtrati pugnabant hoc ē
verēda tecti ſubligaculis Cō
ſuetudis magna viſ grece dr̄
κηρησισ ετεραφυσισ — Cibꝰ athletarum
.i. cōſuetudo altera natura:
cuiꝰ vis tāta ē vt interdū na — Frigꝰ vrit
turā vicat: hic illud qnti cur
tii. Vicit cōſuetudo natura
potētior: hippocrates: gale-
nꝰ: ariſto. ceteri: maximā eē
vi cōſuetudis concorditer
oñdūt: in aphoriſmis ſcri-
ptū ē. dandū eē aliqd cōſuetudini: idē i libro de regimie acutorū mo
net cūprimis noſcēdā eē egroti cōſuetudinē. Vri ſ. frigore & niuibꝰ
Virgiliꝰ penetrabile frigꝰ adurit Lucanꝰ: vrebāt mōtana niues. Pliniꝰ
dixit ſimiles i qbuſdā locis eē æſtꝰ imodici & frigorū effectꝰ. Valeriꝰ
flaccus ſolibꝰ & canis vrebat luna pruinis: Siliꝰ hoſtē miles hēs fractū
ābuſtūqꝫ niuoſis cautibꝰ. Pugilles cęſtubꝰ: Virg. luculēter deſcribit pu
gnā daretis & entelli cęſtubꝰ factā: q ex loris bubulis cōfecti plūbo in
ſuto ferroqꝫ rigebat: canit flaccus in. iiii. argonauticō quēadmodū ami
cus certamie cæſtuū cōfligēs cū polluce datꝰ ē neci: hōerus quoqꝫ in
.xxiii. iliados i ludis patrocli fūeribꝰ celebrat cæſtꝰ epei & euriali pu- — Cæſtus
gilū: quē totū locū imitatus ē. Virg. i. v. æneidos. Cōſolatꝰ videt̄: di
ctū ē i prio cōmētario qd olympiōices. i. victor i olympiacis ludis hē
bat̄ apd grecos i eo ferme hōre: quo apd rōanos triūphalis ipator: vi
cere olympia ē pide ac cōſolatū adipiſci. Accipe plagā. M. Tulliꝰ i orō
ne p milone: teſtis eſt ſolere nos odiſſe gladiatores in pugnis gladia-
toriis timidos & vitam obſecrātes. Contra fortes & aioſos & ſe acri
ter ipſi morti offerentes cupere ſeruare: fuit oli qdā gladiator in lu-
do cæſaris: q cū vulnera eius a medicis execabant̄ ridere ſolitꝰ fuit.

Gladiator rīdēs in ſectiōe vulnerū.

Decumbere.

Vel domino: munerariū ſignificat.i.editorē muneris gladiatorii:q familias gladiatorū a laniſtis cōparabat. Decūbere.i.ſuccūbere:mori alias egrotare & iacere gellius:affertur philoſophū egra valitudine oppreſſum decūbere. Decubuit:iacuit: ſenſus eſt gladiatores etiā curare vt honeſte in morte cadant:qđ cæſar & olympias alexandri mater feciſſe tradūtur. Quis collū cōtraxit:flauius in cōiuratione neroniana deprenſus admonit⁹ a tribuno cui nex flauit mādata erat ꝓtēdere ceruicē: vtinā ait tu tā fortiter ferias: vt ego ceruicē firmiter ꝓ̄tendā.

Vtinā tā fortiter ferias.

Meditatio: ſcribit Vegetius nihil eſſe tā difficile: qđ non aſſidua meditatio facillimum reddat meditationes romanorū dici optime poſſūt vt Ioſephus ait conflictus ſine ſanguine. Cōtraq; ꝓ̄lia vera meditationes cū ſanguine: ſūt āt meditatiōes exercitationes.

Meditationes cō flictus ſine ſanguine.

Samius nomen eſt gladiatoris:vt pacideianus apud oratiū &luciliū.&.M. Tulliū fortaſſis ab inſula ſamo noiatus:vt ſerui capadoces gete: daui: a locis dicebātur. Spurcus: ſordidus famoſuſq;. Illa vita.ſ.gladiatoria. Crudele:de ſpectaculo gladiatorio fuſius annotauimus apud Suetoniū:in primo cōmentario. Iuſtinianus imperator libro codicis.xi. fieri vetat ſpectacula gladiatoria tāq̄ cruēta & inhumana crudelitate ſatis plena: in qbus vt inquit Cyprianus hō occiditur in hois voluptatē.

Hō occiditur ī voluptatē.

S⁻ntes:tales.n.ad gladiaturā parātur noxii .ſ.& ob maleficia dānati ad necē. Auribus multæ:ſenſus eſt:diſciplinæ multæ auribus eſſe poſſunt ex libris philoſophorū ex auditu documentorū ſalubriū. iuxta illud oratianū ſi mō culturæ patientē cōmodet aurē:ſed oculorū ſenſui: qui eſt accerrimus: nulla efficacior diſciplina cōtingere pōt ad dolorē cōtēnēdū; q̄ ſpectare gladiatores in

vel domino ſatiſfacere vel populo Mittūt etiā vulneribus cōfecti ad dominos: qui querāt quid velint: ſi ſatiſfactū iis ſit ſe velle decūbere. Quis mediocris gladiator īgemuit quis vultum mutuauit vnquam: Quis nō mō ſtetit:verū etiā decubuit turpiter? Quis cū decubuiſſet ferrū recipere iuſſus collū cōtraxit. Tantū exercitatio meditatio: cōſuetudo va'et. ergo hoc poterit ſamius ſpurcus hō : vita illa dignus locoq;: vir natus ad gloriā vllam partē animi tā mollē habebit: quā nō meditatione & ratione corroboret: Crudele gladiatorū ſpectaculū & inhumanū nōnullis videri ſolet. & haud ſcio an ita ſit vt nūc fit. Cū vero ſontes depugnabant ferro: auribus fortaſſe multæ oculis quidē nulla poterat eſſe fortior

arena fortiter & alacriter digladiãtes:ſine gemitu: & quadã quaſi hila
ritate geſtiẽtes. Cõmẽtatione:agitatione tractatione: alias excogita Cõmẽta-
tione:alibi. M. Tullius:quæ põt eſſe in vino cõmẽtatio. Cõminiſci di tio.
ctũ vt ait. M. Varro a con & mẽte cũ cõfinguntur in mẽte q̃ nõ ſolum Cõmẽtũ
ſunt. hinc cõmentũ & cõmentatio. Apageſis: verbũ cõmicũ quod ſi- Apageſis
gnificat adhuc ſi vis & re-
moue. Apuleius:apageſis iã
cruẽtos deos. Interpellare:
interpellare eſt loquentẽ: vel
aliquid agentẽ interrũpere:
vnde interpellatores dicti
. M. Tullius in litteris inq̃t
ſine interpellatore verſor.
Stoici viderint:nõ vult Ci-
cero negare dolorẽ eſſe ma
lũ quod faciũt ſtoici:ſed o-
ſtendere eũ eſſe tollerabilẽ
& fortiter ferendũ. Cõtor-
tulis vicæ ſpinarũ cõnexis.
Magnanimorũ:animus ma
gnus & fortis nulli neq; ho
mini neq; pturbationi ani-
mi nec dolori nec fortunæ
ſuccũbit:græce dicitur με
γαλοψυχοσ magnani-
mitas:μεγαλοψυψεια Megalop
magnanimus vt inq̃t Ari- ſycos.
ſtoteles nec ꝓſperis gaude- Magnani
bit nimium nec aduerſis ni- mus.
miũ turbabitur. Extimeſce
re:timor eſt de vẽturo ma-
lo. Nõ fere p̃ſens:dolor eſt
& ægritudo de p̃ſenti ma-
lo. Rectæ affectiones. M.
Tullius fere ſemp affectio- Affectio-
nes appellat: quos alii affec nes.
tus vocant:affectiones ſi re Affectus
cte ſunt virtutes vocantur:
ſi a recta ratione auerſæ ſũt
vitia fiũt:& pturbatiões ap
pellantur q̃ græci. παθη:

contra doloré & morté diſciplina
De exercitatiõe & cõſuetudine &
cómentatione dixi. Apageſis:nũc
de ratione videamus:niſi q̃d vis ad
hæc. A. Ego ne vt te interpellẽ: ne
hoc quidé vellẽ: ita me ad creden
dum tua ducit oratio. M. ſit ne igi
tur malũ dolere nec ne? ſtoici vi-
derint. qui contortulis quibuſdam
ac minutis concluſiunculis nec ad
ſenſus pmanatibus effici volũt nõ
eſſe malũ dolorem. ego illud quic
quid ſit tantũ eſſe q̃tũ videatur nõ
puto: falſaq; eius viſione & ſpecie
moueri homines dico vehemẽtius
doloréq; eius omné eſſe tolerabilé
vnde igitur ordiar? an eadem bre-
uiter attingã:quæ modo dixi quo
facilius oratio ꝓgredi poſſit lon-
gius. inter omnes igitur hoc con-
ſtat: nec doctos homines ſolũ:ſed
etiam indoctos virorũ eſſe fortiũ
& magnanimorũ & patientiũ: &
humana vincentiũ: tolleranter do
lorem pati. necvero quiſq̃ fuit. qui
eum qui ita pateretur non laudan
dum putaret. Quod ergo & po-
ſtulatur a fortibus & laudatur cũ
fit: id aut extimeſcere veniens aut
non ferrem præſens. nonne turpe

vocant de q̄bus fuſius vberiuſq; dicet̄ in quarta tuſculana: affectio vt deſinit Cicero in rhetoricis: eſt q̄dā ex tēpore aut ex negociorū euentu aut adminiſtratiōe aut hoim ſtudio cōmutatio rerū. Sed ab ea vna

Andria
Vir a vi

fortitudinē ſignificat: q̄ ꝓprie virtus dr̄: quā græci Andriā vocāt Ex vi. vir. Lactātius in li. de opificio vir inqt noiatus eſt: qđ in eo maior vis eſt q̄ in fœmina. Et hinc virtus nomē accœpit: vnde cū virū dicimus nō tā ſexū ſignificamus: q̄ robuſtū & fortē: viri. n. ꝓpria virilitas eſt & robur. Neglige inqt dolorē: illud dogma epicuri pinde ac incōſtantis philoſophi: q cū dolorē ſummū malū eſſe dicat ſuadet tamē dolorē eſſe negligendū: tanq̄ in eo nihil mali ſit: & ita pugnātia inter ſe loquēs merito refellitur: volēs aūt epicurus decore dolorē eſſe negligendū ita dic

Dolor lō
gus.
leuis.

titabat dolor in lōginq̄tate leuis in grauitate breuis. Vt eius magnitudinē celeritas diuturnitatē aleuiatio cōſoletur: notū eſt epicuri verbū dolor ſi lōgus leuis ſi ſūmis breuis: qđ in p̄ſentia a Cicerone refellit̄: ppea qđ dolor aliq̄do lōgus ē & grauis ſūmus ē nec breuis. Sūmū:

Sūmum

maximū intelligit: quo nihil ſit maius: ſicuti iuppiter ſūmus dr̄: ꝓ maximus ſupræmuſq;: & a Virgilio dictū eſt ſūme deū: ꝓ maxie deorū. Latera: morbus la

Pleureticus

terū: pleureticus græco vocabulo dr̄ qui acutus ē: lateris dolore cōſumptus eſt luci⁹ craſſus orator. Abeſt

eſt? At qui vide: ne cū oēs rectæ aī affectiones virtutes appellētur: nū ſit hoc ꝓpriū oīm nomē: ſed ab ea vna quæ ceteris excellat oēs noiatæ ſunt. appellata eſt. n. ex viro virtus. Viri aūt ꝓpria maxime eſt fortitudo. cuius munera duo maxima ſunt: mortis doloriſq; contēptio. Vtendū eſt igitur his: ſi virtutis cōpotes: vel potius ſi viri volumus eſſe: quoniā a viris virtus nomen eſt mutuata. Quæres fortaſſe quomō? & recte. talē. n. medicinā philoſophia ꝓfitetur venit. Epicurus homo minime malus vel potius vir optimus tantū mōet quātū intelligit. neglige inquit dolorē: quis hoc dicit? idē q dolorē ſummū malū: vix ſatis conſtāter. audiamus. ſi ſummus dolor eſt inqt breuē eſſe neceſſe ē. A. iterādū eadē mihi. iſta nō. n. ſatis intelligo qd ſummū dicas eſſe: qd breue. M ſummū quo nihil ſit ſuperius: breue quo nihil breuius: cōtēno magnitudinē doloris: a qua me breuitas tēporis vindicabit ante pene quā venerit ſed eſt tantus dolor: quātus philoctete bene plane & magnus qdē videtur. ſed tamē nō ſummus. nihil. n.

dolet niſi pes. poſſunt oculi: pōt caput latera pulmones. poſſunt omnia lōge igitur abeſt a ſummo dolore. Ergo inqt dolor diuturn⁹ habet leticiæ pluſq̄ moleſtiæ: nūc ego nō poſſum tantū hoiem nihil ſapere dicere. Sed nos ab eo deri= deri puto. ego ſummū dolorē: ſū= mū aūt dico etiā ſi decē atomis eſt maior alius: nō cōtinuo dico eſſe breuē: multoſq; poſſum bonos vi ros noiare: q cōplures annos do= loribus podagræ crucientur maxi= mis. Sed homo cautus nūq̄ termi= nat nec magnitudis nec diuturni= tatis modū: vt ſciat qd ſummū di cat in dolore: qd breue in tēpore. omittamus igitur hunc nihil pror ſus dicentem. cogamuſq; confi= teri non eſſe ab eo doloris reme= dia querenda: qui dolorem malo=

a ſummo dolo. magnus pōt eſſe dolor ſed nō ſūmus hoc ē maxius: il le. n. ſūmus merito noiatur: quo nihil grauius neq; dici neq; excogi tari pōt: vnde cū dolet pars corpis talis dolor magis magnus: q̄ ſum mus eſt noiandus. Tantū hoiem. ſ. epicurum: quē Lucretius cunctis mortalibus anteponit: q genus humanū ingenio ſuparuit: & oēs exo= tiēs ſtellas extinxit vt ethe rius ſol. Nō cōtinuo: nō ſtatim. Doloribus poda= græ: podagræ morbus: ra= rior ſolebat eſſe: vt inqt Pli nius patrū auorūq; memo ria: q pegrinus eſt: nā ſi ita hæ fuiſſet antiqtus latinū nomē inueniſſet: fœminæ & eunuchi vt auctor eſt hip pocrates nō fiūt podagrici eſt podagra rubens hoc eſt callida: ē frigida: eſt multi= plex: de qua apud medicos plura. Interrogatus publius mimographus: qd̄ nā eſſet moleſtū ociū: podagrici pe des dixit: ſeruius clodius magnitudine doloris in po dagra coactus: veneno cru= ra punxit: & poſtea caruit ſenſu oī æq; q̄ dolore in ea pte corpis. M. Agrippa cō flictatus graui morbo pedū cū dolorē eum ppeti neqret crura demerſit in acetū ca= lidum. In acerrimo impetu morbi: atq; ita euaſit: Sextus pōpeius cor reptus dolore podagræ merſit in triticū ſeſe ſup genua: leuatuſq; ſic= catis pedibus mirabili modo poſtea hoc remedio vſus eſt. Si ſaturnus dominus genituræ fuerit vt docet Iulius firmicus facit pneumaticos hoc eſt pulmone laborātes & podagricos: eſt q̄dā podagra quā hiſto rici balbuciētē appellant: qua laborauit Lucius Sylla dictator. Forticu lū in tor. & ſtrā. inter inteſtinorū mala & ægritudines abſcōſas ſūt tor mia Dyſēteriō grece vocaē. In tormib⁹: iteſtina exulcerāē: ex his cruor manat: freqns deiiciēdi cupiditas dolor i ano ē: auctor Cor. celſus in .iiii. q laborat hoc morbo dr̄ vocabulo greco dyſēteric⁹ latio tormio=

De poda gra

Rubens podagra

Moleſtū ociū qd̄

Exēplū clodii po dagrici

Agrippa merſit in acetū cru ra curatio ſexti pō= peii.

Podagra balbuciēs

dyſēteria

Tormina

Tormio= ſus.

ſus. Iã nomẽ dyſenteriæ ꝑuulgatũ eſt inter medicos.cũ torminũ no‑
Tormies
mẽ ignorẽt: quod ſane ꝑq̃ mirũ eſt græcã dictionẽ eſſe latinis cogni‑tiſſimã: latinã vero pœnitus ignotã. Nonius tormines maſculino genere enũtiat dicitqꝫ ex eo ait quod dolore torquãt:citãs hoc Ciceronis teſtimoniũ. Si ſolis radius ſaturnũ ꝑ quadratũ acceſſerit ingenitura homo interibit dyſenterio: vt refert firmicus maternꝰ in.vii.matheſeos : auctor ẽ hippocrates mortiferũ eſſe ſignũ in dyſenteria ſi carnes egerãtur:ait Galenꝰ dyſenteriã fieri : q̃do materia exuberãs calore æſtatis inficitur: & fit ſalſa : ſtranguriam vero appellant vrinæ difficultatẽ vt docet Cor. celſus in.ii.auctor eſt hippocrates in aphoriſmis in ſenectute ſtrangurias dyſpneas:dyſurias:caceſias eẽ

Hippo‑crates.
Galenus
Hippocrates deſtrãguria

rum omnium maximũ dixerit:quáuis idem forticulum ſe in torminibus: & in ſtranguria ſua præbeat. aliunde igitur eſt querenda medicina: & maxime quidẽ ſi quid maxime conſentaneũ ſit quærimus ab iis:quibus ꝙ honeſtũ ſit ſummum bonũ:ꝙ turpe ſummũ videtur malũ. His tu præſentibus gemere & te iactare nõ audebis ꝓfecto loquitur.n.eorũ voce virtꝰ ipa tecũ.tunc

dyſpnoea
dyſuria
Caceſia :
Diſpepſiã mala cõcoctio

frequẽtes: ẽ aũt dyſpnoea ſpirãdi difficultas : Δυσουρια.i. pœne quod ſtrãguria:q̃ vt ait Galenus fit ex veſicæ paſſionibus vrinã ſup‑primẽs: Caceſia malus corporis habitus ſignificat̃. Marcus Cato vi‑nũ cõcinat vi medica pollẽs ad diſpepſiã & ſtrãguriã .i.ad malã con‑coctionẽ: & vrinæ difficultatẽ:vbi voles inquit cibũ cõcoq̃re & lociũ facere: hinc bibito q̃tũ voles ſine ꝑiculo. Epicurus vt ad verba Ciceronis explicãda reuertamur fortiter ſatis tolerauit tormina & ſtranguriã q̃ Seneca tormenta veſicæ & vlcerati vẽtris appellat cũ libro nono epiſtolarũ ſic ſcribit laudat epicurus & ꝓbat male valitudinis dolorũ grauiſſimorũ perpeſſionẽ : in qua fuit illo ſummo ac fortunatiſſimo die ſuo: Ait.n.ſe veſicæ & vlcerati ventris tormẽta tolerare vlterioris doloris acceſſionem nõ recipientis: eſſe nihilominus ſibi illũ beatum diem. Idẽ in.xxiiii.beatiſſimũ inquit hũc & vltimũ diem ago Epicurus:cũ illũ hinc vrinæ difficultas torq̃ret:hinc inſanabilis exulcerati dolor ventris: ſumpſit aũt hæc Seneca: ex epiſtola epicuri: quã iam moriens ad idomeneũ ſiue hermachrũ ſcripſit: quã Cicero ita inter‑pretatur:cũ ageremus vitæ beatũ & eundẽ ſupremũ diẽ ſcribebamus hæc.tãti ãt morbi aderãt veſicæ & viſcerũ:vt nihil ad eorũ magnitu‑dinẽ poſſet accedere. Cõpẽſabat̃ tñ cũ his oĩbus aĩ leticia:quã capiebã mẽoria rõnũ inuẽtorũqꝫ nr̃orũ:obiiſſe epicurũ calculo vrinę exitũ ĩpediẽte hermachꝰ laertiꝰqꝫ teſtãt̃. Ab his.ſ.ſtoicis. Eoꝝ virtꝰ ſtoicoꝝ

Epiſtola epicuri.

Cum pu eros lacedæmone: hos appellant græci: βωμορ ικασ: quaſi in ara cõtendẽtes de tolerantia plagarũ: cuius rei facta eſt ſuperius mẽtio copioſa. Exclamabis vt mulier: interrogatiue legendum q.d. indecorũ eſſet viro virilitatẽ pſitenti exclamare vice muliebri in dolore. Eiulatio.n. mulierũ propria eſt: q̃ a molicie noiantur vt. M. Varro Lactãtiuſq; notificãt

Eiulatio

cũ pueros lacedæmone: adoleſcentes olympiæ: barbaros in arena videris excipientes grauiſſimas plagas & ferentes ſilentio: ſi te forte dolor aliquis ptulerit exclamabis vt mulier? non cõſtanter & ſedate feres: fieri non poteſt. natura non patitur. Audio pueri ferunt gloria ducti. ferũt pudore alii. multi mœtu. & tñ veremur: vt hoc: quod a tã multis & quod tot locis perferatur natura non patiatur. Illa vero non modo patitur: verũ etiam poſtulat. Nihil enim preſtãtius habet: nihil qđ magis expetat: q̃ honeſtatẽ q̃ laudetur: quã dignitatẽ: quã decus: hiſce ego pluribus nominibus vnam rẽ declarari volo. ſed ita vtar vt quã maxime ſignificẽ pluribus. Volo aũt dicere illud homini lõge optimũ eſſe: quod ipſum ſit optãdũ p ſe a virtute profectũ: vel in ipſa virtute ſitũ ſua ſpõte laudabile. quod quidẽ citius dixerim ſolũ: quã ſũmũ bonũ. Atq; vt hoc de honeſto: ſic de turpi cõtraria. Nihil tã tetrũ. nihil tã aſpernãdũ: nihil hoie indignius. Quod ſi tibi pſuaſum eſt: principio.n. dixiſti plus in dedecore mali tibi vi-

Sedate: equanimiter: & animo quieto. Vnã rẽ.ſ. honeſtũ ipſũ atq; virtutẽ: quæ noie honeſtatis: laudis dignitatis: decoris continẽtur.

Tute im. duplex eſt vis animorũ atq; naturæ vna ps in appetitu poſita eſt: q̃ græce dr̃ ορμη: q̃ hominẽ huc & illuc rapit. Altera in ratõe: q̃ vitæ regina eſt: itaq; rõ p̃eſſe debet: appetitus vero obtẽperare: vnde q dicit impera tibi ipſi hoc intelligi vult: vt rõ in imperio ſit: appetitus in ſeruitute: quo ope nihil p̃ſtantius: quẽ magis inquit Seneca admiraberis: q̃ qui imperat ſibi: q̃ qui ſe habet in poteſtate facili⁹ eſt gẽtes barbaras regere q̃ animũ ſuũ cõtinere & ſibi tradere. Idẽ in iii. q̃ſtionũ ait nullã maiorẽ eſſe victoriã q̃ vitia domuiſſe: tũc animãti ſanitas adeſt: & vires & pulchritudo: vt ſcite tradit platonicus apuleis: cũ rõ totã regit. parẽtq; appetitus ſiue cupiditas & iraſcẽtia: nihil appetũt: nihil mouẽt: quod inutile eſſe dixerit ratio: quę velut domina omniũ ac regina capitis arcẽ tenet coercens effrenes cupiditates.

Mulier a molicie

Appetit⁹ Orme.

Molle quidā:hæc eſt pars appetitus & voluptatis:quæ auctore Se=
neca mollis eſt eneruis mero atq; vnguento madens. Senile: infra=
ctum: debilitatū:ſicut ſenio ſenex vietus & languidus. Connixa ſuiſ
met adminiculis innixa:nihil externæ opis indigna. Velut ſeruo do
minus:nō vnū eſt imperādi genus. Aliter imperat princeps ciuibus
aliter imperator militibus.
Aliter domin⁹ ſeruo: aliter
pater liberis:aliter magiſter
diſcipulis. Itaq; ſicut varia
ſunt imperia:ita aīorū varie
tas vario genere imperandi
coercēda eſt:vt alius impio
ſeruili:alius imperatorio:a=
lius paterno cohibēdus ſit:
vt ita caſtigatus in officio
cōtineat. Fractos pudore:
ingenia inqt Hieronymus li
beraliter educata facilius ve
recūdia q̄ mœtus ſupat: &
quos tormēta nō vincunt:
interdū vincit pudor. Vt
bonos milites: nihil ſic con
tinet in officio diſciplinaq;
caſtrenſi milites: q̄ impera=
toris admonitio exhorta=
tioq;: hoc eſt acerrimū cal=
car: hic fomes hoc incitabu
lū ad animos militū cōmo=
uēdos: hinc ait Silius. Cor
da virū fouet hortādo reuo
catq; vigorem: alibi de ſci=
pione inquit:voce tenet dū
voce viget apud Liuiū lon
ge ſunt cōtiones imperato
riæ: quibus alacritas milita
ris excitatur: olim tyrteus
pro cōtione militari carmi=
na exercitui lacedæmonio=
rū recitauit cōtinentia vir=
tutis hortamenta: qbus tā=
tum ardorem militib⁹ inie=

Exhortatio imperatoris.
Calcar.

Hortamēta tyrtei.

deri: quā in dolore: reliquū eſt vt
tute tibi imperes. Quanq̄ hoc neſ=
cio quō: dicatur quaſi duo ſimus:
vt alter imperet: alter pereat. non
inſcite tamē dicitur. ē.n. animus in
partes diſtributus duas: quarū al=
tera rationis eſt particeps:altera ex
pers. Cū igitur præcipitur vt no=
bis metipſis imperemus.hoc præ=
cipitur: vt ratio coerceat temerita=
tem. In animis omniū eſt fere na=
tura molle quidā: demiſſum:humi
le: eneruatum quodāmodo & lan
guidum: ſenile ſed nihil aliud eſt in
homine deformius: ſed præſto eſt
domina oium & regina ratio. quę
cōnixa per ſe & progreſſa lōgius
fit perfecta virtus: hæc vt imperet
illi parti animi q̄ obedire debet: Id
videndū eſt viro. quo nāmodo in
quies: velut ſeruo dominus: velut
imperator militi velut parēs filio:
ſi turpiſſime ſe illa pars animi ge=
ret: q̄ dixi eſſe mollē: ſi ſe lamentis
muliebriter lachrymiſq; dedet vin
ciatur & cōſtringatur amicorū p=
pinquorūq; cuſtodiis. ſępe.n. vide
mus fractos pudore: q ratione nul
la vincerentur. Ergo hos quidē vt
famulo vinclis prope ac cuſtodia

arceamus. Q uiautem eruntfirmi-
ores nec tamé robuſtiſſimi:hos ad
monitu ſimili oportebit vt bonos
milites reuocatos dignitatem tue-
ri. non nimis in niptris ille ſapien-
tiſſimus græciæ saucius lamenta-
tur vel modice potius: pedeten-
tim inqt ite & ſedato niſu:ne ſuc-
cuſſu arripiat maior dolor. Pacu-
uius hæc melius quam Sopho-
cles apud illum enim per quam

cit vt non de ſalute: ſed de ſepultura tantum cogitarent. Sic anima-
tus laconicus exercitus tam ardēter alacriterq; cōflixit cum hoſtibus
meſſeniis vt victoriā reportauerit. Non nimis in niptris: pacuuius
brunduſinus tragædiarū ſcriptor illuſtris ennii poetæ ex filia nepos:
romæ picturā exercuit:ac fabulas vendicauit: deinde tarentū tranſ-
greſſus: ꝓpe nonagenarius
diem obiit: hic vt ait fabius
Quintilianus grauitate ſen
tentiarū pondere verborū:
auctoritate pſonarū clariſſi
mus fuit citra tamē nitorē.
Inter cæteras fabulas ſcrip
ſit tragediam titulo niptra
quaſi lauacra:cuius argumē
tū erat vlyxes: qui materia
eſt homericæ odiſſeæ: ī qua
īducebatur euriclia nutrix
vlyxis abluens pedes alūno
qui ſub habitu mendici do
mū reuenerat ignorabilis ſu
is:videtur aūt hæc fabula ſumpta ex Homero qui libro odyſſeæ vn-
deuigeſimo ſcribit: quēadmodū euryclea nutrix iuſſu pœnelopes la-
uit pedes vlyxi: tāq̄ hoſpiti: quē recognouit ex tactu cicatricis quam
habebat in femore olim pcuſſus ab apro dente fulmineo: dū venatur
in monte parnaſo vna cū filiis autolyci:qui cantamine ſanguinis ꝓflu
uiū ſiſtētes:domūq; patris autolici deferētes diligēter curauere:datiſ
q; ſplēdidis muneribus in ithacā deduxere ex niptris pacuuianis ſunt
opinor illi verſus iucundiſſimi:quibus loquitur euryclia lauans vlyxi
ignoto pedes. Cedo tamē pedē lymphis flauis flauū puluerē manibus
iiſdē: quibus vlyxi ſæpe permulſi abluam: latitudinēque minuam ma
nuū multitudine: pacuuiū in niptris citant identidem ſcriptores ido-
nei: igitur in niptris inductus vlyxes vulneratus in fœmine ab apro
non nimis: ſed modice lamētatur. qui ad illos qui eū ſautiūt ferunt:
dicit verba hæc apud pacuuiū: pedetentim ite & ſedato niſu: quibus
plane verbis ſignificat ſe dolorē tēperanter ferre: dū iubet vt ſedatæ
caute molliter deferatur:ne ſuccuſſu.i.ſuccuſatura & nimia cōcuſſio-
ne gradientiū dolor augeſcat:ſuccuſare.n.eſt frequenter excutere: vn
de ſuccuſator æquus dictus: qui ſeſſorē vexat:in hanc ferme ſenten-
tiam eſt illud actianum. Agite ac vulnus ne ſuccuſſet greſſus caute
ingredimini: hoc autem credo referendum eſſe ad vulnus illud apri
dente inflictum pœnæ letaliter; & tunc ſautium Vlyxem ac geme-

Pacuuius poeta.

Niptra

Scitu digna

Succuſare.

Succuſator.

bundũ filii autolyci domũ deportarũt: inhibito ſanguinis profluuio carminibus: cuius homericæ ſentẽtiæ Pli. & Apuleius meminerunt.

Leuiter gementi: more leuiculæ mulierculæ. Tu quoq; vlyxes verba ſophoclis tragici poetæ græci: q prior q̃ pacuuius ſcripſit niptra: quo archetypo vſus eſt in niptris ipſe pacuuius eodẽ pœne argumẽto & ſtilo: illud diſſonũ qđ pacuuius modicæ lamẽtantẽ fecit vlyxẽ ſayciũ quem ſophocles fecerat p̄ q̃ flebiliter eiulantẽ: vnde his verbis apud ſophoclẽ caſtigat̃ vlyxes ab his qui eũ ſauciũ ferũt. Poeta pru: ſophocles de quo ſupra dixim⁹. Retinere: verba vlyxis ſaucii ex niptris ſophocleis. Incipit la. Verbũ ciceronis colligentis ex verbis q̃ vlyxes dixit apud Sophoclẽ illum ſuccũbere dolori labiq; nec retinere cõſtantiã. Operite: verba vlyxis: q cũ vidiſſet ſe labi in dedecus & dignũ eſſe caſtigatione ex illo prio eiulatu: repente mutat cõſiliũ & orõnẽ. Iamq; conuerſus ad tolerantiam doloris ait tegite vulnus & abſcedite: cum prius dixiſſet vlcus nudate. Quaſſu: concuſſione & quaſſatione.

Niptra vnde

In ex. ni. in extrema parte tragediæ ſophocleæ: quæ inſcribitur niptra pluralitatis nomine: a verbo græco ριπτω: quod ſignificat lauo. Conqueri for. non la. licet viro forti accuſare fortunã & de eius iniquitate conqueri. ſed lamentari non licet. cũ conq̃ſtio ſit virilis lamẽtatio muliebris. Huius animi. ſ. vlyxis. Qualem videmus neminem: famigerati ſunt ſeptem illi græciæ ſapientes: qui re uera ſapientes nõ fuerũt: ſed ſimilitudinem q̃dã gerebant ſpeciẽq; ſapientũ. M.

flebiliter Vlyxes lamẽtatur in vulnere. tamen huic leuiter gemẽti illi ipſi qui ferunt ſaucium: perſonæ grauitatẽ intuentes nõ dubitarũt dicere, Tu quoq; Vlyxes: quã q̃ grauiter cernimus ictũ: nimis es pene animo molli: qui conſuetus in armis æuum agere. Intelligit poeta prudens ferendi doloris conſuetudinẽ eẽ nõ contẽnendã magiſtrã: atq; ille non immoderate magno in dolore. Retinete: tenete opprimite vlcus nudate heu miſerũ me excrucior. incipit labi: deinde illico deſinit. operite: abſcedite. iamiã dimittite. nã i attractatu & quaſſu ſeuũ amplificatis dolorẽ. vides ne vt obmutuerit nõ ſedatus corporis: ſed caſtigatus animi dolor: Itaq; in extremis niptris alios quoq; obiurgat: iſq; moriẽs cõqueri fortunã aduerſam nõ lamẽtari docet. Id viri eſt officium. fletus muliebri ingenio additus. huius animi

Cato quoq; & Caius lelius habiti ſunt ſapiētes & noīati : nec tamen fuerunt ſic ſapiētes vt ſapientē intelligi volūt philoſophi: ſicut p̱ fe-ctus orator nullus vnq̃ fuit. Vnde dicebat. M. Antonius diſertos ſe vidiſſe multos eloquentē omnino neminē : inſidebat videlicet in eius mēte ſpecies eloquētiæ quā cernebat aīo: re ipſa nō videbat. Cōſimiliter idea q̃dā ſapiētiæ inſidet mētibus philoſophoꝝ vt aīo cernāt ſapientē : quē re ipſa nō vident. Parti inferiori: aī pars inferior eſt appetitus: & illa mollior: q̃ facile vincitur Sup̱ior vero eſt ratio q̃ velut regina in arce conſiſtit inuicta & inſeparabilis. Vt iuſtus parēs filiis: Ariſtoteles in. ii. oeconomico ſcribit duplicē eſſe ſpeciē timoris. Alterā cum reuerentia & pudore : q̃ ad patres vtūtur filii ꝓbi : alteram cū odio: qua ad dominos ſerui. Idē in. iii. politicorū refert gubernationem patriſfamilias eſſe regiā q̃dā domi poteſtatē. Regiā vero poteſtatē eſſe ciuitatis & gētium quaſi domeſticā q̃dā gubernationē. Caue turpe quicq̃: verba ſunt q̃ ſecū dicit ſapiens: cauendū ſibi eſſe ne dicat ne faciat quicq̃ turpe aut effœminatū: quod merito eſſe poſſit reprehenſibile. Sapiēs. n. vbiq; locorū temporū rerū: ſeruabit decorū . ideoq; in dolore nō lamentabitur flebiliter: eſſet. n. in decorū. zeno eleates : celebratiſſima eſt. zenonis huiuſce in p̱ferendis doloribus cruciatibuſq; paciētia : q cū adoleſcētes nobiliſſimos cupiditate liberādæ patriæ inflammaſſet contra tyrānū phalari: vel vt alii tradūt nearchū: facto iudicio comprenſus traditusq; tortoribus eſt torquēdus: q cū intolerādis cruciatibus laceraretur: vt cōſcios cōiurationis noiaret neminē illorū noiauit: ſed amicos intimoſq; tyrāni participes cōiurationis eſſe dixit Deinde cū quippiā ſe in aurē tyrāni clā loq velle ſignificaſſet: eā mordicus correptā non ante dimiſit: q̃ rapta aure populatū caput reliquiſſet. Valerius maximus hæc duo patiētiæ exēpla duobus zenonib⁹ aſſignat. Laertius & alii ab vno zenone eleate vtrūq; factū eē cōmemo-

Qui ſapiētes dicti nō fuerunt

Orator p̱fectus nullus

Exēplum zenonis pacientie

pars illa mollior rationi ſic paruit. vt ſeuero imperatori miles. prudēs In quo viro erit perfecta ſapientia: quē adhuc nos quidē videmus neminē: ſed philoſophorū ſententiis qualis futurus ſit: ſi modo aliquando fuerit: exponitur is igitur ſiue ea oratio: quæ erit in eo p̱fecta: atq; abſoluta: ſic illi parti imperabit inferiori: vt iuſtus parens ꝓbis filiis: nutu q̊ volet conficiet : nullo labore : nulla moleſtia . eriget ipſe ſe ſuſcitabitur: inſtituet: armabit vt tanq̃ hoſti ſic obſiſtat dolori. Quæ ſunt iſta arma contentio : confirmatio: ſermoq; intimus: cū ipe ſecū

rant. Demetrius ait nō aurē sed naſum morſu amputaſſe. Antiſthenes addit cū amicos tyrāni noiaſſet veluti conſcios interrogatū ab illo eſſet ne quiſpiā alius: dixiſſe: tu ſolus es ciuitatis ꝑnities ac peſtis: hic conſultus a dionyſio quid nā philoſophia preſtaret cū reſpōdiſſet cōtemptū mortis. Impaſſibilis flagellis tyrāni obiectus ſniam ſuā: vt inquit tertullianus in apologetico: ad mortē vſqꝫ ſeruauit: dicitur Eleates a patria Elea: quæ ciuitas ē lucaniæ quā quidā helā a fonte nominarūt: alii a palude dictā opinātur: quæ græcæ: τοελοσ dicitur. Eleatæ ferūt parmenides & zeno pytagoricę ſecte ſectatores ꝑ quos Eleā inſtitutis legibuſqꝫ bn̄ formatam fuiſſe autumat Strabo in: vi. geographiæ. Alius fuit ille zeno cōditor ſectæ ſtoicorū.

Eleates
Elea

caue turpe quicquā languidū nō virile. obuerſentur ſpecies honeſtæ animo. zeno ꝓponatur Eleates: qui perpeſſus eſt omia potius quā conſcios delendæ tyrānidis indicaret De anaxarco democritio cogitetur: qui cū in manus Cypri nicocreontis regis incidiſſet: nulli genus ſupplicii deprecatus eſt: neqꝫ recuſauit. Calanus indus indo-

Anaxarchi tolerantia

De anaxarcho democrito: anaxarchus abderites inimicū habuit nicocreontē cypri tyrānū: a quo cōprenſus coniectus eſt in pilum ptiſanæ ſiue mortariū ſaxeū: quod græci: ολμον vocant ibiqꝫ ferreis malleis cōtuſus adeo tolerāter patiēterqꝫ ꝑtulit aſperimos illos cruciatus: vt verbū illud memorabile cōduplicauerit: tunde tunde anaxarchi follē: anaxarchū n. nō tundis: ad vltimū amputationē linguæ minitāte tyrāno ꝓtinus dentibus abſciſſam & cōmanducatā linguā in os eius ira patulū cōſpuiſſe fert̄ auctores Valerius: Laertius: Tertullianus: cæteri. Democritus dicit̄ a Cicerone quoniā democriti auditor fuit & ſectator. Dep̄catus eſt: ꝓpulſauit: depulit abegit. recuſauit. hoc. n. ſignificat hoc in loco dep̄cari: ſicut apud ouidium ſcribentē. Sæpe p̄cor mortē: mortē quoqꝫ dep̄cor idem: apud gellium temeritatē deprecarētur: apud Enniū ſeruitutē dep̄cor: pleni adeo ſunt libri veterū ſcriptorū ſimilis in hoc verbo ſignificatiōis: qd & a nobis in ſecūdo tranquilli cōmētario ſatis copioſe explicatū eſt:

Tunde anaxarchi follē

Dep̄cari quid

Gymnoſophiſtę

Calamus vnde

Vltroneꝰ ſe cremat calamus

Calanus indus: gymnoſophyſtæ phyloſophi ſunt indorū nudi: q̄ ab exortu ad occaſum cōtuētur ſolē immobilibus oculis inſiſtentes toto die pedibus alternis: ex numero iſtorū vnus fuit calanus ꝓprio noīe ſphines dictus: verū cū ꝓ ſalue καλε: diceret oibus obuiis calamus a græcis noiari cœpit: colloquiū habuit cū oneſicrito: qui ab Alexandro magno miſſus eſt vt cū ſophiſtis indorū colloqueret̄: quē cū chlamydatū & pileatū crepidatūqꝫ vidiſſet riſit: hic poſtea ſemet

viuum vltroneus cremauit: de cuius morte: hæc ꝓduntur: ſecutus Alexandrũ magnũ extra indiæ fines præter cõmunẽ aliorũ philoſophorũ conſuetudinẽ: qui regi aſſiſtunt: cũ apud paſargadas egrotare cœpiſſet ſeipſum extulit anno ætatis ſue. lxxiii. facta enim pyra & aurea lectica ſuper impoſita in ea cubans cõbuſtus eſt ſtramẽtis opert⁹

ctus ac barbarus in radicibus caucaſi natus ſua voluntate viuus cõbuſtus eſt. nos ſi pes condoluit ſi dens: ſed fac totum dolore corpus ferre non poſſumus. opinio eſt. n. quedam effœminata ac leuis: nec in dolore magiſq̃ eadẽ in voluptate: qua cum liqueſcimus fluimuſq; molitia: apis aculeum ſine clamore

ſunt qui dicant eũ in lignea domo frondibus plena & pyra ſup tecto cõſtructa inclusum ſe vt trabẽ in ignẽ iniecíſſe & cũ domo deflagraſſe. ita ſeipſum viu⁹ exuſſit extulitq; calanus ſecundum patriã legẽ: cuius meminit quintus curtius: cum ait: apud ſapientes indorũ occupare fati diẽ pulchrum & viuos ſecremari iubent: nec vllus corporibus quæ ſenectus ſoluit honos redditur: inquinari putant ignẽ niſi qui ſpirantes recipit. De his intellexit Lucanus ſcribẽs: quiq; ſuas ſtruxere pyras: viuiq; calentes cõſcendere rogos: megaſtenes tamẽ putat nullũ fuiſſe decretũ gymnoſophiſtis: vt ſeſe efferant: immo qui id fecerit puerilem iudicari: illud adde quod Cicero in primo de diuinatiõe & Valerius tradiderũt. Calanũ cũ iret in rogũ ardentẽ dixiſſe: o p̃clarum diſceſſũ e vita: cũq; Alexander magnus eũ rogaret ſi q̄d vellet ſi quid mãdaret dixiſſe ꝓpe diẽ te videbo. quod ita cõtingit. Nã babilone paucis poſt diebus Alexander eſt mortuus. Apis aculeũ: natura apibus aculeũ dedit ventri conſertũ: quẽ in vulnere relinquũt. Columella & Virgilius ſpiculũ vocant: quo carent reges: vel ſi habẽt nõ vtuntur: illud enim conſtat inter auctores imperatorẽ apicularũ aculeo non vti. Quod vt inquit ſanctiſſime Seneca exẽplar eſt magis regibus: vt ſine aculeo ſint: ſpiculum retundant: crudelitatem comprimant exarmati ſint maieſtate ſola circũuallati: quid eſt. n. per deos immortales in principe admirabilius amabiliuſq; clemẽtia: quæ dos imperatoria eſt: quæ bonos principes facit dũ viuunt amabiles: cũ vita exceſſerunt deſiderabiles cuius diuerſoriũ eſſe debet in pectoribus ſũmatiũ: ſicut fuit olim in pectore cæſaris dictatoris: cuius inter innumeras laudes: proprium & peculiare fuit clementiæ inſigne: qua vſq; ad penitentiam omnes ſuperauit: hinc illa nõ minus vera q̃ ſpecioſa apd̃ M. Ciceronẽ laudatio: qui nihil obliuiſci ſoles niſi iniurias eſt in exẽplis ęquos ab apib⁹ occiſos: tã noxia eſt illa vis aculeorũ. Plini⁹ vene-

Lucanus.

O p̃clarũ diſceſſũ e vita.

Aculeus i apibus.

Impatorẽ nõ vti aculeo

Clemẽtia dos principum.

Clementiſſimus cęſar

Remediũ cõtra aculeos.

Varices mani.

natas apium cuſpides eſſe tradit in.xxi.aduerſus quas ſalutare eſt ho
mini pcuſſo perungi maluæ ſucco: aut hederæ filiorũ: vel eas bibere.
Ruſticanus: arpinatẽ fuiſſe mariũ obſcuris natalibus nouũ hominem
aratorem quis ignorat? q in agro arpinate in vlla ciuernate vt auctor
eſt plutarchus vitam diu vixit ruſticã plane & agreſtem ꝓcul ab vrba
nis mũdiciis. Vetuit ſe alli
gari: De mario q ſolutus
& ſtans prebuit medico ſe-
candũ crus varicoſum: ſupra
dixim⁹: q μηστεναξασ
μηΔετασ οφρυσ συ
να γαγων. i. neq; ſuſpirãs
neq; ſupercilia contrahẽs p
tulit ſectionẽ fixiſq; oculis
ſpectauit cruciabilẽ curatio
nem. Poſtea alii. ſ. ſecti ſũt
laborãtes varicibus. Crus
alterũ nõ prebuit: cũ medi-
cus alterũ crus ſecare vellet
minime aſſenſum p̃buit. In
quiens curationẽ tanto do
lore dignã eſſe nõ arbitror.
Vt vir virilitate ac animi ma
gnitudine ſeptus. Vt homo
tanq̃ q ex humana teneritu
dine morſu doloris moue-
retur. Vt ignarus miles: ſę
pe hoc cõtingit: vt in p̄lio
citius occũbat timidus mi-
les & fugax: q̃ in pteritus &
pugnax. Ille. n. fugiẽdo fatũ
ruit in fatum: hic firmiter
pugnãdo victor euadit: cõſi
militer q ſuccũbit dolori af
flictus iacet: qui firmiter re-
ſiſtit victor fit doloris. Ora
tius in hanc ſniam ſic ſcri-
bit. Mors & fugacẽ pſequitur virũ. Nec parcit imbellis iuuentæ po-
plitibus timido ve tergo. Annotandum eſt demoſthenem prælio illo
magno: quo apud cheroneã Philippus alexandri magni pater athe-
nienſes vicit ſalutem fuga quæſiuiſſe: cũq; id ei quod fugerat ꝓbro ę

Demoſte nes fugit ex p̄lio

ferre non poſſumus. At vero. C.
Marius ruſticanus vir: ſed plane
vir: cũ ſecaretur: vt ſupra dixi: pri-
cipio vetuit ſe alligari nec quiſquã
ante Marium ſolutus dicitur eſſe
ſectus. cur ergo poſtea alii? valuit
auctoritas. vides ne igitur eſſe opi
nionis non naturæ malũ: & tamẽ
fuiſſe acrem morſum doloris idem
Marius oſtendit: Crus. n. alterum
non præbuit: ita & tulit dolorem
vt vir: & vt homo maiorẽ ferre ſi
ne cauſa neceſſaria noluit. Totum
igitur in eo eſt vt tibi iperes. Oſten
di autem quod eſſet imperandi ge-
nus. atq; hæc cogitatio: quid pa-
tientia quid fortitudine quid ma-
gnitudine animi dignum ſit: nõ ſo
lum animũ comprimit: ſed ipſum
etiam dolorem neſcio quo pacto
mitiorem facit: Vt. n. fit in prælio
vt ignarus miles ac timidus ſimul
ac viderit hoſtem abiecto ſcuto fu
giat quãtum poſſit: ob eamq; cau
ſam pereat nonnũquã et integro

obiiceret verſu illo notiſſimo eluſiſſe: αρηρο φευγωρκαι πα= Dictum demoſthenis.
λιρ μαχεσεται: ideſt vir fugiens iterū pugnabit. Abiecto ſcuto
Lex platonis militē: qui in prælio arma abiecit: & ſeſe dedit in pedes
ita punit: eo qui arma turpiter proieciſſe dānatus eſt: nec imperator:
nec ꝑfectus aliqs ꝓ milite vnq̄ vtatur: nec in aciē recipiat: viuatq; in=
famis vitā in gloriam & de
decoroſam. Lacedæmonii
olim archilochū poetam ex
ſparta eiecerūt: qa ſcripſerat
in poemate: κριττορ εσ=
τιρ αποβαλειρ ταο=
πλαη αποθαρειρ .i.
meli⁹ ē abiicere arma q̄ mo
ri: iuriſcōſultus titulo de re
militari graue inquit crimē
eſt alienaſſe: & ea culpa de=
ſertioni exequatur. Onera
cōtentis corporibus: ſpiritū
cohibere ſingularis ꝑſidii ē
ſcādentibus: laborātib⁹: ac
iacētibus cōtraq; ict⁹ quod
inuētū eſſe animalis cui no=
mē eſt meles docuit Plinius Solertia melium.
cuius verba ex. vii. na. hiſtoriæ hæc ſunt illa alia ſolertia in mœtu me
libus: ſufflata cute diſtētæ ictus hominū & morſus canū arcēt. Cōtē
ta dicimus corpora: q̄ omni nixu intēdūtur aduerſus labores: vt in ar
cu neruus: apud rhetoricos doctores: cōtentio eſt oratio acris ad con Cōtētio
firmandū & cōfutandū accōmodata: vnde a Plinio dicta eſt in epi=
ſtolis Oratio pugnax & cōtentioſa: quā maxime ꝓbat apud eoſdem
cōtentio dicitur exornatio ex cōtrariis verbis cōcinnata: q̄ vocabulo
græco notiſſimo vocatur antithetō. i. cōtra poſitū vt illud ciceronia=
nū in oratione ꝓ cluētio: vicit pudorē libido timorē audatia. Ratio= Antitheton.
nem amentia. Præſſum depellit: præſurā ſiue præſſionē: dicitur enim
recte latineq; his præſſus quaſi præſura & ꝑſſio: ſicut iudicatus alle= Preſſus
gatus peccatus pro iudicatione allegatione peccatione. Dixit Seneca Peccatus
Illud quod præmit: quod impendit: quod vrget ſi ſuccūbere te cœpe
ris: ſequetur & grauius incūbet. Si contra ſteteris & obniti volueris
repelletur. Atheletæ quantū plagarū toto corpore excipiunt ferūt ta
men omnem tormentū gloriæ cupiditate. Remiſſione: relaxatione: &
quaſi relaxatione quadā: ſicut arcus remitti dicitur: quādo neruus re=
tenditur ac relenteſcit. Animi contentio: intentio: concitatio erecto

corpore: cum ei qui ſteterit. nihil
tale euenerit. ſic qui doloris ſpeciē
ferre non poſſunt: abiiciūt ſe: atq;
ita afflicti & exanimati iacent. Qui
autem reſtiterint: diſcedūt ſæpiſſi=
me ſuperiores. ſunt. n. quædā ani=
mi ſimilitudines cū corpore: vt o=
nera contentis corporibus facilius
ferūtur: remiſſis opprimūt. Simil=
lime animus intētiōe ſua preſſum
depellit omnē pōderū remiſſione
autem ſic vrgetur. vt ſe nequeat ex
tollere. Et ſi verum quærimus in
omnibus officiis perſequēdis ani=

Refutaré
Refutatio.

firmido. Refutetur phyloteris clamor: Refutare eſt redarguere & refellere: inter partes rationis vna eſt refutatio: quæ alio nomine confutatio dicitur: que eſt cõtrariorũ argumentorũ diſſolutio: de qua rethorici ſcriptores ſatis multa: dictũ eſt ſupra de gemitu philoctetheo & lamentatione & clamore muliebri: quẽ ait. M. Tullius eſſe improbãdũ reiiciendũ confutandũ: tãq̃ indecorũ viro. Ingemiſcere nõnũq̃ viro. Eneas virgilian⁹ ingemit: & duplices tendẽs ad ſidera palmas: talia: voce refert: apud ouidiũ ingemit: iuppiter attamẽ lucanus laudi dat põpeio: ꝙ poſt cladẽ pharſalicã doluerit citra gemitum. Sic.n.inquit. Nõ gemit⁹ nõ fletus erat. Saluaq; verẽdus maieſtate dolor. Nec ſciti ſint oculi amico amiſſo inquit ſeneca: nec fluãt: lachrymandũ eſt nõ plorandũ idẽ alibi dixit: nullũ viris legitimũ eſſe tẽpus cõſtitutũ ad lugendũ: qa nullũ eſt honeſtum. Hic nimiũ eſt fletus: lex.xii.tabularũ: quas decẽuiri cõdiderũt tollit lamẽtationẽ: cui⁹ verba hæc ſũt: mulieres genas ne radũto: neue leſſum fueris ergo habẽto: Sextus helius & Lattilius veteres interp̃tes: nõ ſatis intellexerũt quid leſſum ſignificet: ſuſpicati.n.ſunt veſtimẽti aliqđ genus funebris eſſe. Lelius vero leſſum lugubrẽ eiulationẽ eſſe interp̃tatur: qđ & Cicero in legibus verũ eſſe iudicat: qa & lex ſolonis: vnde romanæ leges tranſlatæ idipſum vetat: ne.ſ. mulieres in funere eiulatũ flebilẽ adibeant: illud autẽ mulieres genas ne radũto: ſignificat ne mulieres in luctu lacerẽt faciẽ ne carpant vnguibus genas: huiuſce legis decẽuiralis: ſic.n. noiantur leges.xii.tabularũ: meminit plinius in.xi. cuius verba ſubſcripſi: q̃ ſunt hæc: infra oculos malæ homini tãtũ: quas priſci genas vocãt. xii.tabularũ interdicto radi eas a fœminis vætãtes. Seruius grãmaticus in xii. æneidos cõmẽtario verbũ legis imutat: nã cũ in lege dicať genas ne radunto ipſe legit faciẽ ne carpito: fortaſſis vt itellectus fieret illu-

Leſſum quid.

Genas ne radunto.
Lex decẽuiralis.

mi eſt adhibenda cõtentio. Ea eſt ſola officii tanquam cuſtodia: ſed hoc quidem in dolore maxime eſt prouidendum: ne quid abiecte: ne quid timide: ne quid ignaue: ne qđ ſeruiliter: muliebriterue faciamus. i primiſq; refutetur: ac reiiciať Philoctetis ille clamor. Ingemiſcere nó nũquã viro cóceſſum eſt. idq; raro: eiulatus ne mulieri quidem. Et hic nimirũ eſt fletus: quẽ duodecim tabulæ in funeribus adhiberi vetuerũt. Nec vero vnquã ingemiſcit quidẽ vir fortis: ac ſapiens. niſi forte vt ſe intendat ad firmitatem: vt in ſtadio curſores exclamãt quã maxime poſſunt. faciũt idẽ cũ excercentur athlætæ. pugiles vero etiã

ſtrior:ſic.n.ſcribit.ſciēdum eſt cautū lege.xii. tabularū ne mulieres car
perent faciē: his verbis mulier faciē ne carpito : Solebant.n.in rogis
lanitantes genas effundere cruorem. In ſtadio exclamant: clamor ille Clamor ī
& vociferatio ſublatior videtur neſcio quomodo robur augere corp⁹ certamie.
intendere animū alacriorem efficere athletarū:curſorū: bellatorum ſu

cū feriūt aduerſariū in iactandis ce-
ſtibus ingemiſcūt: nó ꝙ doleāt ani
mo ue ſuccūbant ſed quia in ꝓfun
dēda voce omne corpus intēditur
venitq; plaga vehementior. Quid
qui volunt exclamare maius:num
ſatis habent latera fauces linguam
intendere? e quibus eliici vocem &
fundi videmus? toto corpore atq;
oibus vngulis vt dicitur cōtētioni
vocis aſſeruiunt Genu me hercule
.M. Antonium vidi cū cōtēte ipſe
ꝓ ſe lege varia diceret: terrā tāgere.

pra diximus romanos ſoli-
tos cū clamore inire confli-
ctum & pugnam auſpicari.
Stadiū autē locus eſt curſus Stadium
In græcia fuerūt ſtudia pe-
des ducentos longa: clariſſi
mū ē curriculū ſtadii olym-
pii: quod hercules ſuis pedi
bus metatus eſſe fertur:ſta-
diodromos vocant curſo- Stadio-
res in ſtadio. Ait firmicus dromici
maternus ſi mars reſpexerit
leporem celeſtē in horoſco-
po faciet ſtadiodromicos :
ſtadiū eſſe octauā partē mi-
liarii ex lectione plinii & co
lumelæ & cæterorꝫ ſatis no
tum.qđ.cxxv.noſtros con-
tinet paſſus:hoc eſt pedes ſexcentos.xxv. Intēdere:cōtendere omni
nixu conatuq;. Omnibus vngulis vt dicitur: ꝓuerbiale eſt qđ ſigni Vngues:
ficat oibus viribus manuū pedūq;: & conatu totius corporis: vt etiā clauſule
vngues qui ſunt in extremitate collocati. Intēdātur:quos plinius exi- neruorū
ſtimat eſſe ſummas neruorū clauſulas: cōſimile eſt illud Maronianū.
Conſtitit in digitos ex tēplo erectus vterq;. Genu.M.Antoniū vi- Anton.⁹
di.M. Antonius orator ille qui multos ſe vidiſſe diſertos eloquentes inceſti
neminē dictitabat:olim inceſti poſtulatus apud Lu.caſſium prætorem reus.
cuius tribunal propter nimiam ſeueritatem ſcopulus reorū dicebatur Scopulus
fiducia innocentiæ ſubnixus cauſam pro ſe ipſe dixit concitate & in- reorum.
flamanter: ſtatimq; abſolutus: eſt ſunt. auctores ſeruū. M Antonii in Fides
hac cauſa tortū mira pacientia toleraſſe cruciatus:nulloq; iudicio ſalu ſerui.
tem domini leſiſſe:a quo accuſatores laternam prolatā contendebant
cum ad ſtuprum iret Antonius. Lege varia:fuit Quintus varius tri. Lex varia
plebis:qui legem tulit vt quæreretur de his: quorum ope conſilio ue
ſocii contra populum romanū arma ſumpſiſſent:quæ rex varia dicta
eſt:cuius capite pœna ſanciebatur in dānatos inceſti.legis variæ me-
minit cicero in oratione pro ſcauro & pedianus aſconius. Ait idem

Mar. Tullius in bruto. Q. Variũ lege ſua varia damnatũ fuiſſe. Ter
Ferire fe= mur ram tangere: femur ferire: in oratoribus vſitatum eſt: & indignãtes
decet & excitat auditorẽ: quod athenis primus feciſſe creditur cleon
Supplo= ſio pedis vt docet Quintilianus in. xi. cõplodere vero manus & pectus cede=
re ſenicum eſt: pedis ſupploſio oportuna eſt vt ait Cicero in conten=
tionibus incipiendis aut fi=
niendis: fuit in marco an=
tonio vt idem Cicero ſcri
bit in bruto ſingularis actio
Geſtus cum ſententiis con
gruẽs: ſupploſio pedis. Vox
pmanẽs: verũ ſub rauca na=
Baliſta tura. Vt baliſta lapidũ: bali=
ſtæ machinæ ſunt bellicæ:
q̃ funibus neruicis tẽdũtur
q̃ quãto ꝓlixiora habuerint
brachia tanto longius ſpi=
cula mittũt aut ſaxa. Capil
lo muliebri: vel neruo funes
in baliſta conficiũtur ma=
gnitudini lapidis cõgruen=
tes: mittit ãt baliſta lapides
pondo centum viginti: au
ctores vegetius & Victru=
uius; beliſtam inuenerunt
phenices vt docet Plinius:
ſunt manubaliſtæ minores
Manuba liſtæ. manu tractabiles: alio noie
ne ſcorpiones dicti qđ ſub=
Scorpiones tilibꝰ & paruis ſpiculis ſcor
pionũ inſtar inferunt mortẽ: a baliſta deducitur baliſtariũ. Plautus i
Baliſtariũ penulo. Infortunii intenta baliſta eſt ꝓbe: quam ego haud multo poſt
Ex bali= ſtare mittã e baliſtario: vbi baliſta accipi videtur ꝓ telo baliſtariũ ꝓ machi=
na: hinc quoq; fit verbũ illud plautinũ ex baliſtare: quod ſignificat ex
baliſta emitte & eiaculari: ſic enim ait in pſeudolo balionẽ ex baliſta=
Notabile bo lepide: date operam modo. Sic plaga. quidã agrauant ictus an=
te quonatũ: ſaliua in manus in geſta: quod ſi quẽ peniteat ictus illati
ſtatim poſt ictum expuat mediã in manũ q̃ pcuſſit leuatur illico pcuſ
ſus a pœna: hoc ſepe delũbata quadrupede approbatũ ẽ vt igt. Pliniꝰ
in. xxviii. ſtati a tali remedio correcto aialis igreſſu. Hoc tm̃: quo gtũ.
Cũ nihil imminuatur dolo. Contra ait Seneca magnũ in querelis

Vt enim baliſtæ lapidũ & reliqua
tormẽta telorũ eo grauiores emiſ
ſiones habent: quo ſunt contenta
atq; deducta vehementius ſic vox
ſic curſus ſic plaga hoc gauior quo
eſt miſſa contentius. cuius conten
tionis cũ tanta vis ſit: ſi gemitus in
dolore ad confirmandũ animũ va
lebit. vtemur ſin erit ille gemitus la
mentabilis ſi imbecillus ſi abiectus
ſi flebilis ei: qui ſe dederit vix eum
virum dixerim: qui quidẽ gemitus
ſi leuationis aliquid afferret: tũ vi=
deremus quid eſſet fortis & animo
ſi viri. Cum vero nihil imminua=
tur doloris: cur fruſtra turpes eſſe
volumus? Quid eſt enim fletu mu
liebri viro turpius: atq; hoc præ=
ceptum quod de dolore datur pa=
tet latius. Omnibus enim rebus

eſt leuamentũ: cui ſentẽtie ſubſcribit illud ouidianũ. Fletqꝫ meos caſus: eſt quedã flere voluptas. Lenitur lachrymis egeriturqꝫ dolor: idẽ dixit ſtrangulant incluſus dolor atqꝫ cor eſtuat intus. Ira exardeſcit: ſupra dixit in oībus officiis pſequẽdis animi adhibendã eſſe contentionẽ: quæ ſicut pollet in dolore: ita valebit in ira & libidine ſuffrenanda: q̃ partes ſunt aĩ irrationabilis. Relegatæ ꝓcul a regina ratione: obtinẽtes infernas: ſedes vt popinas quaſdã & latrinarum latebras: diuerſoriæ nequitiæ atqꝫ luxuriæ. In eandem arcem: in vrbibus munitiſſimas eſſe artes nemo eſt qui neſciat: quod & auſonius teſtatur illo verſu. Vrbibus in tuis munitior vrbibus eſt arx: arx ſedes tirãni dr̃ vt inquit aſconius: vel editus in ciuitate & munitior ad ſalutẽ ciuiũ locus Itaqꝫ cũ arx ſit munitiſſimus & ad ſalutẽ comperatus locus: p ſpecioſam trãſlationẽ ſignificat confugiẽdum eſſe ad contẽtionem veluti in arcẽ: tanq̃ idẽ ſuffugium ſit munitiſſimũ aduerſus impetus iraſcentiæ & libidinis graſſantiũ: qđ eſt tutiſſimũ contra dolorem aſſilientẽ. Dicendũ eſt enim ſepius pulchra vt inquit plato bis terqꝫ repetenda ſunt: & vt ait ſeneca: nũq̃ nimis dicetur quod nunq̃ ſatis. Nõ ſentiũt vulnera: dum caleſcunt in p̃lio. dũ eſt ictus recẽs: nõ ſentiũt dolorẽ ex vulnere: immo vt ait Furius poeta: vireſcit vulnere virtus; & Lucanus ſaucia maiores aĩos vi pectora geſtãt interdũ nec ſe vulneratos eſſe ſciunt: tantus eſt ardor aiorũ: tantus impetus aduerſariũ ꝓſternendi.

Leuamentum in q̃relis

non ſolum dolori ſimili contentione animi reſiſtendũ: eſt ira exardeſcit: libido excitatur: in eandẽ arcem confugiendũ eſt eadem ſunt arma ſumenda. ſed quoniá de dolore loquimur illa omittamus. Ad ferendum igitur doloré placide & ſedate plurimũ ꝓficit toto pectore vt dicitur cogitare. quá id honeſtũ ſit ſumus. n. ná vt ante dixi: dicendũ eſt enim ſæpius: ſtudioſiſſimi appetentiſſimiqꝫ honeſtatis. cuius ſi quaſi lumen aliquod aſpexerimus: nihil eſt quod vt eo potiamur: non paratiſmus & ferre & perpeti. ex hoc curſu atqꝫ impetu animorum ad veram laudẽ atqꝫ honeſtatẽ: illa pericula adeuntur in præliis. non ſentiunt viri fortes in acie vulnera vel ſi ſentiunt ſe mori malunt: quá tantũmodum de dignitatis gradu dimoueri fulgentes gladios hoſtiũ videbãt Decii: cum in aciem eorũ irruebant. his leuabat oẽm vulnerum metum nobilitas mortis &

Arx

Vireſcit vulnere virtus.

Mures decii.

Decii de tribus de.q̃ cognominati ſunt mures: q ſe morti deuoue-
rũt pro ſalute romanorũ diximus in primo cõmentario. Lucanus ap-
pellat decios luſtrales belli animas. Ingemuiſſe epa. epeminũdas cu-
ius virtute res lacedemoniorũ acciſæ: opes thebanorum auctæ ſunt
poſt p̃clara facinora edita: extremo tẽpore apud mãtineã cũ acie in-
ſtructa: & ducis optimi: &

gloria: nũ tum ingemuiſſe Epami-
nundã putas: cũ vna cũ ſanguine
vitã effluere ſentiret: imperantẽn.
patriã lacedæmoniis relinquebat:
quã acceperat ſeruitutẽ. hæc ſunt
ſolatia: hæc fomẽta ſũmorũ dolo-
rũ. Dices quid in pace? qd in lectu-
lo ad philoſophos me reuocas: q
in acie nõ ſæpe pdeũt: e quib⁹ hõ
ſane leuis heracleotes Dionyſi⁹ cũ
a Ζenone fortis eẽ didiciſſet: a do-
lore deductus eſt. nã cũ ex renibus

militis fortiſſimi officio fũ-
Sparo p̃cuſſus. gitur ſparo qđ agreſte telũ
eſt pcuſſus ictu mortifero:
Epaminũdas. relatuſq; in caſtra ſemiani-
mis reqſiuit a circũſtãtibus
Oſculat⁹ clypeum. ſaluus ne eſſet clypeus cum
ſaluũ eſſe flentes ſui reſpon-
diſſent allatũ veluti ſociũ la-
borũ gloriæq; oſculatus eſt
Iterũ q̃ſiuit eſſent ne fuſi ho-
ſtes? Cũq; id quoq; vt cupi-
ebat audiuiſſet. Euelli tũ de-
niq; ſpiculũ iuſſit. Ita multo
ſanguine pfuſo in leticia &
in victoria eſt mortuus: cui⁹
morte thebanorũ vires hebetatæ: ſunt vt nõ tã illũ amiſiſſe: q̃ cũ illo
interiſſe oẽs viderẽtur: nã ante epaminũdã thebani alieno impio pa-
ruerũt: poſt interitũ eiuſdẽ in ſeruitutẽ priſtinã reuoluti ſunt: vt mani-
feſtũ ſit gloriã thebanã cũ ille natã cũ illo extinctã fuiſſe: vereq; dictũ
ſit vnũ hominẽ pluris eſſe q̃ ciuitatẽ: auctores trogus probus Emyli⁹
M. Tullius: cæteri. In acie nõ ſepe pdeũt: philoſophus arma nõ in-
duit: ad bella non vadit. Domi in vita vmbratica ocioq; litterario vi-
tã degit tranquillã & perinde beatã: cõtentus & ſuo & paruo: legim⁹
tamẽ Socratẽ & Xenophontẽ: rebus bellicis ſeſe ĩmiſcuiſſe. Nã ex bel-
Socrates bellator. lo deliaco cũ male pugnatũ eſſet fugiens Socrates venit in triuiũ: ſed
eadẽ q̃ cæteri via fugere noluit: qbus q̃rẽtibus cur nõ eadẽ pergeret.
Deterreri ſe a demonio ſuo dixit: tũc qdẽ ii q alia via fugerãt in equi-
Preſagiũ ſocratis. tũ hoſtiũ inciderũt. Socrates ipſe euaſit incolumus: Seruauitq; Xeno-
phontẽ ex equo plapſum: quẽ ſublatũ humeris exportauit in tutum.
Heracletes: ab heraclea ciuitate boſphorana: cuius fuit municeps: hic
aũt Dionyſius inter nobiliores diſcipulos zenonis celebratur: quẽ pi-
guit dolorẽ dicere adiaphoron. i. indifferẽtẽ: put dicitur a zenone &
ſtoicis: cũ laboraret ex renibus: & cũ lipitudine acerrima cruciaretur.
A dolore deductus: ſuperatus abſtractuſq; a pposito. Ex renibus
laboraret: hippocrates Galenus: & nobiliſſimi medicorũ nephreticos

laboraret : ipſo in eiulatu clamitabat falſa eſſe illa: quæ antea de dolore ſenſiſſet ipſe . Quē dū Cleantes cōdiſcipulus eius rogaret. q̄ nā rō eū de ſentētia deduxiſſet: reſpōdit : quia cū tantū operæ philoſophiæ dediſſem : dolorē tamē ferre non poſſem: ſatis eſſet argumenti malū eſſe dolorē. plurimos aūt annos in philoſophia cōſumpſi: nec ferre poſſum : malū ē igitur dolor.

græco vocabulo appellāt:laborantes morbo renū ρεφροσ.n. grece Ren.& ρεφριτισ:morbus renū: dicitur: qui inter acutos morbos enumeratur. Orarius: qđ latus aut renes morbo tenentur acuto Cor. celſus in quarto: at renes vbi affecti ſunt diu male habēte: peius eſt ſi freqūes libidinoſus vomitus accedit: hippocrates ſcribit nephreticos dolores difficulter ſaneſcere in ſenibus idē tradit: bullantē vrinā ſignū eē nephretici morbi & οξιαρ ροσον .i. acutū morbū fore. Aialia vt ait plinius in renibus pingua ſunt: quaterni renes ceruis ſunt in brileto deſter oibus eſt latior:& minus pinguis ſicciorq; renes habent oia quadrupedū q̄ aial generāt. Cū Dionyſius morbo renū laboraret cruciareturq; cruciatu ipatibili ſuccūbēs dolori clamabat falſa eſſe q̄ a zenone didiciſſet. Dolorē .ſ. nō eſſe malū. Cleāthes: memoriæ proditū eſt cleantē ſtudioſiſſime philoſophatū eſſe ſub zenone : & in decretis ſtoicorū pſeuerāter pſtitiſſe: q inopia cogēte mercenarius fact⁹ noctu hauriebat aquas ad hortos irrigādos: iterdiu philoſophabatur Vnde phreātles dictus .i. puteos exhauriēs: tradūt illū: q̄ a zenone audierat oſſibus bonū & teſtis fictilibus pſcribere ſolitū : cū pecunia cū ſupperet ad carthas emēdas hic pſius frugē cleātheā dixit: itelligi volēs p̄cepta philoſophię Stoice frugifera ac ſalutaria. Malū ē igit̄ dolor cōcluſio ſyllogiſmi quo vſus ē dionyſi⁹ ad demōſtrādū dolorē nō eē adiaphoron: vt didicerat a zenone doctore: ſed malū. Verſū ex epigonis: ex lectōe papinii ſtatii bellū thebanū ſatis notū:& noia ducū: q in eo bello occubuerūt: quorū filii vt mortē parētū vlciſcerent̄: cōi cōſilio cōtra thebanos iterū arma mouerūt: q accepant reſpōſū ab apolline eā ſe ciuitatē expugnaturos: ſi alcmeonē āphiarai filiū impatorē rei bellicæ feciſſent: igit̄ alcmeon exercitu ex græcis collecto contra thebas duxit copias militares: acerrimeq; cōmiſſa pugna potius eſt victoria: thebanorū res acceſæ ſunt: q impares viribus oī ſpe diſtitui: ex cōſilio tyreſiæ vrbē linquētes ſalutē fuga q̄ſiuere: thebæ captæ: ac dirutæ ſunt huiuſce ſecūdi thebani belli auctores dicti epigoni quaſi fœtus illorū: qui primū cōfecerant bellū: græce.n. επιγονη : fœtus appellatur:& qui poſt gignitur. inde euripides tragicus poeta: tragediā

Nephretici qui Morbus renum acutus.

Quaterni renes ceruis

Cleāthes

Phreātles

De epigonis.

Thebæ dirutæ ab epigonis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epigoni alteri

hoc argumento compoſitā epigonos inſcripſit : quæ agi expoſcebat voce magna ſcenicorū & ſonora:ob hoc dixit. M.Tulli⁹ in primo de officiis:qđ hiſtriones voce freti agūt epigonos:medeāq;: labūtur qui exiſtimāt epigonos apud ſtrabonē eſſe populos: a quibus fabulæ nomē inditū ſit:cū epigoni dicti ſint generali vocabulo oēs illi:qui ex diuerſis populi conflati:ſecūdū bellū thebanū duce alcmeone cōfecerūt:quaſi poſt geniti & filiis illorū : qui in primo bello ad thebas mortem oppetierāt : illud adde epigonos quoq; nūcupatos eſſe ſucceſſores macedonū veteranorū: qui ſub alexandro magno ex aſiaticis fœminis ſobolem ſuſceperunt quæ ſoboles vt hiſtorici memorant nomen habuit epigoni:q in caſtris nati: in armis educati a paruula ætate: periculis exercitati:laboribus durati: prorſus inuicti:& inſuperabiles extiterūt:quibus vallum pro patria.

Tum Cleanthē cū pede terram percuſſiſſet verſum ex epigonis ferūt dixiſſe: Audis ne hæc Amphiarae ſub terram abdite. ʒenonē ſignificabat a quo illum degenerare dolebat. At non noſter poſſidonius quem & ſepe ipſe vidi: & id dicam ꝙ ſolebat narrare pompeius ſe cū rhodum veniſſet decedens ex ſyria audire voluiſſe poſſidoniū ſed cū audiret cū grauiter eſſe egrū quod vehementer eius artus laborarēt:

Amphiaraus abſorptus

Conflictus pro victoria erat: in epigonis vt ad tragediam reuertar:erat hic verſus:audis ne hæc amphiarae: quē opinor ex perſona alcmeonis filii dici ad amphiaraum patrē iam defunctum & ſub terræ abditum: qui in primo th:bano bello abſorptus eſt hiatu terræ vna cū curru:vt canit Statius in thebaide.Strabo refert corruente de curru amphiarao currū ipſum inanē ad locū boetiæ delatū eſſe : qui a curru nomen acceperit: nāq; harma nominatur quod græco vocabulo currū ſignificat . Cleanthes autē vſurpauit hunc verſum intelligi ipſe volens nomine amphiarai zenonem:quē percūtatur an audiat qđ loquatur Dionyſius diſcipul⁹ victus a dolore prorſus generās a dogmate doctoris. At nō noſter poſſidonius:Scilicet deductus eſt a dolore & victus:hoc.n.extrinſecus ſub intelligendū:teſtis eſt Strabo in xiiii.poſſidoniū fuiſſe epamienſem ex ſyria:ſed rhodiū exiſtimatum: quia rhodi vixit:quia rhodi philoſophatus eſt & ſophiſticam exercuit ſicut apollonius molo clariſſimus dicendi magiſter dictus eſt rhodius cum eſſet alabadenſis:vtrūq; audiuit.M.Tullius cum rhodū ſe contuliſſet: vt auctor eſt plutarchus: quod ad rē pertinet pompeius magn⁹ confecto bello mithridatico:victor in patriā reuertens cum rhodū veniſſet audire voluit profeſſores oēs artiū liberaliū: & ſingulis ꝓfeſſo-

Harma

Poſſidonius.

Rhodius

Liberalitas pompei in profeſſores.

ribus talentū ſingulū dono dedit: cū primis autē audiuit poſſidoniū philoſophū: qui ſcripſit ad hermagoram oratorē totū hoc negocium quēadmodū auditus fuerat & donatus a Pōpeio: & q̄cūqꝫ in ea collo catione q̄ſita fuiſſent: hoc idē athenis circa philoſophos egit pōpeius
Eius artus laborarēt: poſſidoniū articulari morbo laboraſſe ſignifi= cat: quo periſſe enniū poetā docuimꝰ: articularios mor= bos ſedat herba meliſſophy lon vt inquit plinius in.xxi.

voluiſſe tamen nobiliſſimū philo= ſophum viſcere. quem vt vidiſſet & ſalutauiſſet. honorificiſqꝫ ver= bis proſecutus eſſet: moleſteqꝫ ſe dixiſſet ferre: ꝗ eū nō poſſet audi= re: at ille tu vero inquit potes: nec cōmittā vt dolor corporis efficiat vt fruſtra tantus vir ad me venerit Itaqꝫ narrabat eū grauiter & copi= oſe de hoc ipſo nihil eſſe bonū ni= ſi ꝗ honeſtum eſſet cubantē diſpu taſſe: cūqꝫ quaſi faces ei doloris ad mouerentur ſæpe dixiſſe: nihil agis dolor quāuis ſis moleſtus nunquā te eſſe confitebor malū. Omnino= que omnes clari & nobilitati labo res contēnendo fiunt etiā tolera= biles. Videmus ne apud quos eorū

Articula= rius mor bus.

Tantus vir: ſcilicet Pom= peius: quo nullus maior in romana republica extitiſſet ſi ante cladē pharſalicā oc= cubuiſſet: qđ & Seneca con firmat in libro de cōſolatio ne ad martiā hiſce verbis. Si. Gn. pompeiū decus iſtiꝰ firmamentūqꝫ imperii Nea polis fortuna abſtuliſſet in= dubitatus populi Romani princeps exceſſerat. Cubā tem: in lectulo iacētē egro= tantē. Cubare enim egrota= re ē. Oratiꝰ: trans tiberim lō ge cubat is ꝓpe Cæſaris or tos. Nihil agis dolor: ver bū plenū virilitatis & robo= ris ac plane dignum ſtoico

Cubare

philoſopho: qui dolorē negat eſſe malū quāuis ſit moleſtus toleratuqꝫ difficilis. Qui gymnici nominātur: ludos gymnicos appellant: qui= bus nudati exercent corpora: vt in athleticis & paleſtricis certamini= bus. Nero princeps edidit certamen gymnicum in ſeptis Galienum quoqꝫ imperatorem: ludos gymnicos dediſſe teſtis eſt iulius capito= linus γυμνοσ græce nudus ſignificatur: vnde gymnici ludi dicti græca res eſt nihil velare & corpora nudare. Dixit plinius græcos vi tiorum omniū genitores vſum olei ad luxuriā vertiſſe in gymnaſiis publicando. Venandi laus: venatorie voluptates continent in ſe vt inquit iulius capitolinus: calorem: pluuias: ſudorem: frigora: niues: & id genus mala cōpluſcula: quæ tamen omnia ſtudioſi venationis non ſolum floccipendunt: ſed appetēter accedūt: & vt ait Oratius. Manet ſub ioue frigido venator tenere cōiugis immemor: optimi principes

Gymnici ludi.

Laus ve= natioais

vt docet dion: venationē exercēt vt rem optimā ſalubertimāq; vnde corpus robuſtius & aīa fortior efficit: in qua bellica oīa exercent: nam & in ea equitare & currere & atroces feras excipere: & eſtū frigusq; per ferre: ſepe famē pati neceſſe eſt: pſarū reges venātur intra ſepta vbi ve luti in carcere continēt incluſas feras: talis venatio iprobat. Cyrus au

Deſidia pniciosa

ctore Xenophonte ſuos non prius ad prandium ſiue ce= nam ire ſinebat q̄ ſudaſſent itaq; in venationem educe= bat: qua ſudor maxime euo catur. Damnabat autem o= tium & deſidiam perinde ac rem peſtiferam & cor= poribus valde detrimētoſā Refert idē Xenophon pſas

ludorū qui gymnici nominantur: magnus honos ſit: nullum ab his qui in id certamen deſcendant de= uitari dolorem: Apud quos auté venandi & equitandi laus viget: q hanc gloriam peteſſunt nullū fu=

in venatu nō prādere: q id ob ſoniū habēt quodcūq; venādo cepint: ſinminus naſturcio veſcūtur. Plato ille deus philoſophorū libro ſep= timo de legibus vitupat venationē aquaticorū aīaliū. Aucupiū dicit

Horoſco pus vena toris

rem magis eſſe ſeruilē q̄ libero dignā: q̄uis iucundū ſit venationē ve= ro ferarū maxime pbat: quæ equis canibus corporis viribus agitur: nam quibuſcūq; curæ eſt fortitudo ii quadrupedes oēs curſu vulne= ribus telis manu ppria venādo vincere debēt: venationē dixit orati gloriosam fuiſſe Romanis & ſalutarē illo verſu: Romanis ſolēne viris opus vtile famæ vitæq; & mēbris: q habuerit horoſcopū in.xvi. pte arietis: is erit venator. Auceps vel nutritor ferarum: Itē nati ſydere ca niculæ erunt venatores: Auctor firmicus maternus in.viii. matheſeos

Venatio i terdicta ſacratis

In canonicis decretis improbat venatio pinde ac nequiſſima: ſic eni ſcriptū eſt. di. lxxxvi. qui venatoribus donant nō hominibus donant ſed arti nequiſſimæ: ibiq; interdicitur ſacerdotibus venatio. Equi tandi: Cyrus apud Xenophontē ſuadet ſuis vt ſemp ſint in equis: ex

Perſæ ſp in equis

quo tempore obſeruatū eſt apud Perſas ne quis ex claris viris aſpicia= tur vnq̄ pedes incedere. Refert herodotus pueros pſarū a quimatu vſ q; ad viceſimū annum inſtitui tribus dum taxat rebus equitare. Saga

Veredarii Peteſſere Famula t' ābitio= ſorū Mi= ſerrima ābitio

citare, & vera loqui: qui habuerit in horoſcopo ſid' equi celeſtis: erūt aurigæ. Agitatores veredarii: vt inquit iulius firmicus: vbi veredarii ſignificātur hi curſores equeſtres: quos vulg' ſermone vernaculo cal ballarios appellat: quorū mētio fit a Hieronymo: & in inſtrumēto ve teri in libro cui titulus eſt heſter ſic ſcriptū legibus: epiſtolæ miſſe ſūt p verediarios: & egreſſi ſunt veredarii celeres nūtios pferentes. Pe teſſunt: petūt verbū vetus eſt: vt ipetraſſere: cōciliaſſere cōmoſtraſſere qualia apud plautū plurima. Qui ait in trinuūmo. Vtrā potius harū

mihi artem expeteſſam. Quid de noſtris ambitionibus. Ambitio: mortales impellit ad multos labores ſubeũdos: & cõtumelias demuſſandas: & iniurias tolerãter perferendas: vt ita ad id aliquãdo quod cupiunt peruenire poſſint: ſcribit ſcite & decenter columela in primo de re ruſtica. Ambitioſos miſerrimo famulatu ꝑ dedecus faſcium decꝰ & ipiũ ꝓfuſo tñ patrimonio mercari. Ambitio vt ait ſaluſtiꝰ multos mortales falſos fieri coegit: aliud clauſum in pectore aliud in lingua promptũ habere. Amicitias inimicitiaſqꝫ nõ ex re ſed ex commodo eſtimare: magiſqꝫ vultum q̃ ingeniũ bonum habere. Miſerrima eſſe omnino ambitio: honorumqꝫ contentio: vt præclare ſcriptum eſt apud Marcum Tullium. in libris officialibus.

giũt dolorem: quid de noſtris ambitionibus quid de cupiditate honorum loquar quæ flamma eſt ꝑ quam non cucurrerint hi: qui hæc olim punctis ſingulis colligebant Itaqꝫ ſemper Africanus ſocraticum Xenophonté in manibus habebat: cuiꝰ in primis laudabat illud

Quæ flamma eſt: methaphoricos nullum periculum recuſari ſignificat ab ambitioſis dum voti compotes fiant: per flammã enim nemo currere poteſt ſine vitæ diſcrimine. Antiquum verbum eſt petere cibum ex flamma: quod vſurpat Terentius in eunucho cum ait: ex flamma: te petere cibum poſſe arbitror: vetus quoqꝫ adagium eſt. De fumo tendere ad flammam quod ſignificat ire in periculum. Amianus Marcellinus: ire tendebat de fumo vt prouerbium loquitur vetus ad flãmam: alii interprætantur de fumo ad flammam ex tenebris ad fulgorem: ex infimis ſordibus emergere ad ſplendidam fortunam: quinent prouerbiale eſt illud ennianum flammam a ſapiente facilius ore in ardenti opprimi q̃ bona dicta. Dixit Mar. Tullius in bruto galbam eripuiſſem ſeſe de flamma iudicii: cum ſignificare vellet eum liberatum eſſe a periculo iudicialis damnationis: cuius veluti flamma ac incendio ſemiuſtulatus eſſe videbatur accuſante catone. Punctis ſingulis: ſuffragiis ſingulorum ſuffragatorum. Oratius omne tulit pontum qui miſcuit vtile dulci: hoc eſt vt exponit porphirio ſuffragia omnia iudicum: propterea quod antiqui ſuffragia non ſcribebãt ſed puncto notabant: hinc tale epigramma in plocium plancum: qui paſſus eſt repulſam in prætura diuulgatum eſt ſuffragiorum puncta non tulit ſeptem Ciconiarum populus vltus eſt mortem: auſonius in panegyrico ad gratianum. Munere inquit tuo non paſſus ſæpta nõ campum nõ ſuffragia nõ puncta: non luculos. M. Tullius libro tertio

Petere cibũ ex flãma

De fumo ad flãmã

Flãma iudici

Pũcta ꝑ ſuffragiis

Suffragia voce & tabellis leges tabellariæ

Pedia cyri non ad fidē hiſtoriæ

delegibus docet ſuffragia in tabellis occultari. Itaq; magis ꝓbat ſuffragia: q̄ voce fiunt q̄ quæ in tabellis dantur: inde leges tebellarie dictæ ad ſuffragia pertinēt: quales fuerūt gabinia. Caſſia. & carbonis a gabinio caſſio & carbonæ latæ: lex a Cicerone de ſuffragiis hæc cōdita eſt: optimetibus nota plebi libera ſunto. Socraticū xenophontem: pediā cyri ſignificat: quā: luculenter ſcribit xenophō atticus ſocratis diſcipulus: qui ad cyri virtutes exequendas votū poti⁹ q̄ hiſtoriam cōmedauit: cū diceret nō qualis eſſet cyrus: ſed qualis eſſe dicerent: quod opus adeo probat. Mar. Tullius vt id legendo pœne cōtriuerit: ſic enim ipſe ſcribit i epiſtola ad papiriū petum ϖαιΔειασκυρου: quam contriuerā legendo totam in hoc imperio explicaui: idem de eodē ſic refert in epiſtola ad quintū fratrē didaſcalica: cyrus ille: a Xenophonte nō ad hiſtoriæ fidem ſcriptus ſed ad effigiem iuſti imperii: cuius ſumma grauitas ab illo philoſopho cum ſingulari comitate coniūgitur: quosq dem libros non ſine cauſa noſter ille aphricanus de manibus ponere non ſolebat: nullū eſt enim prætermiſſum in his officium diligentis & moderati imperii: tradunt idonei ſcriptores inter Xenophontē & Platonem ꝓpter virtutū parilitatem fuiſſe motus quoſdā tacitos & occultos ſimultatis ac maliuolentiæ: idq; non ex cinceræ voluntatis argumentū: quod Xenophon libris Platonis de re publica oppoſuit contra ſcripſitq; diuerſum regiæ adminiſtratiōis genus: quod ϖαιΔειασκυρου: ideſt pediæ ſiue inſtitutionis cyri inſcriptū eſt: hoc facto ſcripto vſq; adeo ꝑmotū eſſe Platonem ferūt: vt libro tertio de legibus mentione cyri habita retractaudi eleuandiq; eius operis gratia virum quidē cyrum nauum & ſtrenuū fuiſſe dixerit: rectam vero diſciplinam nullo pacto attigiſſe: nec ad rei familiaris adminiſtrationem animū vnq̄ applicuiſſe. M. Tullius in oratore ſic laudat Xenophōtem vt eius voce muſas quaſi loquutas ferat: & vt auctor eſt laertius diogenes ob dulcedinē eloquii appellabatur muſa attica. Quintilianus in. x. tradit fuiſſe iucunditatem in Xenophonte inaffectatam: ſed quam nulla conſequi affectio poſſit: meritoq; dici poſſe in labris eius ſediſſe quantā per ſuadēdi deam: quā greci ϖιτο vocant. noſtri modo ſuadē mō ſuadelam. Eoſdem labores: In primo pediæ dicit ad cyrum cambyſſes debere Imperatorē in æſtate tollerare plus ſolis: in hyeme plus frigoris: In laborando plus laboris: quoniā hæc omnia

Pedia in manibus africani

Simultas interplat & xenophontem

muſa attica.

Pitho: Suada

quod diceret eoſdē labores non eſſe æquæ graues imperatori & militi: quod ipſe honos laborē leuiorem faceret imperatorū: ſed tamen hoc euenit vt in vulgus inſipientium opinio valeat honeſtatis. cū

conducunt ad amorē ſubditorū corpora enim imperatoris ac priuati
hominis ſimilia hiſdem laboribus non ſimiliter affici: honos enim la=
bores imperatori leuiores efficit:preſertim quod intelligit in hominū
eſſe oculis quicquid ipſe faciat. Eius iudicio ſtare nolim: Saluberri=
mū præceptum:quo monet. M. Cicero nō debere nos pendere ex iu=

Honos leuat labores īperatoris.

ipſam videre nō poſſit:Itaq; fama
& multitudinis iudicio mouentur
vt id honeſtū putent quod a ple=
riſq; laudetur. Te autē ſi in oculis
ſis multitudinis tamen eius iudicio
ſtare nolim:nec ꝙ illa putet idē te
putare pulcherrimū. Tuo tibi iudi
cio eſt vtendum. Tibi ſi recta pro=
banti placebis: tunc non modo tu
te viceris quod pauloante precipie
bam:ſed omnes & omnia. Hoc igi
tur tibi propone amplitudinē ani
mi & quaſi quandam exaggeratio
nem quē altiſſimam animi: qui ma
xime eminet: in contemnēdis & de
ſpiciēdis doloribus: vnā eſſe om=

dicio vulgi & plebeculæ im
peritæ: nā vt idem veriſſi=
me inquit in oratione pro
plancio: non eſt conſilium
in vulgo:non ratio:nō di=
ſcrimen: nō diligentia:non
ſapientia ducitur ad iudicā
dum:ſed impetu : nonnūq̄:
ſed etiā temeritate : hoc eſt
quod intelligi voluit perſi⁹
cū ait. Non ſiquid turpida
roma eleuet accedas exa=
mē ve improbū in illa caſti
ges trutina nec te q̄ſiueris
extra Seneca quoq; ſancte
& ſciēter vt oīa nūq̄ iq̄ tvo=
lui populo placere:nā q̄ ego
ſcio nō ꝓbat popul⁹ q̄ ꝓbat
popul⁹ ego neſcio. Tuo iu=
dicio In epiſtola ad curionē
ait idem: tecū loq̄re te adhi
be in conſiliū:te audi:tibi obtēpera:nemo eſt qui tibi ſapiētius poſſit
perſuadere te ipſo nūq̄ labere ſi te audies:in hanc ſententiā eſt illud ꝑ
ſianū: tecū habita & noris q̄ ſit tibi curta ſuppellex. Dixit alibi Mar.
Tullius ſuum quiſq; noſcat ingeniū acrēq; ſe & vitiorū & honorum
ſuorū iudicē præbeat. Exaggerationē:altitudinem & excellentiam:
tranſlatio ſumpta a terra: quæ exaggerrata & in aggerem erecta ſu=
ſtollitur in faſtigiū:oratores exaggerrationē facere dicuntur:quando
pluribus verbis vnā eandēq; rem vehemēter dicunt:quæ res maxime
venuſtat orationē apud Catonē luculēta illa exaggerratio eſt ſuccidi
das hūanas facis decē funera facis. Decē capita libera interficis:decē
hoib⁹ vitā eripis indicta cā in iudicatis in dēnatis:qđ ait Cato ſucci
dias humanas facis. vt id intelligas ſcito ſuccidiā dici tergus ſuillum
ſale duratum a ſuibus cedentis ſiue edendis: vt interprætatur. Marc.
Varro:nam id pecus primum occidere ceperunt & vt id ſeruarent ſa=
lire. Cato apud Ciceronem. Iam hortum inquit agricolæ alteram ſuc=

Conſiliū non eſt in vulgo.

Perſius.

Tecū habita

Exaggeratio.

Succidia.

cidiam appellant: maiores noſtri dicere ſolebant ignauū & ſumptuo-
Succidia hortus. ſum eſſe qui ſuccidiā in carnario ſuſpenderit portius elaniario q̄ e do-
meſtico fundo. Si vacet populo: vacare populo eſt operā populo da-
re & inſeruire. Aliter vacare populo ſignificat liberum eſſe a populo
populariq; iudicio: in quē ſenſum videtur hoc dici a Mar. Tullio am-
plitudinē ſcilicet animi pul-
chriorem futuram: ſi nō ſit
ſubiecta populo iudicio ſed
vacuam ab eo & liberam ſe
ipſa contentam non captā-
tem plauſus & auras popu-
lares. Sine vendicatione:
ſine oſtentatione. Nullum
theatrum: æpicurus cū vni
ex conſortibus ſtudiorū ſu-
orum ſcriberet: hæc inquit
ego non multis: ſed tibi: ſa-
Magnū alter alteri theatrū tis enim magnum alter alte-
ri theatrum ſumus: & pro-
fecto virtus laudatore non
eget: præconem non quæ-
rit: auram popularem non
captat. Non indiga alienæ
opis: non pendens ex vulgi
iudicio ſed ſibimet merces
Viſorium Speculatorium pulcherrima. Caſſiodorus
theatrum interprætatur viſorium: quaſi videndi & ſpectandi lo-
cum: quale a Cypriano dictum eſt ſpeculatorium. Conſcien-
Conſcientiæ vis. tia: vulgo celebratum eſt vice prouerbii. Conſcientia mille te-
ſtes: Cuius magna vis eſt in vtramq; partem illa virtutum noſtra-
rum & innocentiæ trucinatrix eſt ac præmiatrix: illa vitiorum inſec-
tatrix & carnifex: qua iudice nemo nocens abſoluitur: quæ vt inquit
ſatyrographus: ſurdo verbere cœpit occultum quatiente animo tor-
tore flagellum: qui probus eſt teſte conſcientia vitam degit ſecuram
& beatam: ſontes vero & ſcelerati mens habet neſcio quos carnifices
Cōſciētia carnifex. internos: modo ipſa ſibi cōſcientia carnifex eſt: grece dicitur οικεια
συνει δησισ βελει πληττει: την ψυχην: ideſt domeſti-
ca conſcientia iaculo animā ferit: Se æquabilem: quidam tolerantet
ferunt morbum vulneribus ſuccumbentes. Alii vulnera fortiter exci-
piūt dolorē morbi ferre nequeūtes: hæc inæqualitas a Cicerone dam-
natur: qui ait & hic & aliubi æquabilitatē in omni vita eſſe ſeruādam.

nium rem pulcherrimam: eoq; pul-
chriorē ſi vacet populo neq; plau-
ſum captans ſe tantū ipſa delectet.
Quinetiam mihi quidem laudabi-
liora videntur omnia quæ ſine vē-
dicatione: & ſine populo teſte fi-
unt. non quo fugiendum ſit: om-
nia enim benefacta in luce ſe col-
locari volunt. ſed tamen nullū the-
atrum virtuti conſciētia maius eſt.
Atq; in primis meditemur illud: vt
hæc pacientia doloris quam ſæpe
animi intentione dixi eſſe firman-
dam: in omni genere ſe æquabilem
præbeat: ſæpe enim multi qui aut
propter victorie cupiditatem: aut

propter gloriæ amorem: aut etiá vt ius ſuum & libertatem tenerent vulnera excoperũt fortiter & tulerunt. Idem omiſſa cõtentione dolorem morbi ferre nõ poſſunt: neq; .n. illũ quem facilẽ tulerát. ratione aut ſapientia tulerát: ſed ſtudio potius & gloriá: itaq; barbari quidã & immanes ferro decertare acerrime poſſum: ægrotare viriliter nõ queunt. græci autem homines nõ ſatis aioſi: ſed prudẽtes vt ẽ captus

Propter gloriæ amorẽ: in libro de fœlicitate perſcripſimus queadmodũ gloria eſt fax mentis: & ſola animos mortaliũ perurit inflãmatq; ad magna capeſſenda: ad pericula intrepide ſubeũda: in tãtũ vt viri magni excellentia animi pſtantes ſummũ bonoꝝ in gloria collocauerint: ad gloriã pinde ac metã actiones ſuas omnis direxerint. Deniq; pro gloria mori nõ recuſarit. Barbari & imanes: Alachris ẽ & fortis philoſophia cimbrorũ & celtiberorũ vt inqt Valerius maximus: qui in acie gaudio exultabãt tã q̃ glorioſe & fœliciter vita exceſſuri: lamentabantur in morbo: quaſi turpiter & miſerabiliter pituri: cantabros quoq; hiſpanię populos memoriæ proditum eſt: ſolitos canere peana leticiæ ſuffixos cruci ab hoſtibus. Celtiberi: auctore ſtrabone quadrifariã diuiſi ſunt: fortiſſimi omniũ ad ortũ ac meridiẽ ſiti: ſpurciſſimus ille fuit ritus celtiberorũ: quo corpora lauabant ex locio ſiue vrina quibus vrina erat pro dẽtificio: ea enim dentes & gingiuas pumicabant: auctores Strabo: Diodorus: Apuleius. Catullus: a celtis calliarũ & iberis hiſpaniarum cõſociatis dicti celtiberi: hinc ſilius. venere & celtæ ſociati nomen iberis & Lucanus gallorum celte miſcentes nomen iberis. Cimbri vero populi ſunt germaniæ: proximi oceano gloria ingentes: qui olim italiam inundarunt: tandem a mario ſubacti & ad inter nectionem deducti: ſunt de quibus fuſius prolyxiuſq; ſcripſi in ſecundo Propertii commentario ſuper eo verſiculo cimbrorumq; minas & benefacta mari: cimbri lingua gallica latrones dicunt: cur autem ſeptẽtrionales populi ſint ad arma promptiſſimi ruantque in ferrum ſine timore cauſa eſt ſanguinis abundantia: vt docet Victruuius in. vi. & meminerunt philoſophi: e contrario meridianæ nationes propter ſanguinis exiguitatem timidiores ſunt ferro reſiſtere: ſed ardores ac febres ſubſtinent ſine timore: cum corpora ſeptentrionalium a febri ſint timidiora & imbecilla. Græci prudentes vt eſt captus hominum id eſt tam prudentes q̃ capax prudentiæ eſt hominum natura. Apuleius dixit ſupra captum cogitationis: pro eo quod eſt ſupra quam quiſpiam cogitatione capere & completi poſſit. Terentius in adelphis

Gloria

Alacris Philoſophia cimbrorum.

Cantabri ſpurcus mos celtiberorũ.

Vrina p dentifricio

Celtiberi vnde.

Cimbri cã audaciæ in ſeptẽtrionalibus.

Captus hoim:

vt eſt captus ſeruulorũ non malus:vbi expoſuit donatus: quantũ ca=
pit animus ſeruilis:vel captus ſeruorũ vt ſe habet con ditio ſeruorum
& ſors apud Suetoniũ vltra captũ hominũ: græci dicti ſunt pruden=
tiſſimi & ingenia diuina ſortiti ex aeris loci ꝓ tēperie. Ariſtoteles in
ſeptimo politicorũ:quæ inquit gentes in frigidis regionib⁹ habitans:
animoſæ quidē ſunt:ſed pa
rũ ingenioſæ:quæ aſiā inco
lunt:ingenio abũdant: ani=
moſitatæ deſtituũtur:at ge
nus græcorũ vt mediā re=
gionem locorũ ſortitũ eſt:
ſic etiā prudentiæ & forti=
tudinis particeps eſt : nam
& animoſi ingenioſi græci
ſunt. Conſtat inter ſcripto
res græcos eſſe quidē pru=
dentes : ſed animoſos eſſe
non omnes concedunt: di=
xit Ouidius græcia facun=
dũ ſed male forte genus: li
uius ait athenienſes litteris
verbiſq; quibus ſolis valēt
bellũ aduerſ⁹ Philippũ geſ=
ſiſſe Cōſenſus eruditorum
dat prudentiā & fortitudi=
nem iunctim italicis gētib⁹
Acutiores enim hominum
mentes efficit aer calidus :
refrigeratus aũt tardiores:
tēperatiſſimæ vero ad vtrā
q; partē & corporum viri=
bus & animorum vigorib⁹
pro fortitudine ſunt : in italia gentes: quemadmodũ iouis ſtella inter
martem feruentiſſimũ & ſaturnum frigidiſſimũ media currēs tempe=
ratur & ſalutaris fit:eadem ratione italia inter ſeptentrionalē & meri=
dianam plagam ſalubri mixtura temperatur hinc corpora robuſta in
genia fecunda totiuſq; naturæ capacia . Tantillum: puſillum mini=
mum:tertio gradu diminutionis:a tanto tantulum tantillum. Plinius
ampliato etiā miraculo tantuli animalis cibo abſumi natalem tantarũ
arborũ. Vt a virtute obruat̃ Sicut i ſole lucerna ſint nec ne ſint nihil
interſit: ita dolor virtute ſupat̃: vt iaceat demerſus & nuſq̃ appareat.

Prudētes græci ex tēperie.

Græci valent litteris nõ fortitudine.

Itali fortes & prudentes.

Tantillũ. Tantulũ.

hominũ ſatis hoſtem aſpicere nõ
poſſunt.& iidē morbos tolerãter
atq; humane ferũt. At cibri & cel=
tiberi in preliis exultant: lamēran=
tur in morbo. nihil enim poteſt eē
æquabile q nõ a certa ratione pro
ficiſcatur:ſed cũ videas eos qui aut
ſtudio aut opinione ducantur i eo
pſequēdo atq; adiſpiſcēdo dolore
non frangi. debeas exiſtimare aut
nõ eſſe malũ dolorē: aut etiā ſi qd
quid aſperũ alienũq; a natura ſit.
id appellari placeat malũ tantulũ
tamen eſſe: vt a virtute ita obrua=
tur vt nuſq̃ appareat. Quæ medita
re quæſo dies & noctes. Latius eni
manabit hęc ratio:& aliquãdo ma
iorem.locũ q̃ de vno dolore occu
pabit.nã ſi oĩa fugiēdæ turpidiſa
dipiſcēdæq; honeſtatis cã faciam⁹
non mõ ſtimulos doloris:ſed etiã

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Fulmina fortunæ:trãſlatio a ioue fulminãte. Cui⁹ fulmini nihil re ſiſtere poteſt: quod terrificũ eſt:& ineffugibile:qđ ſæpe nocẽtes p̃te rit exaiatq; indignos inq; merẽtes vt ait Lucretius. Profugiũ:mor tem intelligit: quæ erũnarũ & dolorũ finis eſt. Si cui nauigãti:Sen ſus eſt. Si nauigãti a p̃donibus depreſo diceret aliquis deorũ:vt ſe de naui deiiceret:paratũ ei eſſe

fulmina fortunæ contẽnamus lice bit:preſertim cũ paratũ ſit illud he ſterna diſputatione ꝓfugiũ. vt. n. ſi cui nauigãti quẽ predones inſe quãtur: deus qs dixerit. Eiice te de naui:preſto eſt qui excipiat vel del phinus vt arionem methyneum: vel equi Pelopis illi vel neptuni q per vndas currus ſuſpẽſos rapuiſſe

ſuffugiũ:ille ꝓfecto : depo neret omnẽ timorẽ: ita cir cũinuento doloribus ipati bilibus paratũ dicit eẽ ꝓfu giũ mortis : ad quã ſit con fugiendũ:vt ſic oĩs dolor fi niatur. Vel delphinus: qđ mare nõ nouit quæ neſcit Ariona tellus?vt inqt Oui dius: nihil ſane celebracius fabula ariõis citharedi Vec ti a delphino: de quo hero

Arion cantauiſſi mus.

dotus. Gellius. Plinius. Solinus. Cæteri. Vnus ſtrabo diſſentiens Au tumat Arionẽ a p̃donibus fuiſſe in mari obrutũ: quẽ reliq excœptum a delphino tradunt:qui captus muſico cõcẽtu adnatãs dorſo interflu ctus ædito illũ vectauit incolumẽ aduſq; tenarũ. In terrã laconicã. Me thymneus dr̃ a patria methymna: quæ ciuitas eſt in inſula leſbo vini generoſi ferax. Virgilius. Quã methymneo carpit de palmite leſbos & Ouidius gargara quot ſegetes:quot hẽt methymna racemos. Vel

Methym na. fœlix vio

æqui pelopis: ſat notũ quẽadmodũ pelops tãtali filius curruli certa mine cõtendit cũ oenomao hippodamiæ patre:qui cũ ex oraculo di diciſſet ſe tunc moriturũ:cũ filia nupſiſſet:multis illã petẽtibus ꝓpo ſuit certamẽ: quo victus interficeretur:victor filiã duceret vxorẽ: æ quorũ inſtituit curſum ad arã neptuni quæ eſt in iſthmo corinthiaco cũ plures æquorũ quos p̄niciſſiſſimos habebat velocitate ſupeſſet ſu peratoſq; peremiſſet:pelops tũ dolo cũ aurigã oenomai myrthilum corrupiſſet tũ æquorũ p̄nicitate vicit oenomaũ: abduxitq; ex pacto vxorẽ hippodamiã:a pelopis noie dicta pelopõneſus:& pelopidæ de

Equi pe lopis.

Pelopidę

ducti vnde nomẽ pelopidarũ famigeratũ eſt apud ſcriptores. Vel ne ptũni:græci εϖϖιον ϖοσιΔαωρα. latini æq̃ſtrẽ neptunũ vocã vel qđ pegaſus æquus ex eo ꝓgenitus ſit vel qđ tridentis ictu p̄cuſſa terra æquũ ꝓduxerit noie ſyronẽ cũ pallade cõtendẽs: ſup noie athe nis imponẽdo:ſcribit ꝓbus grãmaticus neptunũ principẽ exiſtima ri originis æquorũ & iccirco etiã poete tradũt ab eo donatũ æquũ a draſto nomine arionẽ: vnde a ſtacio dictus adraſteus arion:& iunoni

Neptun⁹ equeſter

Arion a draſteus.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Xanthū & cyllaron quos illa dederit castori & polluci: ſed harū fabularum & cōmenti cauſa eſt natura: nāq; numen neptuni: qui deus eſt maris velox eſt & mobile inſtar æquorum: alii interp̄tantur neptunū vniuerſi liquoris hoc eſt ſeminis animaliū deum exiſtimari æquorum eo magis: quod planicies eis cōueniens ſit quæ aquis accidit: nūc. M. Tullius æquos neptuni intelligi vult vel illos quos iā diximus: arionē: ſyronem: xanthū: & ſcyllaron: vel illos marinos iugales: q currum neptuni per vndas volitantis ſuſpenſum trahunt: de quibus ait poeta ægregius: flectit æquos curruq; volans dat lora ſecūdo: itē in. v. æneidos copioſius: iūgit æquos currugenitor ſpumantiaq; addit frena feris manibuſq; oēs effundit habenas. ceruleo per ſumma leuis volat equora curru: De equis Neptuni Statius in achilleid. iubet ire iugales. illi ſpumiferos glomerant a pectore fluctus. pone natāt delētq; pedū veſtigia cauda. Plinius. Solinus. Diodorus: cæteri deſcribunt hippopotamos hoc eſt equos aquaticos: qui in quadam medendi parte magiſtri extiterūt. venā enim in crure vulnerantes & ita profluuio ſanguinis exonerantes corpus monſtrauerūt phlebotomiā & ſanguinis miſſionē. Quo ſit ſugiendū. ad mortis ſcilicet profugiū: quæ omniū dolorū finis eſt & erūnarū meta. In ſententia. quod ſcilicet dolor ſit maximū malorū. Duarum rerum: mortis & doloris.

Hippopotami.

Phlébotomia ab hippopotamo.

dicuntur: excipient te & quo velis perferēt: omnem omittas timorem ſic vrgētibus aſperis & odioſis doloribus ſi tanti non ſint vt ferendi ſint quo ſit confugiendum vides. Hæc fere hoc tēpore putaui eſſe dicenda. ſed tu fortaſſe in ſententia p manes. A. minime vero meq; biduo duarū rerum quas maxime timebam ſpero liberatum metu. M. Cras ergo ad clepſydram: ſic enim

Clepſydra quid.

Cras ad clepſydram: clepſydra horologii aquarii genus eſt. horas aqua dimetiēs. nam vaſculum eſt vitreū graciliter fiſtulatū. per quod guttatim defluit aqua incluſa ſtillicidroq; exhauritur: vnde nomē deductū ab aquæ furto. κλεϖτω enim ſignificat furor & abſcondo: καιτουΔορ ideſt aquam. conſimilia ſunt hoc tēpore clepſydris vaſcula illa apud nos vſitatiſſima: q̄ i medio inſtar duorū turbium coartantur: ex qbus puluiſculū p foramen minutū ſenſim delabitur ex parte ſuperiore in inferiorē: atq; ita legitimū tēpus horæ metitur vulgo nominitant horologiū puluiſculi. apud veteres oratoribus acturis cauſas forenſes p̄ſcribebatur tēpus dicendi datis clepſydris: qbus ex hauſtis: amplius dicere vetabātur: quod inſtitutū improbat Plinius in epiſtolis: qui ait paucioribus clepſydris cauſas p̄cipitari. q̄ antiquitus plu

Tēp⁹ dicēdi ad clepſydrā.

tibus diebus explicabātur. illa inqt increbruit paſſim inualuit conſue
tudo binas vel ſingulas clepſydras interdū & dimidias & dandi & pe
tēdi:idem alibi. Dixerā horis pene quinq;.nā tribus clypſidris:quas
ſpatioſiſſime acceperā ſunt additæ quatuor. in hunc ſenſum accipien
dum eſt illud epigrāma mordacis poetæ:ſeptem clepſydras magna ti

dicimus:ſed tibi hoc video nō poſ
ſe deberi. A. ita prorſus. Et illud q̄=
dem ante meridiem. Hoc eodem
tempore. M. ſic faciemus:tuiſq; o=
ptimis obſequemur ſtudiis.

bi voce petenti. Arbiter in
uitus ceciliane dedit. In cō
mentariis apuleianis anno=
tauimus clepſydrā hanc ab
apuleio deſignari:q̄ accuſa=
tori reoq; cauſam dicturis
dabat̃ cū in tertio de aſino
aureo ſic ſcribit. accuſator
quidā ſenior exurgit & ad dicendi ſpatiū vaſculo quodā inuicē coli
graciliter fiſtulato ac per hoc guttatim defluo infuſa aqua populū ſic
adorat:hoc eſt quod idē in apologia ſub obſcure ītelligit voluit dicēs
ad accuſatorē. mea aqua licet ad hoc vtare:ideſt potes vti tēpore mihi
ad dicendū dato preſcriptoq; p clepſydras aquarias. obiter corrigen
dus eſt apuleii loc⁹ ex hoc ſenſu ductus plane dignus correctione. Sic
enim ſcriptū eſt in apologetico. quoniā mihi pro accuſationis lōgitu=
dine largitur atq; ſupereſt. verba futilia haud dubie & lapſantia male=
q; coagmentata citra ſenſus venuſtatē. nos adibita curioſitate illa ge
nuina ita emendauimus. Quoniā mihi pro accuſationis longitudine
largiter aquæ ſupereſt. vide queſo an hæc emēdatio noſtra. digna ſit
aſteriſco:cuius ſenſus eſt:ſibi ſatis ſuperq; aquæ ex clepſydra ſupereſſe
ad dicendū. ſic emaculata doctiſſimi ſcriptoris verba redolent morē
priſcū: & ſaporē apuleianū guſtatu prebent:clepſydris vt ait Martia=
nus lunæ magnitudo cognoſcitur clepſydrā vt inquit Seneca non ex
tremū ſtillicidiū exhaurit:ſed quicquid ante defluit. In hāc ſententiā
ait ſcriba apud philoſtratū ad apolloniū tyaneū:quota aqua tuā oratio
nem metieris. & mox paulo. Clamabat accuſator metire aquā o rex.
ſi enim orationis prolixitatē illi conceſſeris nos omnes decipiet: ſen=
ſus eſt Ciceronis ſed die craſtino diſſertaturū ad clepſydrā hoc eſt tē
pore preſcripto & ſtatuto horarū ſpatio:quas clepſydra metitur. Non
poſſe deberi. video inquit te nolle diſputationes noſtras aſtringi ar=
ctariq; ad clepſydre menſurā: ſed prolixiores longioreſq; fieri prout
res ipſa poſtulabit. Illud videtur ſignificare ſe ante meridiem ſolitum
commentari meditariq; : quæ pertinent ad oratoriam facultatem.
poſt meridiem vero exercere ſcholas philoſophicas: vt illud referas
ad meditationem oratoriam. hoc ad diſertationem philoſophi=
cam.

Clepſy=
dra apud
epigram=
matiſtā.

Correct⁹
apulei lo=
cus.

Philoſtra
tus.
Metire
aquam.